

ΤΕΤΑΡΤΗ 24 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2025

Αἱ Μεγάλαι ὥραι

Ὁ μέγας ἑσπερινὸς τῆς ἑορτῆς τῶν
Χριστουγέννων

μετὰ τῆς θ. λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

* * * * *

24. Τετάρτη. Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος (†262) καὶ Φιλίππου μάρτυρος τοῦ πατρὸς αὐτῆς, Βασίλλας καὶ Ἀχαικοῦ μαρτύρων. Ἡ ἀκολουθία τῆς ἡμέρας ψάλλεται ὡς ἐν τῷ Μηναιῷ.

Εἰς τὸν ἑσπερινὸν μετὰ τὸ «Νὺν ἀπόλυσις» συνάπτεται ὁκανὸν τοῦ ἀποδείπνου «Ἄρχον ἐξ Ἰουδα» (μετὰ τὸν εἰρμὸν). Τὸ ἀπολυτικὸν «Ἀπέρρατο ποτὲ» ἀπᾶς, ἢ ἕκτενης (ὡς μὴ γενόμενης εἰσοδοῦ) καὶ ἢ συνήθως ἀπόλυσις. Εἰς τὸν ὄρθρον. Εἰς τὸ «Θεὸς Κύριος» τὸ ἀπολυτικὸν «Ἀπέρρατο ποτὲ» δις (μετὰ τοῦ Δόξα, Καὶ νῦν), ἢ δὲ λοιπὴ ἀκολουθία ἐν καταστάσει, ἀλλὰ μόνον οἱ εἰρμὸι τῆς γ' καὶ τῆς ε' φθῆς εἰς τὴν τῶν αὐτῶν μετὰ τὴν πλήρῃσιν τὸν κανόνων, εἰς τὸ «Ἄνωθεν, εὐλόγηται» ὁ εἰρμὸς τῆς η' φθῆς «Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πατρὸς» «Τὴν τιμιωτέραν» (εἰς ἤχρον β' εἰρμολογικόν), ὁμίως τῆς θ' φθῆς «Ἀνάγκη γεννήτορας» καὶ τὸ «Ἄξιον ἔστιν» εἰς τὰ ἐξαποσταλάρια καὶ τοὺς αἶνους, ὡς ἐν τῷ Μηναιῷ «Σοὶ δόξα πρόκειται» καὶ ἢ δόξα λογία χίμα· εἰς τὸν στίχον τῶν αἰωνοπαναγῶν ὡς ἐν τῷ Μηναιῷ «Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι», τρισάκιον κ.λ.π., τὸ ἀπολυτικὸν «Ἀπέρρατο ποτὲ» καὶ ἢ (μεγάλῃ) ἀπόλυσις.

Ἐν συνεχείᾳ ψάλλονται **αἱ Μεγάλαι ὥραι**

(Τ.Μ.Ε., 25 Δεκεμβρίου, περίπτωσις α' §§2-5).

Εἰς τὴν α' ὥραν «Εὐλόγητος ὁ Θεός», [«Δόξα σοι, ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι», «Βασιλεὺ οὐράνιε»,] τρισάκιον κ.λ.π., αἱ δὲ λοιπαὶ ὥραι ἄρχονται ἀπὸ τοῦ «Δεῦτε προσκυνήσωμεν», καθὼς ἐπισυνάπτονται εὐθὺς μετὰ τὴν εὐχὴν τῆς προηγουμένης ὥρας. Ἡ ἀκολουθία αὐτῶν ὡς ἔχει εἰς τὸ Μηναιῶν (ἀλλὰ τὰ ἰδιόμελα ψάλλονται ἅπαξ ἕκαστον).

Ἐν ᾧ ψάλλονται τὰ ἰδιόμελα τῶν ὥρῶν, ὁ διάκονος (ἢ ὁ ἱερεὺς φέρων ἐπιτραχήλιον καὶ φελώνιον) θυμᾶ τὸν ναὸν καὶ τὸν λαὸν μετὰ θυμιατοῦ (κατ'ἴκον).

Ὁρα θ'. Μετὰ τὰ δύο πρῶτα ἰδιόμελα τῆς ὥρας ὁ α' χορὸς ψάλλει Δόξα Πατρὶ, ὁ β' Καὶ νῦν, καὶ ὁ κανονάρχης ἱστάμενος εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ ἀναγινώσκει –κατὰ στίχον– «εὐλαβῶς καὶ κατὰ τὸ ὕφος τοῦ Εὐαγγελίου» τὸ ἰδιόμελον «Σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου», ὡς εἴθισται· εἴτα οἱ χοροὶ ψάλλουν τοῦτο ἐναλλάξ κατὰ στίχον, μεθ' ὃ ἢ Προφητεία, ὁ Ἀπόστολος, τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰ λοιπὰ. Μετὰ τὴν εὐχὴν «Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ» [συνήθως παραλείπονται ἐν ταῖς ἐνορίας τὰ τυπικὰ καὶ οἱ μακαρισμοί, καὶ] λέγεται εὐθὺς ἢ (μικρὰ) ἀπόλυσις. Ἐν συνεχείᾳ

Ὁ μέγας ἑσπερινὸς τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων μετὰ τῆς θ. λειτουργίας τοῦ μεγάλου Βασιλείου.

«Εὐλογημένη», ὁ προοιμακός, ἢ μεγάλη συναπτὴ.

Εἰς τὸ «ΚΥΡΙΕ, ΕΚΕΚΡΑΞΑ» στιχηρὰ ἰδιόμελα τῆς ἑορτῆς 4 «Δεῦτε ἀγαλλισσώμεθα τῷ Κυρίῳ» κ.τ.λ. εἰς 6, Δόξα, Καὶ νῦν, «Ἀβύσσου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς».

ΕἰΣΟΔΟΣ μετὰ Εὐαγγελίου, «Φῶς ἰλαρόν», καὶ εὐθὺς τὰ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ. Τὸ α' ἀνάγνωσμα «Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός»· εἴτα ὁ α' χορὸς τὸ τροπάριον «Λαθὼν ἐτέχθης», τοῦ ὁποίου τὸ ἀκροτελεύτιον «Καὶ μάγους σοι προσήνεγκε» ψάλλεται (ἀρχομένου τοῦ β' χοροῦ) μετὰ τῶν στίχων τοῦ πς' (86ου) ψαλμοῦ, ὡς ἐν τῷ Μηναιῷ, Δόξα, Καὶ νῦν, ὁ α' χορὸς τὸ αὐτὸ τροπάριον «Λαθὼν ἐτέχθης» ὀλόκληρον. Εἴτα τὸ ζ' ἀνάγνωσμα «Παῖδιον ἐγεννήθη ἡμῖν»· μετ' αὐτὸ ὁ β' χορὸς τὸ τροπάριον «Ἀνέτειλας, Χριστέ, ἐκ παρθένου», τὸ ἀκροτελεύτιον τοῦ ὁποίου «Μάγους ὁδηγήσας» ψάλλεται (ἀρχομένου τοῦ α' χοροῦ) μετὰ τῶν στίχων τοῦ ηβ' (92ου) ψαλμοῦ, ὡς ἐν τῷ Μηναιῷ, Δόξα, Καὶ νῦν, ὁ β' χορὸς τὸ αὐτὸ τροπάριον «Ἀνέτειλας, Χριστέ» ὀλόκληρον. Εἴτα τὸ η' ἀνάγνωσμα «Προσέθετο Κύριος», μεθ' ὃ «Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν», «Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ Θεός» καὶ τὸ τρισάκιον. Προκειμένον καὶ ἀλληλουϊαριον ὡς ἐν τῷ Μηναιῷ· Ἀπόστολος: τοῦ ἑσπερινοῦ, Σαββάτου α' ἔβδ. νηστειῶν, «Πολυμερὺς καὶ πολυτρόπος» (Ἐβρ. α' 1-12)· Εὐαγγέλιον: τῆς γ' ὥρας, «Ἐξῆλθε δόγμα» (Λκ. β' 1-20).

Λειτουργία τοῦ μεγ. Βασιλείου. Εἰς τὸ Ἐξαιρέτως τὸ «Ἐπὶ σοὶ χαίρει». Κοινωνικὸν «Αἰνεῖτε»· «Εἶδομεν τὸ φῶς». Ἀπόλυσις «Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν».

*

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΩΡΩΝ ΤΥΠΙΚΟΝ

Ἐὰν τύχη ἢ Παραμονὴ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως ἐν Σαββάτῳ ἢ Κυριακῇ, ἢ τῶν Ὁρῶν τούτων Ἀκολουθία ψάλλεται ἐν τῇ Παρασκευῇ.

* * *

ΩΡΑ ΠΡΩΤΗ

Ὁ ἱερεὺς· *Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.*

Ὁ ἀναγνώστης· Ἀμήν.

Καὶ λέγει τὸ τρισάκιον.

Ἄγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος· ἐλέησον ἡμᾶς. (τρίς)

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἀγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παναγία Τριάς, ἐλέησον ἡμᾶς. Κύριε, ἰλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Δέσποτα, συγχώρησον τὰς ἀνομίας ἡμῖν. Ἄγιε, ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος σου.

Κύριε, ἐλέησον· Κύριε, ἐλέησον· Κύριε, ἐλέησον.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἀγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γεννηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ὁ ἱερεὺς· *Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δυνάμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.*

Ὁ ἀναγνώστης· Ἀμήν.

Κύριε, ἐλέησον (12άκις).

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἀγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν τῷ βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν Χριστῷ τῷ βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ Χριστῷ τῷ βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν.

Και στιχολογοῦμεν τοὺς ἑφεξῆς τρεῖς ψαλμούς.

Ψαλμὸς ε΄ (5).

Τὰ ῥήματά μου ἐνώτισαι Κύριε, σύνες τῆς κραυγῆς μου· πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου, ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ Θεός μου. Ὅτι πρὸς σὲ προσεύξομαι, Κύριε· τὸ πρῶτὸ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου. Τὸ πρῶτὸ παραστήσομαι σοὶ καὶ ἐπόψει με· ὅτι οὐχὶ Θεὸς θέλων ἀνομίαν σὺ εἶ. Οὐ παροικήσει σοὶ πονηρευόμενος, οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ἐμίσησας πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν· ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος. Ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται Κύριος. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου, προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγίόν σου ἐν φόβῳ σου. Κύριε, ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου, κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια, ἡ καρδία αὐτῶν ματαία. Τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· κρῖνον αὐτούς, ὁ Θεός. Ἀποπεσάτωσαν ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν· κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν ἔξωσον αὐτούς, ὅτι παρεπύκρναν σε, Κύριε. Καὶ εὐφρανθήσονται πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ· εἰς αἶωνα ἀγαλλιάσονται, καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς, καὶ καυχῆσονται ἐν σοὶ πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου. Ὅτι σὺ εὐλογῆσεις δίκαιον· Κύριε, ὡς ὄπλῳ εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

Ψαλμὸς μδ΄ (44).

Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν, λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ· ἡ γλῶσσά μου κάλαμος, γραμματέως ὀξυγράφου. Ὡραῖος κάλλι παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἐξεχύθη ἡ χάρις ἐν χεῖρεσί σου, διὰ τοῦτο εὐλόγησέ σε ὁ Θεός εἰς τὸν αἶωνα. Περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου, δυνατέ, τῇ ὠραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου· καὶ ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασιλευε ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης· καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιὰ σου. Τὰ βέλη σου ἠκονημένα, Δυνατέ, λαοὶ ὑποκάτω σου πεσοῦνται, ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως. Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἶωνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. Σμύρνα καὶ στακτὴ καὶ κασσία ἀπὸ τῶν ἱματίων σου, ἀπὸ βάρων ἐλεφαντίνων, ἐξ

ῶν εὐφρανάν σε. Θυγατέρες βασιλέως ἐν τῇ τιμῇ σου· παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. Ἄκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε, καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου· καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου, ὅτι αὐτός ἐστι Κύριός σου, καὶ προσκυνήσεις αὐτῷ. Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ θυγατέρες Τύρου ἐν δάροις· τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ. Πᾶσα ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἔσωθεν· ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. Ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς, αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονται σοὶ. Ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιᾶσαι, ἀχθήσονται εἰς ναὸν βασιλέως. Ἄντι τῶν πατέρων σου ἐγεννήθησάν σοι υἱοί· καταστήσεις αὐτούς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Μνησθήσομαι τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ· διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονται σοὶ εἰς τὸν αἶωνα καὶ εἰς τὸν αἶωνα τοῦ αἰῶνος.

Ψαλμὸς με΄ (45).

Ὁ Θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις, βοηθὸς ἐν θλίψεσι ταῖς εὐρούσαις ἡμᾶς σφόδρα. Διὰ τοῦτο οὐ φοβηθησόμεθα ἐν τῷ ταρασσεσθαι τὴν γῆν καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν. Ἦχθησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτῶν, ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ. Τοῦ ποταμοῦ τὰ ὀρμήματα εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ· ἡγίασε τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ Ὑψιστος. Ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ οὐ σαλευθήσεται· βοηθήσει αὐτῇ ὁ Θεὸς τὸ πρὸς πρῶτῳ-πρῶτῳ. Ἐταράχθησαν ἔθνη, ἐκλιναν βασιλεῖαι, ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ ὁ Ὑψιστος, ἐσαλεύθη ἡ γῆ· Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀνταναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς· τόξον συντρίψει καὶ συνθλάσει ὄπλον καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί. Σχολάσατε καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ Θεός· ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῇ. Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ Θεὸς Ἰακώβ.

Δόξα. Καὶ νῦν. Ἀλληλουῖα (γ').

Κύριε, ἐλέησον (γ').

Εἶτα· Δόξα. Καὶ τὸ Τροπάριον.

Ἐτοιμάζου Βηθλεέμ· ἠνοικταὶ πᾶσιν ἡ Ἐδέμ. Εὐτρεπίζου Ἐφραθᾶ, ὅτι τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, ἐν τῷ Σπηλαίῳ ἐξήνθησεν ἐκ τῆς Παρθένου.

Παράδεισος καὶ γάρ, ἡ ἐκείνης γαστήρ, ἐδείχθη νοητός, ἐν ᾧ τὸ θεῖον φυτόν· ἐξ οὗ φαγόντες ζήσωμεν, οὐχὶ δὲ ὡς ὁ Ἄδὰμ τεθνηξόμεθα. Χριστὸς γεννᾶται, τὴν πρὶν πεσοῦσαν, ἀναστήσων εἰκόνα.

Καὶ νῦν. **Θεοτοκίον.**

Τί σε καλέσωμεν ᾧ Κεχαριτωμένη; Οὐρανόν· ὅτι ἀνέτειλας τὸν Ἥλιον τῆς δικαιοσύνης. Παράδεισον· ὅτι ἐβλάστησας τὸ ἄνθος τῆς ἀφθαρσίας. Παρθένον· ὅτι ἔμεινας ἄφθορος. Ἀγνὴν Μητέρα· ὅτι ἔσχεσ σαῖς ἀγίαις ἀγκάλαις υἰόν, τὸν πάντων Θεόν. Αὐτὸν ἰκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Εἶτα ψάλλομεν τὰ παρόντα Ἰδιόμελα.

Ἦχος πλ. δ΄. Ποίημα Σωφρονίου, Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Βηθλεὲμ ἐτοιμάζου· εὐτρεπιζέσθω ἡ φάτνη· τὸ Σπήλαιον δεχέσθω· ἡ ἀλήθεια ἦλθεν· ἡ σκιά παρέδραμε· καὶ Θεὸς ἀνθρώποις, ἐκ Παρθένου πεφανέρωται, μορφωθείς τὸ καθ' ἡμᾶς, καὶ θεώσας τὸ πρόσλημμα. Διὸ Ἄδὰμ ἀνανεοῦται σὺν τῇ Εὐᾶ, κράζοντες· Ἐπὶ γῆς εὐδοκία ἐπεφάνη, σῶσαι τὸ γένος ἡμῶν.

Ἦχος γ΄.

Στίχ. Ὁ Θεὸς ἀπὸ Θαιμὰν ἦξει, καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κατασκίου δασέος.

Νῦν προφητικὴ πρόρρησις, πληρωθῆναι ἐπιείγεται, μυστικῶς ἡ φάσκουσα· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ὑπάρχεις ἐλαχίστη ἐν τοῖς Ἠγεμόσι, προευτρεπίζουσα τὸ Σπήλαιον· ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται, ἡγούμενος τῶν Ἐθνῶν διὰ σαρκός, ἐκ Παρθένου Κόρης Χριστὸς ὁ Θεός, ὃς ποιμανεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ, τὸν νέον Ἰσραήλ. Δῶμεν αὐτῷ ἅπαντες μεγαλωσύνην.

Δόξα. Καὶ νῦν. Ἦχος πλ. δ΄.

Τάδε λέγει Ἰωσήφ πρὸς τὴν Παρθένον· Μαρία, τί τὸ δράμα τοῦτο, ὃ ἐν σοὶ τεθέαμαι; ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι, καὶ τὸν νοῦν καταπλήττομαι! Λάθρα τοίνυν ἀπ' ἐμοῦ, γενοῦ ἐν τάχει. Μαρία, τί τὸ δράμα τοῦτο, ὃ ἐν σοὶ τεθέαμαι; ἀντὶ τιμῆς, αἰσχύνην· ἀντ' εὐφροσύνης, τὴν λύπην· ἀντὶ τοῦ ἐπαινέσθαι, τὸν ψόγον μοι προσήγαγες. Οὐκ ἔτι φέρω λοιπόν, τὸ ὄνειδος ἀνθρώπων· ὑπὸ γὰρ Ἱερέων

ἐκ τοῦ ναοῦ, ὡς ἄμεμπτον Κυρίου σὲ παρέλαβον· καὶ τί τὸ ὀρώμενον;

Καὶ εὐθὺς τὸ προκείμενον τῆς Προφητείας. Ἦχος α΄. Ψαλμὸς β΄ (2).

Κύριος εἶπε πρὸς με· Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. (β΄ 7)

Στίχ. α΄. Αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. (β΄ 8)

Στίχ. β΄. Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκεύη κεραμέως συντρίψεις αὐτούς. (β΄ 9)

Προφητείας **Μιχαίου** τὸ Ἀνάγνωσμα (ε΄ 1-3).

Τάδε λέγει Κύριος· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, οἶκος τοῦ Ἐφραθα, μὴ ὀλιγοστός εἶ ἐν χιλιάσιν Ἰούδα, ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται, τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς, ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. Διὰ τοῦτο δώσει αὐτοὺς ἕως καιροῦ τικτούσης τέξεται· καὶ οἱ ἐπίλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. Καὶ στήσεται, καὶ ὄψεται, καὶ ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἰσχύϊ Κύριος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ὀνόματος Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ὑπάρξουσι· διότι νῦν μεγαλυνθήσονται ἕως ἄκρων τῆς γῆς.

Ὁ Ἀπόστολος.

Πρὸς **Ἑβραίους** Ἐπιστολῆς Παύλου τὸ Ἀνάγνωσμα (α΄ 1-12).

Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεός, λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς Προφήταις, ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν τούτων, ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Υἱῷ· ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς. Τοσοῦτῳ κρείττων γενόμενος τῶν Ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα· τίτι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν Ἀγγέλων· **Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε;** Καὶ πάλιν· **Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἰόν;** Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς

τὴν οἰκουμένην, λέγει· **Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες Ἄγγελοι Θεοῦ.** Καὶ πρὸς μὲν τοὺς Ἄγγελους λέγει· **Ὁ ποιῶν τοὺς Ἄγγελους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.** Πρὸς δὲ τὸν Υἱόν· **Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ράβδος εὐθύτητος, ἡ ράβδος τῆς βασιλείας σου.** Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε, ὁ Θεός, ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν.

Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον (α' 18-25).

Τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυῖδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου· τέξεται δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· **Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,** ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι.

Μετὰ ταῦτα λέγει ὁ Ἀναγνώστης·

Τὰ διαβήματά μου κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ μὴ κατακυριεύσάτω μου πᾶσα ἀνομία.

Λύτρωσαί με ἀπὸ συκοφαντίας ἀνθρώπων, καὶ φυλάξω τὰς ἐντολάς σου.

Τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου, καὶ δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.

Πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεώς σου, Κύριε, ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν μεγαλοπρέπειάν σου.

Καὶ λέγει τὸ τρισάγιον.

Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος· ἐλέησον ἡμᾶς. (τρὶς)

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παναγία Τριάς, ἐλέησον ἡμᾶς. Κύριε, ἰλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Δέσποτα, συγχώρησον τὰς ἀνομίας ἡμῶν. Ἅγιε, ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

Κύριε, ἐλέησον· Κύριε, ἐλέησον· Κύριε, ἐλέησον.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῶν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῶν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ὁ ἱερεὺς· Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ ἀναγνώστης· Ἀμήν.

Εἶτα τὸ Κοντάκιον.

Ἡ Παρθένος σήμερον, τὸν προαιώνιον Λόγον, ἐν σπηλαίῳ ἔρχεται, ἀποτεκεῖν ἀπορρήτως. Χόρευε ἡ οἰκουμένη ἀκουτισθεῖσα· δόξασον μετὰ Ἀγγέλων καὶ τῶν Ποιμένων, βουληθέντα ἐποφθῆναι, παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

Τό, Κύριε ἐλέησον (μ').

Ὁ ἐν παντὶ καιρῷ, καὶ πάσῃ ὥρᾳ, ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς προσκυνούμενος, καὶ δοξαζόμενος Χριστὸς ὁ Θεός, ὁ μακρόθυμος, ὁ πολυέλεος, ὁ πολυεύσπλαγχνος, ὁ τοὺς δικαίους ἀγαπῶν καὶ τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἐλεῶν, ὁ πάντας καλῶν πρὸς σωτηρίαν διὰ τῆς ἐπαγγελίας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· Αὐτός, Κύριε, πρόσδεξαι καὶ ἡμῶν ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ τὰς ἐντεύξεις, καὶ ἴθυνον τὴν ζωὴν ἡμῶν πρὸς τὰς ἐντολάς σου· τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἀγίασον, τὰ σώματα ἄγιτισον, τοὺς λογισμοὺς διόρθωσον, τὰς ἐννοίας κάθαρσον, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, κακῶν καὶ ὀδύνης. Τείχισον ἡμᾶς ἀγίοις σου Ἀγγέλοις, ἵνα, τῇ παρεμβολῇ αὐτῶν φρουρούμενοι, καὶ ὀδηγούμενοι, καταστήσωμεν εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀπροσίτου σου δόξης· ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τό, Κύριε, ἐλέησον (γ'). Δόξα. Καὶ νῦν.

Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ, τὴν ἀδιαφθόρως, Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον, σὲ μεγαλύνομεν.

Ἐν ὀνόματι Κυρίου, εὐλόγησον, πάτερ.

Ὁ ἱερεύς: Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς, καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς, ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεήσει ἡμᾶς.

Καὶ ἡ εὐχή·

Χριστέ, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φωτίζον καὶ ἀγιάζον πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, σημειωθήτω ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, ἵνα ἐν αὐτῷ ὀψώμεθα φῶς τὸ ἀπρόσιτον· καὶ κατεύθυνον τὰ διαβήματα ἡμῶν πρὸς ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν σου· πρεσβείαις τῆς παναχράντου σου Μητρός, καὶ πάντων σου τῶν Ἁγίων. Ἀμήν.

***

ΩΡΑ ΤΡΙΤΗ

**Ἐπισυνάπτομεν καὶ τὴν Τρίτην Ὥραν, λέγοντες εὐ-
θύς· Δεῦτε προσκυνήσωμεν, (ἐκ γ').**

**Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν τῷ
βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.**

**Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν
Χριστῷ τῷ βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.**

**Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν
αὐτῷ Χριστῷ τῷ βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν.**

**Εἶτα τοὺς ἐφεξῆς τρεῖς Ψαλμοὺς.
Ψαλμὸς ξς' (66).**

Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς·
ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐλεή-
σαι ἡμᾶς. Τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῆ τὴν ὁδὸν σου, ἐν
πᾶσιν ἔθνεσι τὸ σωτήριόν σου. Ἐξομολογησά-
σθωσάν σοι λαοί, ὁ Θεός, ἐξομολογησάσθωσάν
σοι λαοὶ πάντες. Εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιά-
σθωσαν ἔθνη, ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι καὶ
ἔθνη ἐν τῇ γῆ ὀδηγήσεις. Ἐξομολογησάσθωσάν
σοι λαοί, ὁ Θεός, ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ
πάντες. Γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς· εὐλογήσαι
ἡμᾶς ὁ Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν· Εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ
Θεός, καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα
τῆς γῆς.

Ψαλμὸς πς' (86).

Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις· ἀγα-
πᾶ Κύριος τὰς πύλας Σιών, ὑπὲρ πάντα τὰ σκη-
νώματα Ἰακώβ. Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ
σοῦ, ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ. Μνησθήσομαι Ῥαὰβ καὶ
Βαβυλῶνος, τοῖς γινώσκουσί με· καὶ ἰδοὺ ἀλλό-
φυλοι, καὶ Τύρος, καὶ λαὸς τῶν Αἰθιόπων, οὗτοι
ἐγενήθησαν ἐκεῖ. Μήτηρ Σιών, ἐρεῖ ἄνθρωπος·
καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμε-
λίωσεν αὐτὴν ὁ Ὑψιστος. Κύριος διηγῆσεται ἐν
γραφῇ λαῶν, καὶ ἀρχόντων τούτων τῶν γεγενη-
μένων ἐν αὐτῇ. Ὡς εὐφραινομένων πάντων ἡ
κατοικία ἐν σοί.

Ψαλμὸς ν' (50).

Ἐλέησόν με, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου,
καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου, ἐξάλει-
ψον τὸ ἀνόμημά μου. Ἐπὶ πλεῖον πλῦνόν με ἀπὸ
τῆς ἀνομίας μου καὶ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας μου κα-
θάρισόν με. Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω,
καὶ ἡ ἀμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός.
Σοὶ μόνῳ ἤμαρτον, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου
ἐποίησα. Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου
καὶ νικήσης ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. Ἴδου γὰρ ἐν ἁ-

νομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἀμαρτίαις ἐκίσσησέ
με ἡ μήτηρ μου. Ἴδου γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας·
τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλω-
σάς μοι. Ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ, καὶ καθαρισθήσο-
μαι· πλυνεῖς με, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι.
Ἀκουτιεῖς μοι ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην, ἀ-
γαλλιάσονται ὅστέα τεταπεινωμένα. Απόστρε-
ψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν μου,
καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον. Καρδίαν
καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός, καὶ πνεῦμα εὐ-
θὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. Μὴ ἀπορ-
ρίψης με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου καὶ τὸ Πνεῦμά
σου τὸ ἅγιον μὴ ἀντανέλης ἀπ' ἐμοῦ. Απόδος
μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου καὶ πνεύ-
ματι ἡγεμονικῷ στήριξόν με. Διδάξω ἀνόμους
τὰς ὁδοὺς σου, καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι.
Ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων, ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς σωτη-
ρίας μου· ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δι-
καιοσύνην σου. Κύριε, τὰ χεῖλη μου ἀνοίξεις,
καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου. Ὅ-
τι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν· ὀλοκαυτώμα-
τα οὐκ εὐδοκήσεις. Θυσία τῷ Θεῷ, πνεῦμα συν-
τετριμμένον· καρδίαν συντετριμμένην καὶ τετα-
πεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει. Ἀγάθου-
νον, Κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών, καὶ οἰ-
κοδομηθήτω τὰ τεῖχη Ἱερουσαλήμ. Τότε εὐδο-
κήσεις θυσίαν δικαιοσύνης, ἀναφορὰν καὶ ὀλο-
καυτώματα· τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήρι-
όν σου μόσχους.

Δόξα. Καὶ νῦν. Ἀλληλούϊα (γ').

Κύριε, ἐλέησον (γ').

Εἶτα· Δόξα. Καὶ τὸ Τροπάριον.

Ἐτοιμάζου Βηθλεέμ· ἠνοικταὶ πᾶσιν ἡ Ἐδέμ.
Εὐτρεπίζου Ἐφραθα, ὅτι τὸ ξύλον τῆς ζωῆς,
ἐν τῷ Σπηλαίῳ ἐξήνηθη ἐκ τῆς Παρθένου.
Παράδεισος καὶ γὰρ, ἡ ἐκείνης γαστήρ, ἐδεί-
χθη νοητός, ἐν ᾧ τὸ θεῖον φυτόν· ἐξ οὗ φα-
γόντες ζήσωμεν, οὐχὶ δὲ ὡς ὁ Ἀδὰμ τεθνηξό-
μεθα. Χριστὸς γεννᾶται, τὴν πρὶν πεσοῦσαν,
ἀναστήσων εἰκόνα.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Θεοτόκε, σὺ εἶ ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, ἡ βλα-
στήσασα τὸν καρπὸν τῆς ζωῆς. Σὲ ἱκετεύο-
μεν, πρέσβευε, Δέσποινα, μετὰ τῶν Ἀποστό-
λων, καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, ἐλεηθῆναι τὰς
ψυχὰς ἡμῶν.

Εἶτα ψάλλομεν τὰ παρόντα Ἰδιόμελα.

ᾠχος πλ. β´.

Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν, ὁ τεχθεὶς ἐκ Παρθένου, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφεὶς. Φάτνη πενιχρᾶ, Υἱὸς μονογενῆς, κείμενος ὀραταὶ βροτός· καὶ σπαργάνοις πλέκεται, ὁ τῆς δόξης Κύριος· καὶ Μάγους ἀστήρ μηνύει, εἰς αὐτοῦ προσκύνησιν· καὶ ἡμεῖς μελωδοῦμεν· Τριάς Ἁγία, σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

ᾠχος πλ. δ´.

Στίχ. Κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην· Κύριε, κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην.

Πρὸ τῆς Γεννήσεως τῆς σῆς, τρόμφ ὀρῶσαι τὸ μυστήριον Κύριε, αἱ νοεραὶ στρατιαὶ κατεπλήττοντο· ὡς γὰρ βρέφος νηπιάσαι ἠυδόκησας, ὁ τὸν πόλον κοσμήσας τοῖς ἀστράσι· καὶ φάτνη τῶν ἀλόγων ἀνακέκλισαι, ὁ δρακὶ συνέχων πάντα γῆς τὰ πέρατα· τοιαύτη γὰρ οἰκονομία ἐγνώσθη σου ἡ εὐσπλαγχνία. Χριστέ, τὸ μέγα ἔλεος, δόξα σοι.

Δόξα. Καὶ νῦν. ᾠχος γ´.

Ἰωσήφ, εἰπέ ἡμῖν, πῶς ἐκ τῶν Ἁγίων ἦν παρέλαβες Κόρην, ἔγκυον φέρεις ἐν Βηθλεέμ; Ἐγὼ φησι, τοὺς Προφήτας ἐρευνήσας, καὶ χρηματισθεὶς ὑπὸ Ἀγγέλου, πέπεισμαι, ὅτι Θεὸν γεννήσει ἡ Μαρία ἀνερμηνεύτως· οὗ εἰς προσκύνησιν, Μάγοι ἐξ Ἀνατολῶν ἤξουσιν, σὺν δώροις τιμίους λατρεύοντες. Ὁ σαρκωθεὶς δι´ ἡμᾶς, Κύριε δόξα σοι.

Καὶ εὐθὺς τὸ προκειμένον τῆς Προφητείας.

ᾠχος δ´. Ἡσαΐου (θ´ 6-7).

Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, Υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν. (Ἡσ. θ´ 6)

Στίχ. α´. Οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον. (Ἡσ. θ´ 6, 7)

Στίχ. β´. Καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστός συμβουλος, θεὸς ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. (Ἡσ. θ´ 6)

Προφητείας Ἱερεμίου τὸ Ἀνάγνωσμα

(γ´ 36-38, δ´ 1-4).*

Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. Ἐξεῦρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακώβ τῷ παιδί αὐτοῦ, καὶ

Ἰσραὴλ τῷ ἡγαπημένῳ ὑπὲρ αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη. Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσταγμάτων τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ νόμος ὁ ὑπάρχων εἰς τὸν αἰῶνα· πάντες οἱ κρατοῦντες αὐτήν, εἰς ζώην· οἱ δὲ καταλείποντες αὐτήν, ἀποθάνονται. Ἐπιστρέφου Ἰακώβ, καὶ ἐπιλαβοῦ αὐτῆς· διόδευσον πρὸς τὴν λάμψιν κατέναντι τοῦ φωτὸς αὐτῆς. Μὴ δῶς ἑτέρῳ τὴν δόξαν σου, καὶ τὰ συμφέροντά σοι ἔθνη ἀλλοτρίῳ. Μακάριοί ἐσμεν Ἰσραὴλ· ὅτι τὰ ἄρεστὰ τῷ Θεῷ, ἡμῖν γνωστά ἐστίν.

* Ἡ περικοπὴ αὕτη οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς καθ' αὐτὸ Προφητείας τοῦ Ἱερεμίου, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἰδιαίτερος ἐπιγραφομένου Βιβλίου τοῦ Βαρούχ, ἐκ πέντε Κεφαλαίων συνισταμένου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Βαρούχ οὗτος ὑπῆρχε τοῦ Προφήτου Ἱερεμίου Γραμματεὺς, διὰ τοῦτο καὶ ἡ τοῦτου προφητικὴ αὕτη περικοπὴ ἐπιγράφεται τῷ ἐκείνου ὀνόματι.

Ὁ Απόστολος.

Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς Παύλου
τὸ Ἀνάγνωσμα (γ´ 23-29, δ´ 1-5).

Ἀδελφοί· πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. Ὡς τε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες γὰρ Υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδώσασθε. Οὐκ ἐν Ἰουδαίῳ, οὐδὲ Ἑλλην· οὐκ ἐν δουλῷ, οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ ἐν ἄρσεν καὶ θήλῳ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστέ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι. Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νηπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν, ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νηπιοὶ, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι· ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν.

Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν (β' 18-25).

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ανέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρέτ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἣτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυὶδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένη αὐτῷ γυναικί, οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· **Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὃς ἔστιν Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ.** Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανόθεν αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων· **Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.** Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεέμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες καὶ ἀνεῦρον τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου· καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι.

Μετὰ ταῦτα λέγει ὁ Ἀναγνώστης·

Κύριος ὁ Θεὸς εὐλογητός, εὐλογητός Κύριος ἡμέραν καθ' ἡμέραν· κατευοδώσαι ἡμῖν ὁ Θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ σφῶζειν.

Καὶ λέγει τὸ τρισάγιον.

Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος· ἐλέησον ἡμᾶς. (τρὶς)

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παναγία Τριάς, ἐλέησον ἡμᾶς. Κύριε, ἰλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Δέσποτα, συγχώρησον τὰς ἀνομίας ἡμῖν. Ἄγιε, ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

Κύριε, ἐλέησον· Κύριε, ἐλέησον· Κύριε, ἐλέησον.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ὁ ἱερεύς· Ὅτι σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ ἀναγνώστης· Ἀμήν.

Εἶτα τὸ Κοντάκιον.

Ἡ Παρθένος σήμερον, τὸν προαιώνιον Λόγον, ἐν σπηλαίῳ ἔρχεται, ἀποτεκεῖν ἀπορρήτως. Χόρευε ἡ οἰκουμένη ἀκουτισθεῖσα· δόξασον μετὰ Ἀγγέλων καὶ τῶν Ποιμένων, βουλευθέντα ἐποφθῆναι, παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

Τό, Κύριε ἐλέησον (μ').

Ὁ ἐν παντὶ καιρῷ, καὶ πάσῃ ὥρᾳ, ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς προσκυνούμενος, καὶ δοξαζόμενος Χριστὸς ὁ Θεός, ὁ μακρόθυμος, ὁ πολυέλεος, ὁ πολυεύσπλαγχνος, ὁ τοὺς δικαίους ἀγαπῶν καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐλεῶν, ὁ πάντας

καλῶν πρὸς σωτηρίαν διὰ τῆς ἐπαγγελίας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· Αὐτός, Κύριε, πρόσδεξαι καὶ ἡμῶν ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ τὰς ἐντεύξεις, καὶ ἴθινον τὴν ζωὴν ἡμῶν πρὸς τὰς ἐντολάς σου· τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἀγίασον, τὰ σώματα ἄγνισον, τοὺς λογισμοὺς διόρθωσον, τὰς ἐννοίας κάθαρσον, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, κακῶν καὶ ὀδύνης. Τείχισον ἡμᾶς ἀγίοις σου Ἀγγέλοις, ἵνα, τῇ παρεμβολῇ αὐτῶν φρουρούμενοι, καὶ ὀδηγούμενοι, καταντήσωμεν εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀπροσίτου σου δόξης· ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τό, Κύριε, ἐλέησον (γ'). Δόξα. Καὶ νῦν.

Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβεὶμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεὶμ, τὴν ἀδιαφθόρως, Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον, σὲ μεγαλύνομεν.

Ἐν ὀνόματι Κυρίου, εὐλόγησον, πάτερ.

Ὁ ἱερεύς: *Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς, καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς, ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεήσει ἡμᾶς.*

Καὶ ἡ εὐχή·

Δέσποτα Θεέ, Πάτερ παντοκράτορ, Κύριε Υἱὲ μονογενές, Ἰησοῦ Χριστέ καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, μία Θεότης, μία Δύναμις, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν· καὶ οἷς ἐπίστασαι κρίμασι, σῶσόν με τὸν ἀνάξιον δοῦλόν σου· ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

* * *

ΩΡΑ ΕΚΤΗ

Ἐπισυνάπτομεν καὶ τὴν Ἑκτὴν Ὥραν, λέγοντες εὐ-
θὺς· Δεῦτε προσκυνήσωμεν, (ἐκ γ΄).

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν τῷ
βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν
Χριστῷ τῷ βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν
αὐτῷ Χριστῷ τῷ βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν.

Εἶτα τοὺς ἐφεξῆς τρεῖς Ψαλμοὺς.
Ψαλμὸς σα΄ (71).

Ὁ Θεός, τὸ κριμὰ σου τῷ βασιλεῖ δός, καὶ τὴν
δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως. Κρίνειν
τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ τοὺς πτωχοὺς
σου ἐν κρίσει. Ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ
λαῷ, καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην. Κρινεῖ τοὺς
πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν πε-
νήτων, καὶ ταπεινώσει συκοφάντην. Καὶ συμπα-
ραμενεῖ τῷ ἡλίῳ, καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενεὰς
γενεῶν. Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πόκον καὶ ὡ-
σεὶ σταγῶν ἢ στάζουσα ἐπὶ τὴν γῆν. Ἀνατελεῖ ἐν
ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ πλῆθος εἰρή-
νης, ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη. Καὶ κατακυ-
ριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ
ποταμῶν ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης. Ἐνώπιον
αὐτοῦ προπεσοῦνται Αἰθίοπες, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐ-
τοῦ χοῦν λείξουσι. Βασιλεῖς Θαρσεῖς καὶ νῆσοι
δῶρα προσοίσουσι· βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σαβᾶ
δῶρα προσάξουσι. Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ
πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, πάντα τὰ ἔθνη δου-
λεύσουσιν αὐτῷ. Ὅτι ἐρρύσατο πτωχὸν ἐκ δυ-
νάστου, καὶ πένητα, ὃ οὐχ ὑπῆρχε βοηθός. Φεί-
σεται πτωχοῦ καὶ πένητος, καὶ ψυχὰς πενήτων
σώσει. Ἐκ τόκου καὶ ἐξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς
ψυχὰς αὐτῶν, καὶ ἔντιμον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώ-
πιον αὐτῶν. Καὶ ζήσεται, καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ
τοῦ χρυσίου τῆς Ἀραβίας· καὶ προσεύξονται πε-
ρὶ αὐτοῦ διὰ παντός· ὅλην τὴν ἡμέραν εὐλογή-
σουσιν αὐτόν. Ἔσται στήριγμα ἐν τῇ γῆ ἐπ’ ἄ-
κρων τῶν ὀρέων· ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ τὸν Λί-
βανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ, καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πό-
λεως ὡσεὶ χόρτος τῆς γῆς. Ἔσται τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας· πρὸ τοῦ ἡλίου
διαμένει τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐνευλογηθήσον-
ται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς· πάντα τὰ ἔ-
θνη μακαριοῦσιν αὐτόν. Εὐλογητὸς Κύριος ὁ
Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος. Καὶ
εὐλογημένον τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς τὸν
αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Καὶ πληρω-

θήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. Γένοιτο,
γέννοιτο.

Ψαλμὸς ρλα΄ (131).

Μνήσθητι, Κύριε, τοῦ Δαυὶδ καὶ πάσης τῆς πρα-
ότητος αὐτοῦ, ὡς ὤμοσε τῷ Κυρίῳ, ἠῤῥατο τῷ
Θεῷ Ἰακώβ. Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκηνώμα οἴκου
μου, εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου, εἰ
δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ τοῖς βλε-
φάροις μου νυσταγμόν, καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κρο-
τάφοις μου, ἕως οὗ εὗρω τόπον τῷ Κυρίῳ, σκῆ-
νωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ. Ἴδου ἠκούσαμεν αὐτὴν ἐν
Ἐφραθαῖ, εὗρομεν αὐτὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυ-
μοῦ. Εἰσελευσόμεθα εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ,
προσκυνήσομεν εἰς τὸν τόπον, οὗ ἔστησαν οἱ
πόδες αὐτοῦ. Ἀνάστηθι, Κύριε, εἰς τὴν ἀνάπαυ-
σίν σου, σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἀγίασματός σου.
Οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὄ-
σιοί σου ἀγαλλιάσονται. Ἐνεκεν Δαυὶδ τοῦ δού-
λου σου, μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χρι-
στοῦ σου. Ὁμοσε Κύριος τῷ Δαυὶδ ἀλήθειαν,
καὶ οὐ μὴ ἀθετήσῃ αὐτὴν· Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλί-
ας σου θήσομαι ἐπὶ τοῦ θρόνου σου. Ἐὰν φυλά-
ξωνται οἱ υἱοὶ σου τὴν διαθήκην μου καὶ τὰ μαρ-
τύριά μου ταῦτα, ἃ διδάξω αὐτούς, καὶ οἱ υἱοὶ
αὐτῶν ἕως τοῦ αἰῶνος καθιοῦνται ἐπὶ τοῦ θρό-
νου σου. Ὅτι ἐξελέξατο Κύριος τὴν Σιών, ἡρετί-
σατο αὐτὴν εἰς κατοικίαν ἑαυτῷ· Αὕτη ἡ κατά-
παυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰῶνος, ὧδε κατοικήσω,
ὅτι ἡρετισάμην αὐτὴν. Τὴν θύραν αὐτῆς εὐλο-
γῶν εὐλογήσω, τοὺς πτωχοὺς αὐτῆς χορτάσω
ἄρτων, τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν, καὶ
οἱ ὄσιοι αὐτῆς ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται. Ἐκεῖ
ἐξανατελῶ κέρασ τῷ Δαυὶδ· ἡτοίμασα λύχνον τῷ
χριστῷ μου. Τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐνδύσω αἰσχύ-
νην, ἐπὶ δὲ αὐτὸν ἐξανθήσει τὸ ἀγίασμά μου.

Ψαλμὸς ς΄ (90).

Ὁ κατοικῶν ἐν βοήθειᾳ τοῦ Ὑψίστου, ἐν σκέπῃ
τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀνλισθήσεται. Ἐρεῖ τῷ
Κυρίῳ· Ἀντιλήπτωρ μου εἶ καὶ καταφυγή μου, ὁ
Θεὸς μου, καὶ ἐλπιῶ ἐπ’ αὐτόν. Ὅτι αὐτὸς ρύσε-
ταί σε ἐκ παγίδος θηρευτῶν καὶ ἀπὸ λόγου τα-
ραχώδους. Ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιά-
σει σοι, καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς· ὄ-
πλω κυκλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ. Οὐ φοβηθή-
ση ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ, ἀπὸ βέλους πετομέ-
νου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευ-
ομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου με-
σημβρινοῦ. Πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιάς,
καὶ μυριάς ἐκ δεξιῶν σου, πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ.

Πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατανοήσεις, καὶ ἀναπαύοσιν ἀμαρτωλῶν ὄψει. Ὅτι σύ, Κύριε, ἡ ἐλπίς μου· τὸν Ὑψιστον ἔθου καταφυγὴν σου. Οὐ προσελεύσεται πρὸς σὲ κακά, καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγιεῖ ἐν τῷ σκηνώματί σου. Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μὴ ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα. Ὅτι ἐπ' ἐμὲ ἤλπισε, καὶ ῥύσομαι αὐτόν· σκεπάσω αὐτόν, ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου. Κεκράζεται πρὸς με, καὶ ἐπακούσομαι αὐτοῦ· μετ' αὐτοῦ εἰμι ἐν θλίψει, ἐξελοῦμαι αὐτόν, καὶ δοξάσω αὐτόν. Μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτόν, καὶ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου.

Δόξα. Καὶ νῦν. Ἀλληλουῖα (γ').

Κύριε, ἐλέησον (γ').

Εἶτα· Δόξα. Καὶ τὸ Τροπάριον.

Ἐτοιμάζου Βηθλεέμ· ἡνοικταί πᾶσιν ἡ Ἐδέμ. Εὐτρεπίζου Ἐφραθᾶ, ὅτι τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, ἐν τῷ Σπηλαίῳ ἐξήνθησεν ἐκ τῆς Παρθένου. Παράδεισος καὶ γάρ, ἡ ἐκείνης γαστήρ, ἐδείχθη νοητός, ἐν ᾧ τὸ θεῖον φυτόν· ἐξ οὗ φαγόντες ζήσωμεν, οὐχὶ δὲ ὡς ὁ Ἀδὰμ τεθνηξόμεθα. Χριστὸς γεννᾶται, τὴν πρὶν πεσοῦσαν, ἀναστήσων εἰκόνα.

Καὶ νῦν. **Θεοτοκίον.**

Ὅτι οὐκ ἔχομεν παρρησίαν διὰ τὰ πολλὰ ἡμῶν ἀμαρτήματα, σὺ τὸν ἐκ σοῦ γεννηθέντα δυσώπησον, Θεοτόκε Παρθένε· πολλὰ γὰρ ἰσχύει δέησις Μητρὸς πρὸς εὐμένειαν Δεσπότου. Μὴ παρίδῃς ἀμαρτωλῶν ἰκεσίας ἢ πάνσεμνος, ὅτι ἐλεήμων ἐστί, καὶ σώζειν δυνάμενος, ὁ καὶ παθεῖν ὑπὲρ ἡμῶν καταδεξάμενος.

Εἶτα ψάλλομεν τὰ παρόντα Ἰδιόμελα.

Ἦχος πλ. α'.

Δεῦτε πιστοὶ ἐπαρθῶμεν ἐνθέως, καὶ κατίδωμεν συγκατάβασιν θεϊκὴν ἄνωθεν, ἐν Βηθλεέμ πρὸς ἡμᾶς ἐμφανῶς· καὶ νοῦν καθαρθέντες, τῷ βίῳ προσενέγκωμεν, ἀρετὰς ἀντὶ μύρου, προευτρεπίζοντες πιστῶς, τῶν Γενεθλίων τὰς εἰσόδους, ἐπὶ τῶν ψυχικῶν θησαυρισμάτων, κράζοντες· Ἐν ὑψίστοις δόξα, Θεῷ τῷ ἐν Τριάδι, δι' οὗ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία ἐπεφάνη, τὸν Ἀδὰμ ἐκλυτρούμενος, τῆς ἀρχεγόνου ἀρᾶς ὡς φιλόανθρωπος.

Ἦχος δ'.

Στίχ. *Κύριε, εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην· Κύριε, κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην.*

Ἄκουε οὐρανέ, καὶ ἐνωτίζου ἡ γῆ· σαλευθήτω τὰ θεμέλια, ἐπιλαβέτω τρόμος τὰ καταχθόνια· ὅτι ὁ Θεός τε καὶ Κτίστης, σαρκὸς εἰσέδου πλάσιν· καὶ ὁ κραταιῶς κτίσας χειρὶ τὴν κτίσιν, σπλάγγνον ὁρᾶται πλάσματος. Ὁ βάθος πλούτου, καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ! ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ!

Δόξα. Καὶ νῦν. Ἦχος πλ. α'.

Δεῦτε χριστοφόροι λαοὶ κατίδωμεν, θαῦμα πᾶσαν ἔννοιαν, ἐκπλήττον καὶ συνέχον· καὶ εὐσεβῶς προσκυνοῦντες, πίστει ἀνυμνήσωμεν. Σήμερον πρὸς Βηθλεέμ, ἐγκυμονοῦσα Κόρη παραγίνεται, τοῦ γεννήσαι τὸν Κύριον· χοροὶ δὲ Ἀγγέλων προτρέχουσι. Καὶ ταῦτα βλέπων ἐβόα, Ἰωσήφ ὁ Μνήστωρ· Τί τὸ ἐν σοὶ ξένον μυστήριον Παρθένε; καὶ πῶς μέλλεις λοχεῦσαι, ἡ ἀπειροζυγος Δάμαλις;

Καὶ εὐθὺς τὸ προκείμενον τῆς Προφητείας.

Ἦχος πλ. δ'. Ψαλμὸς ρθ' (109).

Ἐκ γαστρὸς πρὸ Ἐωσφόρου ἐγέννησά σε· ὤμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. (ρθ' 3-4)

Στίχ. α'. *Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. (ρθ' 1)*

Στίχ. β'. *Ράβδον δυνάμεως ἐξαποστελεῖ σοι Κύριος ἐκ Σιών, καὶ κατακυριεύει ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. (ρθ' 2)*

Προφητείας Ἡσαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα (ζ' 10-16, η' 1-4, η' 8-10).

Προσέθετο Κύριος λαλήσαι τῷ Ἀχαζ λέγων· Αἴτησαι σεαυτῷ σημεῖον παρὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου εἰς βάθος, ἢ εἰς ὕψος. Καὶ εἶπεν Ἀχαζ· Οὐ μὴ αἰτήσω, οὐδ' οὐ μὴ πειράσω Κύριον. Καὶ εἶπεν (Ἡσαΐας)· Ἀκούσατε δὴ οἶκος Δαυὶδ· μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις; καὶ πῶς Κυρίῳ παρέχετε ἀγῶνα; Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον.

Ἴδου ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἴον, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. Βούτυρον καὶ μέλι φάγεται, πρὶν ἢ γνῶναι αὐτόν, ἢ προελέσθαι πονηρά, ἐκλέξεται τὸ ἀγαθόν. Διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ πονηρία, τοῦ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με· Λάβε σεαυτῷ τόμον καινὸν μέγαν, καὶ γράψον εἰς αὐτὸν γραφίδι ἀνθρώπου. Τοῦ ὀξέως προνομήν ποιῆσαι σκύλων. Πάρεστι γάρ· καὶ μάρτυράς μοι ποιήσον πιστοὺς ἀνθρώπους, τὸν Οὐρίαν τὸν ἱερέα, καὶ Ζαχαρίαν υἴον Βαραχίου. Καὶ προσῆλθον πρὸς τὴν Προφῆτιν, καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβε, καὶ ἔτεκεν υἴον· καὶ εἶπέ μοι Κύριος· Κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ταχέως σκύλευσον, Ὀξέως προνόμευσον. Διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, λήψεται δύναμιν Δαμασκοῦ, καὶ τὰ σκύλα Σαμαρείας ἔναντι βασιλέως Ἀσσυρίων. Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Γνῶτε Ἔθνη καὶ ἠττᾶσθε· ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς· ἰσχυρότερες ἠττᾶσθε. Ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, καὶ πάλιν ἠττηθήσεσθε. Καὶ ἦν ἂν βουλὴν βουλευθήσεσθε, διασκεδάσει Κύριος· καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμεῖνη ἐν ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

Ὁ Ἀπόστολος

Πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς Παύλου
τὸ Ἀνάγνωσμα (α' 10-14, β' 1-3).

Κατ' ἀρχὰς σὺ, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν ὁ οὐρανός. Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῆσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. Πρὸς τίνα δὲ τῶν Ἀγγέλων εἰρηκέποτε· **Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;** Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα, διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μὴ ποτε παραρρῶμεν. Εἰ γὰρ ὁ δι' Ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμε-

θα, τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη.

Εὐαγγέλιον. Ἐκ τοῦ κατὰ **Ματθαῖον** (β' 1-12).

Τοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἠλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· **Καὶ σὺ, Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, καὶ πέμψας αὐτούς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν· Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ δὲ εὑρητε ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν, **καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον.** Ἴδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. **Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.****

Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι.

Μετὰ ταῦτα λέγει ὁ Ἀναγνώστης·

Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοὶ σου, Κύριε, ὅτι ἐπτωχέυσαμεν σφόδρα· βοήθησον ἡμῖν ὁ Θεὸς ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ἕνεκεν τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός σου. Κύριε, ρῦσαι ἡμᾶς, καὶ ἰλάσθητι ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

Καὶ λέγει τὸ τρισάγιον.

Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος· ἐλέησον ἡμᾶς. (τρὶς)
Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παναγία Τριάς, ἐλέησον ἡμᾶς. Κύριε, ἰλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Δέσποτα, συγχώρησον τὰς ἀνομίας ἡμῖν. Ἄγιε, ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

Κύριε, ἐλέησον· Κύριε, ἐλέησον· Κύριε, ἐλέησον.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ὁ ἱερεύς: *Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.*

Ὁ ἀναγνώστης: Ἀμήν.

Εἶτα τὸ Κοντάκιον.

Ἡ Παρθένος σήμερον, τὸν προαιώνιον Λόγον, ἐν σπηλαίῳ ἔρχεται, ἀποτεκεῖν ἀπορρήτως. Χόρευε ἡ οἰκουμένη ἀκουτισθεῖσα· δόξασον μετὰ Ἀγγέλων καὶ τῶν Ποιμένων, βουληθέντα ἐποφθῆναι, παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

Τό, Κύριε ἐλέησον (μ').

Ὁ ἐν παντὶ καιρῷ, καὶ πάσῃ ὥρᾳ, ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς προσκυνούμενος, καὶ δοξαζόμενος Χριστὸς ὁ Θεός, ὁ μακρόθυμος, ὁ πολυέλεος, ὁ πολυεύσπλαγχος, ὁ τοὺς δικαίους ἀγαπῶν καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐλεῶν, ὁ πάντας καλῶν πρὸς σωτηρίαν διὰ τῆς ἐπαγγελίας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· Αὐτός, Κύριε, πρόσδεξαι καὶ ἡμῶν ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ τὰς ἐντεύξεις, καὶ ἴθυνον τὴν ζωὴν ἡμῶν πρὸς τὰς ἐντολάς σου· τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἀγίασον, τὰ σώματα ἁγνισον, τοὺς λογισμοὺς διόρθωσον, τὰς ἐννοίας κάθαρον, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, κακῶν καὶ ὀδύνης. Τείχισον ἡμᾶς ἀγίοις σου Ἀγγέλοις, ἵνα, τῇ παρεμβολῇ αὐτῶν φρουρούμενοι, καὶ ὀδηγούμενοι,

καταντήσωμεν εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀπροσίτου σου δόξης· ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τό, Κύριε, ἐλέησον (γ'). Δόξα. Καὶ νῦν.

Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβεὶμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεὶμ, τὴν ἀδιαφθόρωσ, Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον, σὲ μεγαλύνομεν.

Ἐν ὀνόματι Κυρίου, εὐλόγησον, πάτερ.

Ὁ ἱερεύς: *Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς, καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς, ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεῆσαι ἡμᾶς.*

Καὶ ἡ εὐχή·

Θεὲ καὶ Κύριε τῶν δυνάμεων καὶ πάσης κτίσεως Δημιουργέ, ὁ διὰ σπλάγχνα ἀνεκίστου ἐλέους σου τὸν μονογενῆ σου Υἱόν, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καταπέμψας ἐπὶ σωτηρία τοῦ γένους ἡμῶν καὶ διὰ τοῦ τιμίου αὐτοῦ Σταυροῦ τὸ χειρόγραφον τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν διαρρήξας καὶ θριαμβεύσας ἐν αὐτῷ τὰς ἀρχὰς καὶ ἐξουσίας τοῦ σκότους· Αὐτός, Δέσποτα φιλόανθρωπε, πρόσδεξαι καὶ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν τὰς εὐχαριστηρίους ταύτας καὶ ἱκετηρίους ἐντεύξεις· καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς ὀλεθρίου καὶ σκοτεινοῦ παραπτώματος, καὶ πάντων τῶν κακῶσαι ἡμᾶς ζητούντων ὀρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν. Καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς σάρκας ἡμῶν, καὶ μὴ ἐκκλίνης τὰς καρδίας ἡμῶν εἰς λόγους ἢ εἰς λογισμοὺς πονηρίας· ἀλλὰ τῷ πόθῳ σου τρώσον ἡμῶν τὰς ψυχὰς. Ἴνα διὰ παντὸς πρὸς σὲ ἀτενίζοντες καὶ τῷ παρὰ σοῦ φωτὶ ὀδηγούμενοι, σὲ τὸ ἀπρόσιτον καὶ αἰῶδιον κατοπεύοντες φῶς, ἀκατάπαυστόν σοι τὴν ἐξομολόγησιν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπωμεν, τῷ ἀνάρχῳ Πατρὶ, σὺν τῷ μονογενεῖ σου Υἱῷ, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

***

ΩΡΑ ΕΝΑΤΗ

Ἐπισυνάπτομεν καὶ τὴν Ἑκτὴν Ὥραν, λέγοντες εὐ-
θύς· Δεῦτε προσκυνήσωμεν, (ἐκ γ´).

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν τῷ
βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν
Χριστῷ τῷ βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.

Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν
αὐτῷ Χριστῷ τῷ βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν.

Εἶτα τοὺς ἐφεξῆς τρεῖς Ψαλμούς.

Ψαλμὸς ρθ´ (109).

Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξι-
ῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδι-
ον τῶν ποδῶν σου. Ῥάβδον δυνάμεως ἐξαπο-
στελεῖ σοι Κύριος ἐκ Σιών, καὶ κατακυρίευσεν ἐν
μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡ-
μέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου, ἐν ταῖς λαμπρότησι
τῶν ἁγίων σου. Ἐκ γαστρὸς πρὸ Ἐωσφόρου ἐ-
γέννησά σε. Ὄμοσε Κύριος, καὶ οὐ μεταμελη-
θήσεται· σὺ Ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τά-
ξιν Μελχισεδέκ. Κύριος ἐκ δεξιῶν σου, συνέ-
θλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς. Κρινεῖ
ἐν τοῖς ἔθνεσι, πληρώσει πτώματα, συνθλάσει
κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν. Ἐκ χειμάρρου ἐν ὁ-
δῷ πίεται· διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλὴν.

Ψαλμὸς ρι´ (110).

Ἐξομολογήσομαί σοι, Κύριε, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
μου, ἐν βουλῇ εὐθέων καὶ συναγωγῇ. Μεγάλα
τὰ ἔργα Κυρίου, ἐξεζητημένα εἰς πάντα τὰ θε-
λήματα αὐτοῦ. Ἐξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέ-
πεια τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ
μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Μνεῖαν ἐποιή-
σατο τῶν θαυμασίων αὐτοῦ· ἐλεήμων καὶ οἰ-
κτίρμων ὁ Κύριος· τροφὴν ἔδωκε τοῖς φοβου-
μένοις αὐτόν. Μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα δια-
θήκης αὐτοῦ· ἰσχὺν ἔργων αὐτοῦ ἀνήγγειλε τῷ
λαῷ αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς κληρονομίαν ἐ-
θνῶν. Ἔργα χειρῶν αὐτοῦ ἀλήθεια καὶ κρίσις.
Πισταὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ, ἐστηριγμένα
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, πεπονημένα ἐν ἀλη-
θείᾳ καὶ εὐθύτητι. Λύτρωσιν ἀπέστειλε τῷ λα-
ῷ αὐτοῦ, ἐνετείλατο εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκην
αὐτοῦ· ἅγιον καὶ φοβερὸν τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου· σύνεσις δὲ ἀγαθὴ

πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν. Ἡ αἴνεσις αὐτοῦ μέ-
νει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Ψαλμὸς πε´ (85).

Κλῖνον, Κύριε, τὸ οὖς σου, καὶ ἐπάκουσόν μου,
ὅτι πτωχὸς καὶ πένης εἰμι ἐγώ. Φύλαξον τὴν ψυ-
χὴν μου, ὅτι ὁσιός εἰμι· σῶσον τὸν δούλόν σου,
ὁ Θεός μου, τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ. Ἐλέησόν με,
Κύριε, ὅτι πρὸς σέ κεκράξομαι ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν· εὐφρανὸν τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου, ὅτι
πρὸς σέ ἤρα τὴν ψυχὴν μου. Ὅτι σύ, Κύριε,
χρηστὸς καὶ ἐπιεικὴς καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐ-
πικαλουμένοις σε. Ἐνώτισαι, Κύριε, τὴν προ-
σευχὴν μου, καὶ πρόσχευε τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς
μου. Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ,
ὅτι ἐπήκουσάς μου. Οὐκ ἔστιν ὁμοίός σοι ἐν θε-
οῖς, Κύριε, καὶ οὐκ ἔστι κατὰ τὰ ἔργα σου. Πάν-
τα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐποίησας, ἤξουσι καὶ προσκυ-
νήσουσιν ἐνώπιόν σου, Κύριε, καὶ δοξάσουσι τὸ
ὄνομά σου. Ὅτι μέγας εἶ σὺ καὶ ποιῶν θαυμάσι-
α, σὺ εἶ Θεὸς ὁ μόνος. Ὁδήγησόν με, Κύριε, ἐν τῇ
ὁδῷ σου, καὶ πορεύσομαι ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· εὐ-
φρανθήτω ἡ καρδία μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά
σου. Ἐξομολογήσομαί σοι, Κύριε ὁ Θεός μου,
ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου καὶ δοξάσω τὸ ὄνομά σου εἰς
τὸν αἰῶνα. Ὅτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ’ ἐμέ, καὶ
ἐρρύσω τὴν ψυχὴν μου ἐξ ἄδου κατωτάτου. Ὁ
Θεός, παράνομοι ἐπανέστησαν ἐπ’ ἐμέ καὶ συ-
ναγωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου, καὶ
οὐ προέθεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ σύ, Κύριε
ὁ Θεός μου, οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων, μακρόθυ-
μος καὶ πολυέλεος καὶ ἀληθινός. Ἐπίβλεψον ἐπ’
ἐμέ καὶ ἐλέησόν με· δὸς τὸ κράτος σου τῷ παιδί
σου καὶ σῶσον τὸν υἱὸν τῆς παιδίσκης σου. Ποί-
ησον μετ’ ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθόν, καὶ ιδέτω-
σαν οἱ μισοῦντές με καὶ αἰσχυνθήτωσαν· ὅτι σύ,
Κύριε, ἐβοήθησάς μοι καὶ παρεκάλεσάς με.

Δόξα. Καὶ νῦν. Ἀλληλούϊα (γ´).

Κύριε, ἐλέησον (γ´).

Εἶτα· Δόξα. Καὶ τὸ Τροπάριον.

Ἐτοιμάζου Βηθλεέμ· ἤνοικται πᾶσιν ἡ Ἐδέμ.
Εὐτρεπίζου Ἐφραθᾶ, ὅτι τὸ ξύλον τῆς ζωῆς,
ἐν τῷ Σπηλαίῳ ἐξήνθησεν ἐκ τῆς Παρθένου.
Παράδεισος καὶ γάρ, ἡ ἐκείνης γαστήρ, ἐδεί-
χθη νοητός, ἐν ᾧ τὸ θεῖον φυτόν· ἐξ οὗ φα-
γόντες ζήσωμεν, οὐχὶ δὲ ὡς ὁ Ἀδὰμ τεθνηξό-
μεθα. Χριστὸς γεννᾶται, τὴν πρὶν πεσοῦσαν,
ἀναστήσων εἰκόνα.

Καὶ νῦν. **Θεοτοκίον.**

Ὁ δι' ἡμᾶς γεννηθεὶς ἐκ Παρθένου, καὶ σταύρωσιν ὑπομείνας ἀγαθέ, ὁ θανάτῳ τὸν θάνατον σκυλεύσας, καὶ ἔγερσιν δείξας ὡς Θεός, μὴ παρίδης οὓς ἔπλασας τῇ χειρὶ σου· δείξον τὴν φιλανθρωπίαν σου ἐλεῆμον· δέξαι τὴν τεκοῦσάν σε Θεοτόκον, πρεσβεύουσαν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ σῶσον, Σωτὴρ ἡμῶν, λαὸν ἀπεγνωσμένον.

Εἶτα ψάλλομεν τὰ παρόντα Ἰδιόμελα.
Ἦχος βαρύς.

Ἐξεπλήττετο ὁ Ἡρώδης, ὁρῶν τῶν Μάγων τὴν εὐσέβειαν· καὶ τῷ θυμῷ νικώμενος, τοῦ ἔτους ἠκριβολόγει τὸ διάστημα. Μητέρες ἠτεκνοῦντο, καὶ ἡ ἄωρος ἡλικία τῶν βρεφῶν, πικρῶς κατεθερίζετο· μαζοὶ ἐξηραίνοντο, καὶ πόροι γάλακτος συνεστέλλοντο. Μέγα ἦν τὸ δεινόν! διὸ εὐσεβῶς πιστοὶ συνελθόντες, προσκυνήσωμεν τοῦ Χριστοῦ τὴν γέννησιν.

Ἦχος β'.

Στίχ. Ὁ Θεὸς ἀπὸ Θαιμᾶν ἦξει, καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κατασκίου δασέος.

Ὅτε Ἰωσήφ, Παρθένε, λύπη ἐτιπρώσκετο, πρὸς Βηθλεὲμ ἀπαίρων, ἐβόας πρὸς αὐτόν· Τί ὁρῶν με ἔγκυον, στυγνάξεις καὶ ταραττεσαι, ἀγνοῶν ὅλως τὸ ἐν ἐμοὶ φρικτὸν μυστήριον; Λοιπὸν ἀπόθου φόβον ἅπαντα, τὸ παράδοξον ἐννοῶν· Θεὸς κάτεισι γὰρ ἐπὶ γῆς δι' ἔλεον, ἐν τῇ ἐμῇ μήτρᾳ νῦν, καὶ σάρκα προσελάβετο· ὄν περ τικτόμενον, ὄψει ὡς ηὐδόκησε· καὶ τῆς χαρᾶς πλησθεὶς, προσκυνήσεις ὡς Κτίστην σου· ὄν Ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἀπαύστως, καὶ δοξάζουσι, σὺν Πατρὶ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι.

Εἶτα, Δόξα. Καὶ νῦν. Ἦχος πλ. β'.

Ἰστέον, ὅτι τὸ ἐξῆς Ἰδιόμελον, Σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου, ἀναγινώσκεται πρότερον εὐλαβῶς καὶ μετὰ μέλους ὑπὸ τοῦ Κανονάρχου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ναοῦ· εἶτα ψάλλεται μελωδικώτερον ὑπὸ τῶν δύο Χορῶν.

Σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου, ὁ δρακὶ τὴν πᾶσαν ἔχων κτίσιν (ἐκ γ').

Ῥάκει καθάπερ βροτὸς σπαργανοῦται, ὁ τῆ οὐσία ἀναφῆς.

Θεὸς ἐν φάτνῃ ἀνακλίνεται, ὁ στερεώσας τοὺς οὐρανοὺς πάλαι κατ' ἀρχάς.

Ἐκ μαζῶν γάλα τρέφεται, ὁ ἐν τῇ ἐρήμῳ μάννα ὀμβρίσας τῷ λαῷ.

Μάγους προσκαλεῖται, ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας.

Δῶρα τούτων αἶρει, ὁ Υἱὸς τῆς Παρθένου.

Προσκυνοῦμέν σου τὴν Γένναν Χριστέ, (ἐκ γ')

Δείξον ἡμῖν καὶ τὰ θεῖά σου Θεοφάνεια.

Καὶ εὐθὺς τὸ προκειμένον τῆς Προφητείας.

Ἦχος δ'. Ψαλμὸς πς' (86).

Μήτηρ Σιών ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ. (πς' 5)

Στίχ. α'. Ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πύλας Σιὼν ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακώβ. (πς' 2)

Στίχ. β'. Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ, ἡ πόλις τοῦ Θεοῦ. (πς' 3)

Προφητείας Ἡσαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα (θ' 6-7).

Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, **Μεγάλης βουλῆς Ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος·** ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, εἰρήνην καὶ ὑγείαν αὐτῷ. **Μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον·** ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ, καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κατορθῶσαι αὐτήν, καὶ ἀντιλαβέσθαι αὐτῆς ἐν κρίματι καὶ δικαιοσύνῃ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα· Ὁ ζῆλος Κυρίου Σαβαὼθ ποιήσει ταῦτα.

Ὁ Απόστολος.

Πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς Παύλου
τὸ Ἀνάγνωσμα (β' 11-18).

Ἀδελφοί, ὁ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἐνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, λέγων· Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ Ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. Καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι πεπορθὸς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν· **Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.** Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν· ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου, διὰ παντὸς τοῦ ζῆν, ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. Οὐ γὰρ δήπου Ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. Ὅθεν ὄφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται, καὶ πιστὸς Ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεισθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

Εὐαγγέλιον. Ἐκ τοῦ κατὰ **Ματθαῖον** (β' 13-23).

Ἀναχωρησάντων τῶν μάγων ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος, **Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄρισις αὐτῆς ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος, **Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν.** Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ**

παιδίου. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· **χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἔλθων κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.**

Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι.

Μετὰ ταῦτα λέγει ὁ Ἀναγνώστης·

Μὴ δὴ παραδόξης ἡμᾶς εἰς τέλος, διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ Ἅγιον· καὶ μὴ διασκεδάσης τὴν διαθήκην σου, καὶ μὴ ἀποστήσης τὸ ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν, διὰ Ἀβραὰμ τὸν ἠγαπημένον ὑπὸ σοῦ, καὶ διὰ Ἰσαὰκ τὸν δοῦλόν σου, καὶ Ἰσραὴλ τὸν Ἅγιόν σου.

Καὶ λέγει τὸ τρισάγιον.

Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος· ἐλέησον ἡμᾶς. (τρὶς)

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Παναγία Τριάς, ἐλέησον ἡμᾶς. Κύριε, ἰλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Δέσποτα, συγχώρησον τὰς ἀνομίας ἡμῶν. Ἄγιε, ἐπίσκεψαι καὶ ἴασαι τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.

Κύριε, ἐλέησον· **Κύριε,** ἐλέησον· **Κύριε,** ἐλέησον.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ὁ ἱερεὺς· Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ

τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ ἀναγνώστης Ἀμήν.

Εἶτα τὸ Κοντάκιον.

Ἡ Παρθένος σήμερον, τὸν προαιώνιον Λόγον, ἐν σπηλαίῳ ἔρχεται, ἀποτεκεῖν ἀπορρήτως. Χόρευε ἡ οἰκουμένη ἀκουτισθεῖσα· δόξασον μετὰ Ἀγγέλων καὶ τῶν Ποιμένων, βουληθέντα ἐποφθῆναι, παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

Τό, Κύριε ἐλέησον (μ').

Ὁ ἐν παντὶ καιρῷ, καὶ πάσῃ ὥρᾳ, ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς προσκυνούμενος, καὶ δοξαζόμενος Χριστὸς ὁ Θεός, ὁ μακρόθυμος, ὁ πολυέλεος, ὁ πολυεύσπλαγχνος, ὁ τοὺς δικαίους ἀγαπῶν καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἐλεῶν, ὁ πάντας καλῶν πρὸς σωτηρίαν διὰ τῆς ἐπαγγελίας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· Αὐτός, Κύριε, πρόσδεξαι καὶ ἡμῶν ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ τὰς ἐντεύξεις, καὶ ἴθυνον τὴν ζωὴν ἡμῶν πρὸς τὰς ἐντολάς σου· τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἀγίασον, τὰ σώματα ἄγνισον, τοὺς λογισμοὺς διόρθωσον, τὰς ἐννοίας κάθαρσον, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, κακῶν καὶ ὀδύνης. Τείχισον ἡμᾶς ἀγίοις σου Ἀγγέλοις, ἵνα, τῇ παρεμβολῇ αὐτῶν φρουρούμενοι, καὶ ὀδηγούμενοι, καταστήσωμεν εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀπροσίτου σου δόξης· ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τό, Κύριε, ἐλέησον (γ'). Δόξα. Καὶ νῦν.

Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεείμ, τὴν ἀδιαφθόρως, Θεὸν Λόγον τεκοῦσαν, τὴν ὄντως Θεοτόκον, σὲ μεγαλύνομεν.

Ἐν ὀνόματι Κυρίου, εὐλόγησον, πάτερ.

Ὁ ἱερεὺς· Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς, καὶ εὐλόγησαι ἡμᾶς, ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς.

Καὶ ἡ εὐχή·

Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μακροθυμήσας ἐπὶ τοῖς ἡμῶν πλημμελίμασι, καὶ ἄχρι τῆς παρουσίας ὥρας ἀγαγὼν ἡμᾶς, ἐν ᾗ ἐπὶ τοῦ ζωοποιοῦ ζύλου κρεμάμενος, τῷ εὐ-

γνώμονι ληστῆ τὴν εἰς τὸν Παράδεισον ὠδοποίησας εἴσοδον, καὶ θανάτῳ τὸν θάνατον ὠλεσας, ἰλάσθητι ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς, καὶ ἁμαρτωλοῖς καὶ ἀναξίοις δούλοις σου. Ἠμάρτομεν γὰρ καὶ ἠνομήσαμεν, καὶ οὐκ ἐσμὲν ἄξιοι ἄραι τὰ ὄμματα ἡμῶν, καὶ βλέψαι εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ· διότι κατελίπομεν τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης σου, καὶ ἐπορεύθημεν ἐν τοῖς θελήμασι τῶν καρδιῶν ἡμῶν. Ἀλλ' ἰκετεύομεν τὴν σὴν ἀνείκαστον ἀγαθότητα· Φεῖσαι ἡμῶν, Κύριε, κατὰ τὸ πλήθος τοῦ ἐλέους σου, καὶ σῶσον ἡμᾶς διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον, ὅτι ἐξέλιπον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι ἡμῶν. Ἐξελοῦ ἡμᾶς τῆς τοῦ ἀντικειμένου χειρός, καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ἁμαρτήματα, καὶ νέκρωσον τὸ σαρκικὸν ἡμῶν φρόνημα· ἵνα τὸν παλαιὸν ἀποθέμενοι ἄνθρωπον, τὸν νέον ἐνδυσώμεθα, καὶ σοὶ ζήσωμεν τῷ ἡμετέρῳ Δεσπότη καὶ κηδεμόνι. Καὶ οὕτω τοῖς σοῖς ἀκολουθοῦντες προστάγμασιν, εἰς τὴν αἰώνιον ἀνάπαυσιν καταστήσωμεν, ἔνθα πάντων ἐστὶ τῶν εὐφραينوμένων ἡ κατοικία. Σὺ γὰρ εἶ ἡ ὄντως ἀληθινὴ εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίασις τῶν ἀγαπώντων σε, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν· καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ, καὶ τῷ Παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιοῦ σου Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μετὰ τὴν εὐχὴν «Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ»[συνήθως παραλείπονται ἐν ταῖς ἐνορίας τὰ τυπικὰ καὶ οἱ μακαρισμοί, καὶ] λέγεται εὐθὺς ἡ (μικρὰ) ἀπόλυσις.

Ἐν συνεχείᾳ

Ὁ μέγας ἑσπερινὸς τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων μετὰ τῆς θ. λειτουργίας τοῦ μεγάλου Βασιλείου.

Εἶτα τὰ Τοπικά, χῆμα. [συνήθως παραλείπονται ἐν ταῖς ἐνορίαις] Φαμίος ρβ' (102).

Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου αὐτοῦ.

Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν Κύριον, καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ.

Τὸν εὐλατῶνται πάσας τὰς ἀνομίας σου, τὸν ἱσμενον πάσας τὰς νόστους σου.

Τὸν ἠμπαλῶντα ἐν ἀγαθῷ τὴν ἐπιθυμίαν σου· ἀνακαταστήσεται ὡς ἀπὸ τοῦ νεότητος σου.

Ποῖον ἐλεημοσύνας ὁ Κύριος, καὶ κρίμα πάσι τοῖς ἀδικουμένοις.

Ἐγνώρισε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τὸ Μωσθεῖ, τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· τὰ θελήματα αὐτοῦ.

Οἰκτίρησον καὶ ἐλέησον ὁ Κύριος, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος· οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μνηεῖ.

Οὐ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, ἐποίησεν ἡμῖν, οὐδὲ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν.

Ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς, ἐκράτισσε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

Καθὼς ἀπέχουσαν ἀνατολὰ ἀπὸ δυσημῶν, ἐμάκρυνεν ἄρ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν.

Καθὼς οἰκτεῖρει πατὴρ υἱὸς, ὠκτείρησε Κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν, ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλάσμα ἡμῶν, ἐμνήσθη ὅτι χοῦς ἔσμεν.

Ἄνθρωπος, ὅσει γόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ, ὅσει ἄνθος τοῦ ἀγροῦ, ὅσως ἐξανθήσει.

Ὅτι πνεῦμα διήλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὐκ ὑπάρξει, καὶ οὐκ ἐπυρνώσεται ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ.

Τὸ δὲ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

Καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοῖς υἱῶν, τοῖς φυλάσσουσιν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ μεμνημένοι τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς.

Κύριος ἐν τῷ οὐρανῷ ἵτοίμασε τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ πάντων δεσπόζει.

Εὐλογεῖτε τὸν Κύριον, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, δυνατοὶ ἰσχύϊ, ποιῶντες τὸν λόγον αὐτοῦ, τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ.

Εὐλογεῖτε τὸν Κύριον, πάσαι αἱ Δυνάμεις αὐτοῦ, λειτουργοὶ αὐτοῦ, οἱ ποιῶντες τὸ θέλημα αὐτοῦ.

Εὐλογεῖτε τὸν Κύριον, πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ. Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον.

Εἶτα·

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι.

Φαμίος ργ' (145).

Αἶνε· ἡ ψυχὴ μου, τὸν Κύριον· αἰνεῖτο Κύριον ἐν τῇ ζωῇ μου· ναλὼ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχει.

Μὴ πεποιθῆτε ἐπ' ἄγγελοις, ἐπὶ υἱοῖς ἀνθρώπων, οὐκ ἔστι σωτηρία.

Ἐξελίσσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ.

Ἐν ἑκάστῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολύονται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ.

Μακάριος, σὺ ὁ Θεὸς Ἰακώβ βοηθὸς αὐτοῦ, ἡ ἐλπίς αὐτοῦ ἐπὶ Κύριον τὸν Θεόν αὐτοῦ.

Τὸν ποιῶντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς.

Τὸν φυλάσσοντα ἀληθεῖαν εἰς τὸν αἰῶνα, ποιῶντα κρίμα τοῖς ἀδικουμένοις, δίδοντα τροφὴν τοῖς πεινῶσι.

Κύριος λύει πεπδημένους· Κύριος σοφοί τυφλούς· Κύριος άνορθοί καταρραγμένους· Κύριος αγαπή δικαίους· Κύριος φυλάσσει τους προσηλύτους.

Όρανόσ και χήραν αναλήγεται, και οδόν άμαρτωλόν άφανεί.

Βασίλειος Κύριος εις τόν αιώνα, ο Θεός σου, Σιών, εις γενεάν και γενεάν.

Και νύν και άει και εις τοίς αιώνας τόν αιώνα. Αμήν.

Ο μονογενής Υιός και Λόγος του Θεού, αόριστος υπάρχων, και καταβέβημένος διά την ημετέραν σωτηρίαν, σαρκωθήσασ εκ της άγιας Θεοτόκου και άειπαρθένου Μαρίας, άρρέπτος έν ανθρώπινας, σταυρωθείς τε, Χριστέ ο Θεός, θανάτω θάνατον πατήσας, εις ών της άγιας Τριάδος, συνδοξαζόμενος τή Πατρί και τή άγίω Πνεύματι, σόσον ημάς.

Και άρχόμεθα ευθύς τόν Μακαρισμόν.

Έν τή Βασιλεία σου μνήσθητι ημών, Κύριε. Μακάριοι οι παχοί τή πνεύματι, ότι αϊτών έστιν ή βασιλεία τών ουράνωσ.

Μακάριοι οι πενήθοντες, ότι αυτοί παρακληθήσονται.

Μακάριοι οι πραείς, ότι αυτοί κληρονομήσουσ την γήν.

Μακάριοι οι πενόντες και διγνόντες την δικαιοσύνην, ότι αυτοί χορτασθήσονται.

Μακάριοι οι ελεήμονες, ότι αυτοί ελεηθήσονται.

Μακάριοι οι καθαροί τή καρδιά, ότι αυτοί τόν Θεόν όψονται.

Μακάριοι οι ειρηνοποιοί, ότι αυτοί υιοί Θεού κληθήσονται.

Μακάριοι οι δεδωμένοι ένεκεν δικαιοσύνης, ότι αϊτών έστιν ή βασιλεία τών ουράνωσ.

Μακάριοι έστε, όταν όνειδίσουσ ημάς, και διάώσουσ, και είπωσι πάν πονηρόν ρήμα καθ' υμών, ψευδόμενοι ένεκεν εμού.

Χαίρετε και αγαλλάσθε, ότι ο μισθός υμών, πολύς έν τοίς ουράνωσ.

Δόξα Πατρί και Υιό και άγίω Πνεύματι.

Και νύν και άει και εις τοίς αιώνας τόν αιώνα. Αμήν.

Μνήσθητι ημών, Κύριε, όταν έλθης έν τή βασιλεία σου.

Μνήσθητι ημών, Δέσποτα, όταν έλθης έν τή βασιλεία σου.

Μνήσθητι ημών, Άγιε, όταν έλθης έν τή βασιλεία σου.

Χορός ο έπουρανίος ύμνει σε και λέγει· Άγιος, Άγιος, Άγιος, Κύριος Σαβαώθ, πλήρης ο ουρανός, και ή γή της δόξης σου.

Στίγ. Προσεύθετε προς αυτόν, και φωτισθήτε, και τά πρόσωπα υμών ου μη κατασχυθή.

Χορός ο έπουρανίος ύμνει σε και λέγει· Άγιος, Άγιος, Άγιος, Κύριος Σαβαώθ, πλήρης ο ουρανός και ή γή της δόξης σου.

Δόξα Πατρί και Υιό και άγίω Πνεύματι.

Χορός Άγιων Άγγελων και Αρχαγγέλων, μετά πωσών τών έπουρανίων Δυνάμεων ύμνει σε και λέγει· Άγιος, Άγιος, Άγιος, Κύριος Σαβαώθ, πλήρης ο ουρανός και ή γή της δόξης σου.

Και νύν και άει και εις τοίς αιώνας τόν αιώνα. Αμήν.

Πιστεω εις ένα Θεόν, Πατέρα, παντοκράτορα, ποιητή ουρανού και γής, όρατόν τε πάντων και άόρατόν. Και εις ένα Κύριον Ιησούν Χριστόν, τόν Υιόν του Θεού τόν μονογενή, τόν εκ του Πατρός γεννηθέντα πρό πάντων τών αιώνωσ· φάς εκ φωτός, Θεόν αληθινό εκ Θεού αληθινό, γεννηθέντα ου ποιηθέντα, όμοσίον τή Πατρί, δι' ου τά πάντα έγένετο. Τόν δι' ημάς τούς ανθρώπουσ και διά την ημετέραν σωτηρίαν κατεβόθοντα εκ τών ουράνωσ και σαρκωθέντα εκ Πνεύματος άγίου και Μαρίας της Παρθένου και ένανθρωπήσαντα. Σταυρωθέντα τε υπέρ ημών επί Ποντίου Πιλάτου και παθόντα, και ταφέντα. Και άναστάντα τή τρίτη ημέρα κατά τάς Γραφάς. Και ανέβóθοντα εις τοίς ουράνωσ και καθιζόμενον εκ δεξιών του Πατρός. Και πάλιν έρχόμενον μετά δόξης κρινα ζώντας και νεκρούσ, ου της βασιλείας ουκ έσται τέλος. Και εις τό Πνεύμα τόν άγιον, τόν κύριον, τόν ζωοποιόν, τόν εκ του Πατρός εκπορευόμενον, τόν σύν Πατρί και Υιό συμπροσκυνούμενον και συνδοξαζόμενον, τόν λαλήσαν διά τών προφητών. Εις μίαν, άγιαν, καθολικήν και άποστολικήν Εκκλησίαν. Ομολογώ έν βάπτισμα εις άφεσιν άμαρτιών. Προσδοκώ άνάστασιν νεκρών. Και ζωήν του μέλλοντος αιώνα. Αμήν.

Άνεσ, άφες, συγχώρησον, ο Θεός, τά παραπτώματα ημών, τά έκούσια και τά άκούσια, τά έν έργω και λόγω, τά έν γνώσει και άγνοία, τά έν νυκτι και έν ημέρα, τά κατά νούν και διάνοιαν· τά πάντα ημίν συγχώρησον, ώς αγαθός και φιλόανθρωπος.

Πάτερ ημών ο έν τοίς ουράνωσ, άγαθήσθη τό όνομά σου. Ελθέτω ή βασιλεία σου. Γενηθήτω τό θέλημά σου, ώς έν ουρανώ, και επί της γής. Τόν άρτον ημών τόν έπιούσιον δός ημίν σήμερον. Και άφες ημίν τά όφειλήματα ημών, ώς και ημείς άφιμεν τοίς όφειλέταις ημών. Και μη εισενέγκης ημάς εις παρασάμν, αλλά ρύσαι ημάς από του πονηρού.

Ότι σου έστιν ή βασιλεία και ή δύναμις και ή δόξα του Πατρός και του Υιού και του άγίου Πνεύματος, νύν και άει και εις τοίς αιώνας τόν αιώνα. Αμήν.

Κοντάκιον. Ήχος γ'. Αὐτόμολον.

Η Παρθένος σήμερον, τόν προαιώνιον Λόγον, έν σπλάγχι έργετα, αποτεκέν άπορήριτος. Χόρευε ή οικουμένη άκουσθησάσα δόξασαν μετά Άγγέλων και τών Ποιμένων, βουληθέντα έποφθήσαι, παιδίον νέον, τόν πρό αιώνα Θεόν.

Τό, Κύριε έλέησον, 4)·

Είη τό όνομα Κυρίου ευλόγημένον από του νύν και έως του αιώνα. (γ')

Δόξα. Και νύν.

Ψαλμός 137 (33).

Ευλόγησόν τόν Κύριον έν παντί καιρῶ, διά παντός ή αίνεσις αυτού έν τή στόματι μου.

Έν τή Κυρίω έπανειθήσεται ή ψυχή μου· άκουσάσασαν πραείσ και ευφρανθήσασαν.

Μεγαλύνατε τόν Κύριον σύν εμού, και ύψώσομεν τό όνομα αυτού επί τό αυτό.

Έξεζήτησα τόν Κύριον, και έπήκουσέ μου και εκ πασών τών θλίψεών μου έρρύσατό με.

Προσεύθετε προς αυτόν και φωτισθήτε, και τά πρόσωπα υμών ου μη κατασχυθή.

Όντος ο πτοχός εκέκραξε, και ο Κύριος εισήκουσεν αυτόν και εκ πασών τών θλίψεων αυτού έσωσεν αυτόν.

Παραμβάσει άγγελος Κυρίου κύκλω τών φοβουμένων αυτόν και ρύσεται αυτούς.

Γέυσασθε και ίδετε, ότι χρηστός ο Κύριος· μακάριος άνήρ, ός έλπίζει επί' αυτόν.

Φοβήθητε τόν Κύριον πάντες οι άγιοί αυτού, ότι ουκ έστιν ύστερήμα τοίς φοβουμένοις αυτόν.

Πλοούσιοι επάχουεσαν και επείνασαν, οι δε εκζητούντες τόν Κύριον ουκ έλαττωθήσονται παντός άγαθού.

Δεύτε, τέκνα, άκούσατέ μου· φόβον Κυρίου διάδωξο ημάς.

Τίς έστιν άνθρωπος ο θέλων ζωήν, αγαπών ημέρας ιδείν αγαθάς;

Πάσων την γλώσσαν σου από κακού, και χείλη σου τού μη λαλήσαι δόλον.

Έκκλινον από κακού και ποιήσον αγαθόν· ζητήσον ειρήνην και δίωξον αυτήν.

Όφθαλμοί Κυρίου επί δικαίους, και ότα αυτοί εις δέσπον αυτών.

Πρόσωπον δε Κυρίου επί ποιούντας κακά τού εξολοθρεύσαι εκ γής τού μνημόσωνον αυτών.

Εκκράξουσ οι δικαιοί, και ο Κύριος εισήκουσεν αυτών και εκ πασών τών θλίψεων αυτών έρρύσατό αυτούς.

Έργός Κυρίου τοίς συνετετριμμένοις την καρδίαν και τοίς ταπεινούσ τή πνεύματι σώσει.

Πολλή αι θλίψις τών δικίων, και εκ πασών αυτών ρύσεται αυτούς ο Κύριος.

Φυλάσσει Κύριος πάντα τά όσα αυτών, έν έξ αυτών ου συνερθήσεται.

Θάνατος άμαρτωλόν πονηρός, και οι μισούντες τόν δικαον πλημμελήσουσι.

Αντρώστα Κύριος ψυχάς δούλων αυτού, και ου μη πλημμελήσουσι πάντες οι έλπίζοντες επί' αυτόν.

Και Απόλυσις.

Δόξα, και νύν. Κύριε, έλέησον γ'. Πάτερ άγιε, ευλόγησον.

Ό ιερεύς την απόλυσιν και τό· Δι' ευχῶν...

Οί χοροί και σύμπαρς ο λαός· Αμήν.

*****

ΕΝ ΤΩ ΜΕΓΑΛΩ ΕΣΠΕΡΙΝΩ
Ὁ Μέγας ἑσπερινὸς τῆς ἑορτῆς τῶν
Χριστουγέννων
μετὰ τῆς θ. λειτουργίας τοῦ Μεγάλου
Βασιλείου.

ΕΝΑΡΞΙΣ - ΠΡΟΟΙΜΙΑΚΟΣ ΨΑΛΜΟΣ

Ὁ ἱερεύς: *Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς*
καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ
ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Ὁ χορὸς: Ἀμήν.

Καὶ ἄρχεται ὁ ἀναγνώστης ἀναγινώσκων τὸν προοιμιακὸν
ψαλμὸν, λέγων οὕτω:

Δεῦτε, προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν
τῷ Βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.

Δεῦτε, προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν
Χριστῷ τῷ Βασιλεῖ ἡμῶν Θεῷ.

Δεῦτε, προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν
αὐτῷ, Χριστῷ τῷ Βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν.

Ψαλμὸς ργ' (103).

Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν Κύριον· Κύριε ὁ
Θεὸς μου, ἐμεγαλύνθης σφόδρα.

Ἐξομολόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν
ἐνεδύσω, ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱμάτιον.

Ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν, ὁ στεγά-
ζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ.

Ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ, ὁ περιπα-
τῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων.

Ὁ ποιῶν τοὺς Ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα,
καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.

Ὁ θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐ-
τῆς, οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

Ἄβυσσος ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ,
ἐπὶ τῶν ὀρέων στήσονται ὕδατα.

Ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου φεύξονται, ἀπὸ φωνῆς
βροντῆς σου δειλιάσουσιν.

Ἀναβαίνουνσιν ὄρη, καὶ καταβαίνουνσιν πεδία
εἰς τὸν τόπον, ὃν ἐθεμελίωσας αὐτά.

Ὅριον ἔθου, ὃ οὐ παρελεύσονται, οὐδὲ ἐπι-
στρέψουσι καλῦψαι τὴν γῆν.

Ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν, ἀναμέ-
σον τῶν ὀρέων διελεύσονται ὕδατα.

Ποτιοῦσι πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ,
προσδέξονται ὄναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν.

Ἐπ' αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκη-
νώσει· ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσι
φωνήν.

Ποτίζων ὄρη ἐκ τῶν ὑπερῶων αὐτοῦ· ἀπὸ
καρποῦ τῶν ἔργων σου χορτασθήσεται ἡ γῆ.

Ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσι, καὶ
χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων.

Τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς, καὶ οἶνος
εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου.

Τοῦ ἰλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ· καὶ ἄρτος
καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει.

Χορτασθήσονται τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, αἱ κέ-
δροι τοῦ Λιβάνου ἄς ἐφύτευσας.

Ἐκεῖ στρουθία ἐννοσσεύσουσι, τοῦ ἐρωδιοῦ
ἡ κατοικία ἡγεῖται αὐτῶν.

Ὅρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις, πέτρα καταφυ-
γὴ τοῖς λαγωοῖς.

Ἐποίησε σελήνην εἰς καιρούς· ὁ ἥλιος ἔγνω
τὴν δύσιν αὐτοῦ.

Ἐθου σκότος, καὶ ἐγένετο νύξ· ἐν αὐτῇ διε-
λεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ.

Σκύμνοι ὠρούμενοι τοῦ ἀρπάσαι, καὶ
ζητῆσαι παρὰ τῷ Θεῷ βρῶσιν αὐτοῖς.

Ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, καὶ συνήχθησαν, καὶ εἰς
τὰς μάνδρας αὐτῶν κοιτασθήσονται.

Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ,
καὶ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας.

Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε· πάντα
ἐν σοφίᾳ ἐποίησας· ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς
κτίσεώς σου.

Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος· ἐ-
κεῖ ἔρπετά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, ζῷα μικρὰ
μετὰ μεγάλων.

Ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται· δράκων οὗτος,
ὃν ἔπλασας ἐμπαίζειν αὐτῇ.

Πάντα πρὸς σέ προσδοκῶσι, δοῦναι τὴν τρο-
φήν αὐτῶν εἰς εὐκαιρον. Δόντος σου αὐτοῖς,
συλλέξουσιν.

Ἀνοιξαντός σου τὴν χεῖρα, τὰ σύμπαντα
πλησθήσονται χρηστότητος· ἀποστρέψαντος
δέ σου τὸ πρόσωπον, ταραχθήσονται.

Ἀντανελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψου-
σι, καὶ εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν.

Ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ
κτισθήσονται, καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον
τῆς γῆς.

Ἦτω ἡ δόξα Κυρίου εἰς τοὺς αἰῶνας·
εὐφρανθήσεται Κύριος ἐπὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ.

Ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν· ὁ ἀπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνίζονται.

Ἄσω τῷ Κυρίῳ ἐν τῇ ζῳῇ μου, ψαλῷ τῷ Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω.

Ἦδυνθείη αὐτῷ ἡ διαλογία μου, ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ.

Ἐκλείπειεν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἄνομοι, ὥστε μὴ ὑπάρχειν αὐτούς.

Εὐλόγει, ἡ ψυχὴ μου, τὸν Κύριον.

Καὶ πάλιν.

Ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ· ἔθου σκότος, καὶ ἐγένετο νύξ.

Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι.

Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα, ἀλληλούϊα· δόξα σοι, ὁ Θεός. *(ἐκ γ')* Ἡ ἐλπίς ἡμῶν, Κύριε, δόξα σοι.

Εἶτα, Συναπτὴ μεγάλη ὑπὸ τοῦ Διακόνου.

*

ΤΑ ΕΙΡΗΝΙΚΑ

Πληρωθέντος τοῦ προοιμακοῦ ψαλμοῦ, ὁ ἱερεὺς λέγει ἐνώπιον τῆς ἁγίας Τραπέζης τὰ εἰρηνικά, τοῦ χοροῦ ψάλλοντος μεθ' ἑκάστην δέησιν τὸ **Κύριε, ἐλέησον.**

Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπερ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπερ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπερ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου καὶ τῶν μετὰ πίστεως, εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ εἰσιόντων ἐν αὐτῷ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπερ τοῦ πατρὸς καὶ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (**Δεινός**), τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας, παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπερ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ἔθνους, πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας ἐν αὐτῷ καὶ τοῦ κατὰ ζήραν, θάλασσαν καὶ ἀέρα φιλοχρίστου ἡμῶν στρατοῦ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπερ τῆς πόλεως καὶ ἐνορίας ταύτης, πάσης πόλεως καὶ χώρας καὶ τῶν πίστει οἰκούντων ἐν αὐταῖς τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπερ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ καιρῶν εἰρηνικῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπερ πλεόντων, ὀδοιπορούντων, νοσοῦντων, καμνόντων, αἰχμαλώτων καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἐπερ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, ὀργῆς, κινδύνου καὶ ἀνάγκης τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας (Ἐπεραγία Θεοτόκε σῶσον ἡμᾶς) μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζῶν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Ὁ χορός· **Σοί, Κύριε.**

Ὁ ἱερεὺς ἐκφώνως·

Ὅτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Ὁ χορός· **Ἀμήν.**

*

ΟΙ ΕΠΙΛΥΧΝΙΟΙ ΨΑΛΜΟΙ

Ψαλμὸς ρμ' (140). Ἦχος β'

Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς σέ, εἰσάκουσόν μου· εἰσάκουσόν μου, Κύριε. Κύριε, ἐκέκραξα πρὸς σέ, εἰσάκουσόν μου· πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς σέ. Εἰσάκουσόν μου, Κύριε.

Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου, ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἐσπερινή. **Εἰσάκουσόν μου, Κύριε.**

Θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου, καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη μου.

Μὴ ἐκκλίνης τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας, τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις,

Σὺν ἀνθρώποις ἐργαζομένοις τὴν ἀνομίαν, καὶ οὐ μὴ συνδυάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν.

Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με, ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου.

Ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν· κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν.

Ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου, ὅτι ἠδύνθησαν· ὡσεὶ πάχος γῆς ἐρράγη ἐπὶ τῆς γῆς, διεσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ αὐτῶν παρὰ τὸν ἄδην.

Ὅτι πρὸς σέ, Κύριε Κύριε, οἱ ὀφθαλμοὶ μου· ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, μὴ ἀντανέλης τὴν ψυχὴν μου.

Φύλαξόν με ἀπὸ παγίδος, ἧς συνεστήσαντό μοι, καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν.

Πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρω αὐτῶν οἱ ἁμαρτωλοὶ· κατὰ μόνας εἰμὶ ἐγώ, ἕως ἂν παρέλθω.

Φωνῆ μου πρὸς Κύριον ἐκέκραξα, φωνῆ μου πρὸς Κύριον ἐδεήθην.

Ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου, τὴν θλιψίν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγεῶ.

Ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου, καὶ σὺ ἔγνωσ τὰς τρίβους μου.

Ἐν ὁδῷ ταύτῃ, ἣ ἐπορευόμην, ἔκρυσαν παγίδα μοι.

Κατενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με.

Ἀπώλετο φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχὴν μου.

Ἐκέκραξα πρὸς σέ, Κύριε· εἶπα· Σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου, μερίς μου εἶ, ἐν γῆ ζώντων.

Πρόσχες πρὸς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα.

Ῥῥασαί με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με, ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ.

Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου.

Ἐμὲ ὑπομενοῦσι δίκαιοι, ἕως οὗ ἀνταποδοῶς μοι.

Ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σοι, Κύριε· Κύριε, εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου.

Γενηθήτω τὰ ὠτά σου προσέχοντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου.

Ἰστώμεν Στίχους C' καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ ἰδιόμελα, τῆς ἑορτῆς 4 «Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ» κ.τ.λ. εἰς 6, Δόξα, Καὶ νῦν, «Αὐγούστου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς».

Στίχ. α'. Ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσης, Κύριε, Κύριε, τίς ὑποστήσεται; ὅτι παρὰ σοὶ ὁ ἰλασμός ἐστιν.

Ἦχος β'. Γερμανοῦ.

Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ, τὸ παρὸν μυστήριον ἐκδιηγούμενοι. Τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ διαλέλυται, ἡ φλογίνη ῥομφαία τὰ νῶτα δίδωσι, καὶ τὰ Χερουβὶμ παραχωρεῖ, τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς· κἀγὼ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς μεταλαμβάνω, οὗ προεξεβλήθην διὰ τῆς παρακοῆς. Ἡ γὰρ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τοῦ Πατρός, ὁ χαρακτήρ τῆς ἀιδιότητος αὐτοῦ, μορφήν δούλου λαμβάνει, ἐξ ἀπειρογάμου Μητρὸς προελθὼν, οὗ τροπὴν ὑπομείνας· ὁ γὰρ ἦν διέμεινε, Θεὸς ὢν ἀληθινός· καὶ ὁ οὐκ ἦν προσέλαβεν, ἄνθρωπος γενόμενος διὰ φιλανθρωπίας· αὐτῷ βοήσωμεν· Ὁ τεχθεὶς ἐκ Παρθένου Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς.

Στίχ. β'. Ἐνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὑπέμεινά σε, Κύριε· ὑπέμεινεν ἡ ψυχὴ μου εἰς τὸν λόγον σου, ἤλπισεν ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τὸν Κύριον.

Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ, ...

Στίχ. γ'. Ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός, ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας, ἐλπισάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν Κύριον.

Ἀνατολίου. Ὁ αὐτός.

Τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ γεννηθέντος, ἐκ τῆς ἀγίας Παρθένου, πεφώτισται τὰ σύμπαντα. Ποιμένων γὰρ ἀγραυλούντων, καὶ Μάγων προσκυνοῦντων, Ἀγγέλων ἀνυμνούντων, Ἡρώδης ἐταράττετο· ὅτι Θεὸς ἐν σαρκὶ ἐφάνη, Σωτὴρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Στίχ. δ'. Ὅτι παρὰ τῷ Κυρίῳ τὸ ἔλεος, καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις· καὶ αὐτὸς λυτρώσεται τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ.

Τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ γεννηθέντος, ...

Ψαλμὸς ριζ' (116).

Στίχ. ε'. Αἰνεῖτε τὸν Κύριον, πάντα τὰ ἔθνη, ἐπαιnéσατε αὐτόν, πάντες οἱ λαοί.

Ἦχος β'. Ὁ αὐτός.

Ἡ Βασιλεία σου, Χριστέ ὁ Θεός, βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ἡ Δεσποτεία σου, ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ. Ὁ σαρκωθείς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας ἐνανθρωπήσας, φῶς ἡμῖν ἔλαμψας, Χριστέ ὁ Θεός, τῇ σῆ παρουσίᾳ· φῶς ἐκ φωτός, τοῦ Πατρὸς τὸ ἀπαύγασμα, πᾶσαν κτίσιν ἐφαίδρυνας. Πᾶσα πνοὴ αἰνεῖ σε, τὸν χαρακτῆρα τῆς δόξης τοῦ Πατρός. Ὁ ὢν καὶ προὖν, καὶ ἐκλάμψας ἐκ Παρθένου Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς.

Στίχ. ς'. Ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Ἦχος β'. Ὁ αὐτός.

Τί σοι προσενέγκωμεν Χριστέ, ὅτι ὄφθης ἐπὶ γῆς ὡς ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς; ἕκαστον γὰρ τῶν ὑπὸ σοῦ γενομένων κτισμάτων, τὴν εὐχαριστίαν σοὶ προσάγει· οἱ Ἄγγελοι τὸν ὕμνον· οἱ οὐρανοὶ τὸν Ἀστέρα· οἱ Μάγοι τὰ δῶρα· οἱ Ποιμένες τὸ θαῦμα· ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον· ἡ ἔρημος τὴν φάτνην· ἡμεῖς δὲ Μητέρα Παρθένον. Ὁ πρὸ αἰώνων Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς.

Δόξα. Καὶ νῦν. Ἦχος ὁ αὐτός. Κασίας.

Ἀυγούστου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς, ἡ πολυαρχία τῶν ἀνθρώπων ἐπαύσατο· καὶ σοῦ ἐνανθρωπήσαντος ἐκ τῆς Ἀγνῆς, ἡ πολυθεΐα τῶν εἰδώλων κατήργηται. Ὑπὸ μίαν βασιλείαν ἐγκόσμιον, αἱ πόλεις γεγένηται· καὶ εἰς μίαν Δεσποτείαν Θεότητος, τὰ Ἔθνη ἐπίστευσαν. Ἀπεγράφησαν οἱ λαοί, τῷ δόγματι τοῦ Καίσαρος· ἐπεγράφημεν οἱ πιστοί, ὀνόματι Θεότητος, σοῦ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ ἡμῶν. Μέγα σου τὸ ἔλεος, δόξα σοι.

*

Εἴσοδος - ἐπιλύχνιος εὐχαριστία

Ψαλλομένου τοῦ Καὶ νῦν γίνεται ἡ εἴσοδος ὑπὸ τοῦ ἱερέως καὶ τοῦ διακόνου.

Εἴσοδος: *Ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ Διάκονος υψώνει τὸ θυματὸ καὶ λέγει*

Ὁ διάκονος: **Σοφία· ὀρθοί.**

*Ὁ προσεστὸς ἢ ὁ ἀναγνώστης τὴν ἐπιλύχνιον εὐχαριστίαν **χῦμα**.*

Φῶς ἰλαρὸν ἀγίας δόξης, * ἀθανάτου Πατρὸς, * οὐρανοῦ, ἀγίου, μάκαρος, * Ἰησοῦ Χριστέ, * ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ἡλίου δύσιν, * ἰδόντες φῶς ἑσπερινόν, * ὑμνοῦμεν Πατέρα, Υἱόν, * καὶ ἅγιον Πνεῦμα, Θεόν. * Ἄξιόν σε ἐν πᾶσι καιροῖς * ὑμνεῖσθαι φωναῖς αἰσίσαις, * Υἱὲ Θεοῦ, ζωὴν ὁ διδούς· * διὸ ὁ κόσμος σὲ δοξάζει.

*

Καὶ τὰ Ἀναγνώσματα, κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν, μετὰ τῶν Τροπαρίων καὶ τῶν στίχων αὐτῶν. *

* **Σημειωτέον, ὅτι κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ νεοτυπώτου Τυπικοῦ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας ἀναγινώσκονται τρία μόνον Ἀναγνώσματα, δηλ.**

τὸ Α' (Α') καὶ μετ' αὐτό, τὸ Τροπάριον τῆς προφητείας, Λαθῶν ἐτέχθης.

Εἶτα τὸ Β' (Ζ') Ἀνάγνωσμα, καὶ μετ' αὐτό, τὸ ἕτερον Τροπ. τῆς Προφητείας, Ἀνέτειλας Χριστέ.

Τελευταῖον, τὸ Γ' (Η') Ἀνάγνωσμα, καὶ μετὰ τοῦτο, εἴτε ψάλλεται Τρισάγιον εἴτε μὴ, εὐθὺς ὁ Ἀπόστολος, τὸ Εὐαγγέλιον, κ.τ.λ.

*

Α'. Γενέσεως τὸ Ἀνάγνωσμα (α' 1-13).

Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκευαστος, καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, καὶ

Πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω φῶς, καὶ ἐγένετο φῶς. Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς, ὅτι καλόν· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτός, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ φῶς Ἡμέραν, καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσε Νύκτα· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα μία. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος· καὶ ἐγένετο οὕτω. Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα· καὶ διεχώρισεν ὁ Θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερεώματος, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος, τοῦ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὸ στερέωμα, Οὐρανόν· καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν· καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα δευτέρα. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν, καὶ ὀφθήτω ἡ ξηρά· καὶ ἐγένετο οὕτως· καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ Οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν, καὶ ὤφθη ἡ ξηρά. Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεὸς τὴν ξηράν, Γῆν· καὶ τὰ συστήματα τῶν ὑδάτων ἐκάλεσε, Θαλάσσας. Καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν. Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· Βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπόν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ἐγένετο οὕτως. Καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοιότητα, καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπόν, οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ εἶδεν ὁ Θεός, ὅτι καλόν· **καὶ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγένετο πρωί, ἡμέρα τρίτη.**

*

**Εἶτα ἀνιστάμενοι λέγομεν· (ο α' χορός)
Τροπάριον. Ἦχος πλ. β'.**

Λαθῶν ἐτέχθης ὑπὸ τὸ Σπήλαιον, ἀλλ' οὐρανός σε πᾶσιν ἐκήρυξεν, ὥσπερ στόμα, τὸν Ἀστέρα προβαλλόμενος Σωτήρ. Καὶ Μάγους σοι προσήνεγκεν, ἐν πίστει προσκυνοῦντάς σε· μεθ' ὧν ἐλέησον ἡμᾶς.

Στίχ. α'. Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις· ἀγαπᾷ Κύριος τὰς πύλας Σιών, ὑπὲρ πάντα τὰ σκηνώματα Ἰακώβ.

Καὶ Μάγους σοι προσήνεγκεν, ἐν πίστει προσκυνοῦντάς σε· μεθ' ὧν ἐλέησον ἡμᾶς.

Στίχ. β'. Δεδοξαμένα ἐλάληθη περὶ σοῦ, ἡ Πόλις τοῦ Θεοῦ· μνησθήσομαι Παὰβ καὶ Βαβυλῶνος, τοῖς γινώσκουσί με.

Καὶ Μάγους σοι προσήνεγκεν, ἐν πίστει προσκυνοῦντάς σε· μεθ' ὧν ἐλέησον ἡμᾶς.

Στίχ. γ'. Καὶ ἰδοὺ ἀλλόφυλοι, καὶ Τύρος, καὶ λαὸς τῶν Αἰθιοπῶν.

Καὶ Μάγους σοι προσήνεγκεν, ἐν πίστει προσκυνοῦντάς σε· μεθ' ὧν ἐλέησον ἡμᾶς.

Στίχ. δ'. Οὗτοι ἐγενήθησαν ἐκεῖ. Μήτηρ Σιών, ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ Ὑψιστος.

Καὶ Μάγους σοι προσήνεγκεν, ἐν πίστει προσκυνοῦντάς σε· μεθ' ὧν ἐλέησον ἡμᾶς.

Στίχ. ε'. Κύριος διηγῆσεται ἐν γραφῇ λαῶν, καὶ ἀρχόντων τούτων τῶν γεγενημένων ἐν αὐτῇ. Ὡς εὐφραينوμένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί.

Καὶ Μάγους σοι προσήνεγκεν, ἐν πίστει προσκυνοῦντάς σε· μεθ' ὧν ἐλέησον ἡμᾶς.

Δόξα. Καὶ νῦν.. (ο α' χορός τὸ ὅλον)

Λαθῶν ἐτέχθη ὑπὸ τὸ Σπήλαιον, ἀλλ' οὐρανός σε πᾶσιν ἐκήρυξεν, ὥσπερ στόμα, τὸν Ἀστέρα προβαλλόμενος Σωτήρ. **Καὶ** Μάγους σοι προσήνεγκεν, ἐν πίστει προσκυνοῦντάς σε· μεθ' ὧν ἐλέησον ἡμᾶς.

*

Ζ'. Προφητείας Ἡσαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα (θ' 6-7). Παιδίον ἐγενήθη ἡμῖν, υἱός, καὶ ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Μεγάλης βουλῆς Ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἄζω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, εἰρήνην καὶ ὑγείαν αὐτῶ. Μεγάλῃ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον· ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ, καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κατορθῶσαι αὐτὴν καὶ ἀν-

τιλαβέσθαι αὐτῆς ἐν κρίματι καὶ δικαιοσύνῃ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. **Ὁ ζῆλος Κυρίου Σαβαὼθ ποιήσει ταῦτα.**

*

Τροπάριον. Ἦχος πλ. β' (ο β' χορός)
Ἀνέτειλας Χριστὲ ἐκ Παρθένου, νοητὲ Ἥλιε τῆς Δικαιοσύνης· καὶ Ἀστὴρ σε ὑπέδειξεν, ἐν Σπηλαίῳ χωρούμενον τὸν ἀχώρητον. Μάγους ὀδηγήσας εἰς προσκύνησίν σου· μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, Ζωοδότα δόξα σοι.

Στίχ. α'. Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο, ἐνεδύσατο Κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο.

Μάγους ὀδηγήσας εἰς προσκύνησίν σου· μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, Ζωοδότα δόξα σοι.

Στίχ. β'. Καὶ γὰρ ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται· ἔτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε.

Μάγους ὀδηγήσας εἰς προσκύνησίν σου· μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, Ζωοδότα δόξα σοι.

Στίχ. γ'. Ἐπῆραν οἱ ποταμοί, Κύριε, ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν· ἀροῦσιν οἱ ποταμοὶ ἐπιτρίβεις αὐτῶν, ἀπὸ φωνῶν ὑδάτων πολλῶν.

Μάγους ὀδηγήσας εἰς προσκύνησίν σου· μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, Ζωοδότα δόξα σοι.

Στίχ. δ'. Θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης· θαυμαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ Κύριος· τὰ μαρτύριά σου ἐπιστώθησαν σφόδρα.

Μάγους ὀδηγήσας εἰς προσκύνησίν σου· μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, Ζωοδότα δόξα σοι.

Στίχ. ε'. Τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἀγίασμα, Κύριε, εἰς μακρότητα ἡμερῶν.

Μάγους ὀδηγήσας εἰς προσκύνησίν σου· μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, Ζωοδότα δόξα σοι.

Δόξα. Καὶ νῦν. (ο β' χορός τὸ ὅλον)

Ἀνέτειλας Χριστὲ ἐκ Παρθένου, νοητὲ Ἥλιε τῆς Δικαιοσύνης· καὶ Ἀστὴρ σε ὑπέδειξεν, ἐν Σπηλαίῳ χωρούμενον τὸν ἀχώρητον. Μάγους ὀδηγήσας εἰς προσκύνησίν σου· μεθ' ὧν σε μεγαλύνομεν, Ζωοδότα δόξα σοι.

*

Η'. Προφητείας Ἡσαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα (ζ' 10-16, η' 1-4, η' 8-10).

Προσέθετο Κύριος λαλήσαι τῷ Ἄχαζ, λέγων· Αἴτησαι σεαυτῷ σημεῖον παρὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ σου εἰς βάθος ἢ εἰς ὕψος. Καὶ εἶπεν Ἄχαζ· Οὐ μὴ αἰτήσω, οὐδ' οὐ μὴ πειράσω Κύριον. Καὶ εἶπεν (Ἡσαΐας)· Ἀκούσατε δὴ οἶκος Δαυΐδ· μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις; καὶ πῶς Κυρίῳ παρέχετε ἀγῶνα; Διὰ τοῦτο δώσει Κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον. Ἴδου ἡ Παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέξεται Υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. Βούτυρον καὶ μέλι φάγεται, πρὶν ἢ γνῶναι αὐτόν, ἢ προελέσθαι πονηρά, ἐκλέξεται τὸ ἀγαθόν· διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ πονηρία τοῦ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. Καὶ εἶπε Κύριος πρὸς με· Λάβε σεαυτῷ τόμον καινὸν μέγαν, καὶ γράψον εἰς αὐτὸν γραφίδι ἀνθρώπου, Τοῦ ὀξέως προνομὴν ποιῆσαι σκύλων. Πάρεστι γάρ· καὶ μάρτυράς μοι ποιήσον πιστοὺς ἀνθρώπους, τὸν Οὐρίαν τὸν Ἱερέα, καὶ Ζαχαρίαν υἱὸν Βαραχίου. Καὶ προσήλθον πρὸς τὴν Προφῆτιν, καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβε, καὶ ἔτεκεν υἱόν· καὶ εἶπέ μοι Κύριος· Κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ταχέως σκύλευσον, Ὁξέως προνόμεισον. Διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, λήψεται δύναμιν Δαμασκοῦ, καὶ τὰ σκῦλα Σαμαρείας ἔναντι βασιλέως Ἀσσυρίων. Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Γνωτε ἔθνη καὶ ἠττᾶσθε· ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς· ἰσχυρότερες ἠττᾶσθε. Ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, καὶ πάλιν ἠττηθήσεσθε. Καὶ ἦν ἂν βουλήν βουλευθήσεσθε, διασκεδάσει Κύριος· καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμεῖν ἔν ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.

*

Παραλείπονται, τὰ ἐφεξῆς Ἀναγνώσματα.

Β'. Αριθμῶν τὸ Ἀνάγνωσμα (κδ' 2-3, 5-9, 17-18).

Ἐγένετο πνεῦμα Θεοῦ ἐπὶ Βαλαάμ· καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, εἶπεν· Ὡς καλοὶ σου οἱ οἴκοι Ἰακώβ, αἱ σκηναὶ σου Ἰσραὴλ, ὡσεὶ νάπαι σκιάζουσαι, καὶ ὡσεὶ παράδεισοι ἐπὶ ποταμῶν, καὶ ὡς σκηναί, ὡς ἐπηξεν Κύριος, ὡσεὶ κέδροι παρ' ὕδατα. Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ, καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν, καὶ ὑψωθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ αὐξηθήσεται. Ὁ Θεὸς ὠδήγησεν αὐτὸν ἐξ Αἰγύπτου, ὡς δόξα μονοκέρωτος αὐτῷ· ἔδεται ἔθνη ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ τὰ πάχη αὐτῶν ἐκμυελιεῖ, καὶ ταῖς βολίσις αὐτοῦ κατατοξεύσει ἐχθρούς. Κατακλιθεὶς ἀνεπαύσατο ὡς λέων, καὶ ὡς σκύμνος· τίς ἀναστήσει αὐτόν; οἱ εὐλογοῦντές σε, εὐλογημένοι· καὶ οἱ καταρώμενοί σε, κεκατήρανται. Ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ Ἰακώβ, καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ Ἰσραὴλ, καὶ θαυάσει τοὺς ἀρχηγούς Μωάβ, καὶ προνομώσει πάντας τοὺς υἱούς Σὴθ.

Καὶ ἔσται Ἐδὼμ κληρονομία, καὶ ἔσται κληρονομία Ἡσαῦ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ ἐποίησεν ἰσχύν.

Γ'. Προφητείας Μιχαίου τὸ Ἀνάγνωσμα (δ' 6-7, ε' 1-3).

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις, λέγει Κύριος, συνάξω τὴν συντετριμμένην, καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰσδέξομαι, καὶ οὓς ἀποσάμην. Καὶ θήσομαι τὴν συντετριμμένην εἰς ὑπόλειμμα, καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰς ἔθνος ἰσχυρόν· καὶ βασιλεύσει Κύριος ἐπ' αὐτοὺς ἐν ὄρει Σιών, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ σὺ Βηθλεέμ, οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, μὴ ὀλιγοστός εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιᾶσιν Ἰούδα; ἐκ σοῦ γάρ μοι ἐξελεύσεται αὐτὸν εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ αἱ ἐξοδοὶ αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς, ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος. Διὰ τοῦτο δώσει ἕως καιροῦ τικτούσης· τέξεται, καὶ οἱ ἐπίλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς υἱούς Ἰσραὴλ. Καὶ στήσεται καὶ ὄψεται, καὶ ποιμανεῖ τὸ ποιμνιον αὐτοῦ ἐν ἰσχύϊ Κύριος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ὀνόματος Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτῶν ὑπάρξουσιν· διότι νῦν μεγαλυθῆσονται, ἕως ἄκρων τῆς γῆς.

Δ'. Προφητείας Ἡσαΐου τὸ Ἀνάγνωσμα (α' 1-10).

Τάδε λέγει Κύριος· Ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης ἀναθήσεται. Καὶ ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτῷ Πνεῦμα Θεοῦ· Πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, Πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, Πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας, Πνεῦμα φόβου Θεοῦ ἐμπλήσει αὐτόν. Οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει· ἀλλὰ κρινεῖ ἐν δικαιοσύνῃ ταπεινῶν κρίσιν, καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς ἐνδόξους τῆς γῆς· καὶ πατάξει τὴν γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ τῷ πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβεῖς. Καὶ ἔσται δικαιοσύνη ἐξωσμένη τὴν ὄσφιν αὐτοῦ, καὶ ἀλήθειαν εἰλημένος τὰς πλευρὰς αὐτοῦ. Τότε συμβοσκηθήσεται λύκος μετὰ ἄρνου, καὶ πάραλις συναναπαύσεται ἐρίφω· καὶ μοσχάριον, καὶ λέων, καὶ ταῦρος, ἅμα βοσκηθήσονται, καὶ ἅμα τὰ παιδία αὐτῶν ἔσονται· καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχρρα. Καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλῃν ἀσπίδων, καὶ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ κοίτης ἐγκύονον ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ, καὶ οὐ μὴ κακοποιήσουσιν, οὐδ' οὐ μὴ δυνήσονται ἀπολέσαι οὐδένα ἐπὶ τῷ ὄρει τοῦ Ἁγίου μου· ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα γῆ τοῦ γνώσει τὸν Κύριον, ὡς ὕδωρ πολλὸν κατακαλύψει θάλασσας. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπίουσι, καὶ ἔσται ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ, τιμὴ.

Ε'. Προφητείας Ἱερεμίου τὸ Ἀνάγνωσμα (γ' 36-38, δ' 1-4)

Οὗτος ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. Ἐξέυρε πᾶσαν ὁδὸν ἐπιστήμης, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακώβ τῷ παιδί αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τῷ ἡγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη. Αὕτη ἡ βίβλος τῶν προσηταγμάτων τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ νόμος ὁ ὑπάρχων εἰς τὸν αἰῶνα· πάντες οἱ κρατοῦντες αὐτήν, εἰς ζωὴν· οἱ δὲ καταλείποντες αὐτήν, ἀποθάνονται. Ἐπιστρέφου Ἰακώβ, καὶ ἐπιλαβοῦ αὐτῆς· διόδουσον πρὸς τὴν λάμψιν κατέναντι τοῦ φωτός αὐτῆς. Μὴ δῶς ἑτέρω τὴν δόξαν σου, καὶ τὰ συμφορήντά σου ἔθνη ἄλλοτρίω. Μακάριοί ἐσμεν Ἰσραὴλ, ὅτι τὰ ἄρεστά τῷ Θεῷ ἡμῖν γνωστά ἐστί.

Σ'. Προφητείας Δανιὴλ τὸ Ἀνάγνωσμα (β' 31-36, 44-45).

Εἶπε Δανιὴλ τῷ Ναβουχοδονόσορ· Σὺ, βασιλεῦ, ἐθεώρεις, καὶ ἰδοὺ εἰκὼν μία μεγάλη ἢ εἰκὼν ἐκείνη, καὶ ἡ πρόσωψις αὐτῆς ὑπερφερής, ἐστῶσα πρὸ προσώπου σου, καὶ ἡ ὄρασις αὐτῆς φοβερά. Εἰκὼν, ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσοῦ καθαροῦ· αἱ χεῖρες καὶ τὸ στήθος καὶ οἱ βραχίονες αὐτῆς, ἀργυροῦ· ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροί, χαλκοῦ· αἱ κνήμια, σιδηραῖ· οἱ πόδες, μέρος μὲν τι σιδηροῦν, μέρος δὲ τι ὀστράκινον. Ἐθεώρεις, ἕως ὅτου ἀτεμῆθη λίθος ἀπὸ ὄρους ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐπάταξεν τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοὺς πόδας τοὺς σιδηροῦς καὶ ὀστράκινους, καὶ ἐλέπτυνεν αὐτοὺς εἰς τέλος. Τότε ἐλεπτόνησαν εἰς ἅπαξ, τὸ ὄστρακον, ὁ σιδηρὸς, ὁ χαλκός, ὁ ἀργυρὸς, ὁ χρυσός· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ κονιορτὸς ἀπὸ ἄλωνος θερινῆς· καὶ ἐξήρην αὐτὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύματος, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη ἐν αὐτοῖς· καὶ ὁ λίθος, ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα, ἐγένετο εἰς ὄρος μέγα, καὶ ἐπλήρωσε πᾶσαν τὴν γῆν. Τοῦτο ἐστὶ τὸ ἐνύπνιον· καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ, ἐροῦμεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Ἀναστήσει ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν, ἧτις εἰς τὸν αἰῶνα οὐ διαφθαρήσεται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ λαῶ ἐτέρω οὐχ ὑπολειφθήσεται· καὶ λεπτεῖ καὶ ἐκλικμηθεὶς πάσας τὰς βασιλείας· καὶ αὐτὴ ἀναστήσεται εἰς τοὺς αἰῶνας, ὃν τρόπον εἶδες, ὅτι ἀπὸ ὄρους ἐτέμθη λίθος ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐλέπτυνεν τὸ ὄστρακον, τὸν σιδηρὸν, τὸν χαλκόν, τὸν ἀργυρὸν, τὸν χρυσόν. Ὁ Θεὸς ὁ μέγας ἐγνώρισεν τῷ βασιλεῖ, ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα· καὶ ἀληθινὸν τὸ ἐνύπνιον· καὶ πιστὴ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ.

*

ΤΡΙΣΑΓΙΟΣ ΥΜΝΟΣ

*

Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀναγνωσμάτων συμπλήρωσιν, γίνεται Συναπτὴ, καὶ μετὰ τὴν Ἐκφώνησιν, ψάλλεται τὸ Τρισάγιον.

Ὁ διάκονος· *Ἦτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.*

Ὁ χορός· *Κύριε, ἐλέησον.*

Αντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας (Ἵπεραγία Θεοτόκε σῶσον ἡμᾶς), μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

Ὁ ἱερεὺς τὴν ἐκφώνησιν· *Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ,*

Ὁ διάκονος· *Καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.*
Οἱ χοροὶ· Ἀμήν. *Καὶ ψάλλουσι τὸν Τρισάγιον ὕμνον.*

Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος· ἐλέησον ἡμᾶς. (τρίς)

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι.

Καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἅγιος ἀθάνατος· ἐλέησον ἡμᾶς.

Μετὰ δὲ τὸ Δόξα, καὶ νῦν, ὁ διάκονος ἐκφωνεῖ· Δύναμις καὶ ψάλλεται πάλιν ὑπὸ τῶν χορῶν γεγωνοτέρα τῇ φωνῇ τὸ Τρισάγιον.

Δύναμις. *Ἅγιος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος· ἐλέησον ἡμᾶς.*

*

Ὅταν συλλειτουργοῦν δύο ἢ περισσότεροι ἱερεῖς, ὁ ὕμνος ψάλλεται πεντάκις, ἤτοι δις ὑπὸ τῶν χορῶν, ἔπειτα ὑπὸ τῶν ἱερέων, εἶτα ὑπὸ τοῦ α' χοροῦ καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν ἱερέων· καὶ μετὰ τοῦτο ὁ β' χορός· Δόξα Πατρὶ κτλ. ὡς ἀνωτέρω.

Καὶ μετὰ ταῦτα τὸν Ἀπόστολον.

*

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Προκείμενον τοῦ ἀποστόλου

Πρὸς Ἑβραίους (α' 1-14, β' 1-3).

Προκείμενον. Ἦχος α'. Ψαλμὸς β' (2).

Ὁ Ἀναγνώστης

Κύριος εἶπε πρὸς με· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. (β' 7)

Διάκονος Πρόσχωμεν!.. Σοφία. Πρόσχωμεν!

Στίχ. α'. *Αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς. (β' 8)*

Διάκονος Σοφία.

Στίχ. β'. Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκεὴν κεραμέως συντρίβεις αὐτούς. (β' 9)

Πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς Παύλου τὸ Ἀνάγνωσμα. (α' 1-14, β' 1-3)

Διάκονος Πρόσχωμεν!.. Σοφία. Πρόσχωμεν!

Ὁ Ἀναγνώστης ἀναγινώσκει ἐμμελῶς τὴν ἀποστολικὴν περικοπὴν.

Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεός, λαλήσας τοῖς Πατράσιν ἐν τοῖς Προφήταις, ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν Υἱῷ· ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν. Ὅς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς. Τοσοῦτον κρείττον γενόμενος τῶν Ἀγγέλων, ὅσω διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. **Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν Ἀγγέλων· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;** Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· **Καὶ προσκνησάτωσαν αὐτῷ πάντες Ἄγγελοι Θεοῦ.** Καὶ πρὸς μὲν τοὺς Ἀγγέλους λέγει· **Ὁ ποιῶν τοὺς Ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πρὸς φλόγα·** πρὸς δὲ τὸν Υἱόν· **Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· ῥάβδος ἐθύτητος ἢ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε, ὁ Θεός, ὁ Θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. Καί, σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῆσονται· Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. Πρὸς τίνα δὲ τῶν Ἀγγέλων εἶρηκέ ποτε· **Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;** Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα, διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν; Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μὴ ποτε παραρῥυθῶμεν. Εἰ γὰρ ὁ δι' Ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος,**

καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα, τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη.

Ἱερεὺς Εἰρήνη σοι.

ὁ Αναγνώστης Ἀλληλουῖα, Ἀλληλουῖα, Ἀλληλουῖα.

Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. (ρθ' 1)
Στίχ. Ῥάβδον δυνάμεως ἐξαποστελεῖ σοι Κύριος ἐκ Σιών, καὶ κατακυριεύει ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου. (ρθ' 2)
Στίχ. γ'. Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου· ἐκ γαστροῦ πρὸ ἐωσφόρου ἐγέννησά σε. (ρθ' 3)
Στίχ. Ὡμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. (ρθ' 4)

Ὁ διάκονος· Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ ἱερεὺς· Ἐλλαμψον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, φιλόφρονε Δέσποτα, τὸ τῆς σῆς θεογνωσίας ἀκίρατον φῶς καὶ τοὺς τῆς διανοίας ἡμῶν διάνοιζον ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν τῶν εὐαγγελικῶν σου κηρυγμάτων κατανόησιν. Ἐνθεὸς ἡμῖν καὶ τὸν τῶν μακαρίων σου ἐντολῶν φόβον, ἵνα τὰς σαρκικὰς ἐπιθυμίας πάσας καταπατήσαντες πνευματικὴν πολιτείαν μετέλθωμεν, πάντα τὰ πρὸς εὐαρέστησιν τὴν σὴν καὶ φρονούντες καὶ πράττοντες. Σὺ γὰρ εἶ ὁ φωτισμὸς τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, Χριστέ ὁ Θεός, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Ὁ ἱερεὺς· Σοφία· ὀρθοί· ἀκούσωμεν τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου. Εἰρήνη πᾶσι.

Ὁ λαός· Καὶ τῷ πνεύματι σου.

Ὁ διάκονος· Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου Εὐαγγελίου τὸ ἀνάγνωσμα.

Ὁ λαός· Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι.

Ὁ ἱερεὺς· Πρόσχωμεν.

Καὶ ὁ διάκονος ἀναγινώσκει τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν (Λουκ. β' 1-20).

Ὁ Διάκονος ἀναγινώσκει ἐμμελῶς τὴν περικοπὴν τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν (Λουκ. β' 1-20).

Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηναίου. Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρετ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἥτις καλεῖται Βηθλεὲμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυὶδ, ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικί, οὕσῃ ἐγκύω. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ

φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὅς ἐστιν Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανοῦ αἰνοῦντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ρῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες καὶ ἀνεῦρον τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ρήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου· καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ρήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

Ὁ λαός· Δόξα σοι, Κύριε, δόξα σοι.

Καὶ καθεξῆς ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Δυστυχῶς, στοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς σήμερα, κατὰ κανόνα, ἡ Ἐκτενὴς Δέησις, ἡ Δέησις ὑπὲρ τῶν κατηχομένων καὶ ἡ Δέησις τῶν Πιστῶν συχνὰ παραλείπονται. Ἔτσι, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου ὁ ἱερεὺς εκφωνεῖ ἀμέσως τὸ Ὅπως ὑπὸ τοῦ κράτους σου πάντοτε φυλαττόμενοι..., καὶ ἀρχεται ὁ Χερουβικὸς Ὕμνος.

Η ΕΚΤΕΝΗΣ ΔΕΗΣΙΣ

Εἶτα ὁ διάκονος (ἢ ὁ ἱερεὺς) τὴν ἐκτενὴ δέησιν, ὃ δὲ λαὸς εἰς ἐκάστην δέησιν τὸ **Κύριε, ἐλέησον (τρίς)**, εἰς δὲ τὴν τελευταίαν ἅπαξ.

Εἴπωμεν πάντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ἡμῶν εἴπωμεν.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον. Κύριε παντοκράτωρ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, δεόμεθά σου, ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον. Ἐλέησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου· δεόμεθά σου, ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον.

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δεῖνος).

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον.

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἱερέων, ἱερομονάχων, ἱεροδιακόνων καὶ μοναχῶν καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον.

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης, ὑγείας, σωτηρίας, ἐπισκέψεως, συγχωρήσεως καὶ ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τῶν κατοικούντων καὶ παρεπιδημούντων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τῶν ἐνοριτῶν, ἐπιτρόπων, συνδρομητῶν καὶ ἀφιερῶν τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ταύτης.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον.

Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν μακαρίων καὶ αἰοδίμων κτιτόρων τοῦ ἁγίου ναοῦ τούτου (τῆς ἁγίας μονῆς ταύτης) καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν προαναपाυσαμένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἐνθάδε κειμένων καὶ ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον, Κύριε, ἐλέησον.

Ἐτι δεόμεθα καὶ ὑπὲρ τῶν καρποφορούντων καὶ καλλιεργούντων ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ πανσέπτῳ ναῷ τούτῳ, κοπιώντων, ψαλλόντων, καὶ ὑπὲρ τοῦ περιεστώτου λαοῦ, τοῦ ἀπεκδεχομένου τὸ παρά σου μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον

Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν (Εὐχή της εκτενούς ικεσίας)

Κύριε, ο Θεός ἡμῶν, τὴν εκτενὴ ταύτην ικεσίαν πρόσδεξι παρά των σων δούλων καὶ ἐλέησον ἡμᾶς κατὰ τὸ πλήθος τοῦ ἐλέους σου· καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου κατὰπεμψον εφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου, τὸν ἀπεκδεχόμενον τὸ παρά σου πλούσιον ἔλεος.

καὶ τὴν ἐκφώνησιν·

Ἵτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορός· Ἀμήν.

*

ΛΕΗΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΚΑΤΗΧΟΥΜΕΝΩΝ

Ὁ διάκονος λέγει τὰς ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων δεήσεις, τοῦ χοροῦ λέγοντος εἰς ἑκάστην **τὸ Κύριε, ἐλέησον.**

Εὐξασθε, οἱ κατηχούμενοι, τῷ Κυρίῳ.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον

Οἱ πιστοὶ ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων δεηθῶμεν·

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον

Ἵνα ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐλεήσῃ·

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον

Κατηχήσῃ αὐτοὺς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας·

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον

Ἀποκαλύψῃ αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης·

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον

Ἐνώσῃ αὐτοὺς τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον

Σῶσον, ἐλέησον, ἀντιλαβοῦ καὶ διαφύλαξον αὐτοὺς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον

Οἱ κατηχούμενοι τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνετε.

Ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν

Κύριε, ο Θεός ἡμῶν, ο ἐν οὐρανοῖς κατοικῶν καὶ ἐπιβλέπων ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ τοὺς δούλους σου τοὺς κατηχουμένους, τοὺς υποκεκλικότας τοὺς εαυτῶν αυχένας ἐνώπιόν σου, καὶ δος αὐτοῖς τὸν ελαφρόν ζυγόν σου·

Ποίησον αὐτοὺς μέλη τιμία της ἁγίας σου Εκκλησίας καὶ καταξίωσον αὐτοὺς τοῦ λουτροῦ της παλιγγενεσίας, της ἀφέσεως των ἀμαρτιῶν καὶ τοῦ ἐνδύματος της ἀφθαρσίας, εἰς ἐπίγνωσιν σου τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

καὶ τὴν ἐκφώνησιν·

Ἵνα καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δοξάζωσι τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορός· Ἀμήν.

Καὶ ὁ ἱερεὺς ποιήσας διὰ τοῦ ἱ. Εὐαγγελίου σταυρὸν ἐπὶ τοῦ εἰλητοῦ ἀποθέτει αὐτὸ εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς ἁγίας Τραπεζῆς καὶ ἐξαπλοῖ τὸ εἰλητόν.

Ὁ δὲ διάκονος λέγει·

Ἵσοι κατηχούμενοι προέλθετε· οἱ κατηχούμενοι προέλθετε· ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε· μὴ τις τῶν κατηχουμένων.

*

ΛΕΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

Ὁ διάκονος· Ἵσοι πιστοί, ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

Ὁ διάκονος·

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

Ὁ διάκονος· Σοφία.

Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν

Συ, Κύριε, κατέδειξας ἡμῖν τὸ μέγα τούτο της σωτηρίας μυστήριον· συ καταξίωσας ἡμᾶς, τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀναξίους δούλους σου, γενέσθαι λειτουργοὺς τοῦ ἁγίου σου θυσιαστηρίου· συ ἰκάνωσον ἡμᾶς τὴ δυνάμει τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος εἰς τὴν διακονίαν ταύτην· ἵνα ἀκατακρίτως στάντες ἐνώπιον της ἁγίας δόξης σου, προσάγωμέν σοι θυσίαν αινέσεως· συ γὰρ εἰ ο ἐνεργῶν τα πάντα ἐν πάσι. Δος, Κύριε, καὶ ὑπὲρ των ημετέρων ἀμαρτημάτων καὶ των του λαοῦ ἀγνοημάτων δεκτὴν γενέσθαι τὴν θυσίαν ἡμῶν καὶ εὐπρόσδεκτον ἐνώπιόν σου.

καὶ τὴν ἐκφώνησιν·

Ἵτι πρέπει σοι πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορός· Ἀμήν.

Καὶ πάλιν ὁ διάκονος·

Ἵτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

Ὁ διάκονος·

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

Ὁ διάκονος· Σοφία.

Καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ Ἱερόν.

Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν:

Ὁ Θεός, ο επισκεψόμενος ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς τὴν ταπεινώσιν ἡμῶν· ο στήσας ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἀμαρτωλοὺς καὶ ἀναξίους δούλους σου κατενώπιον της ἁγίας δόξης σου, λειτουργεῖν τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ·

συ ἐνίσχυσον ἡμᾶς, τὴ δυνάμει τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος, εἰς τὴν διακονίαν ταύτην καὶ δος ἡμῖν λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ἡμῶν, εἰς τὸ ἐπικαλεῖσθαι τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος ἐπὶ των μελλόντων προτιθεσθαι δόρων.

καὶ τὴν ἐκφώνησιν·

ώπως ὑπὸ τοῦ κράτους σου πάντοτε φυλαττόμενοι, σοὶ δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορός· Ἀμήν.

*

Καὶ Ψάλλεται ὁ χερουβικὸς ὕμνος·

Ἐνῷ Ὁ ἱερεὺς· λέγει δὲ καθ' ἑαυτὸν μυστικῶς τὴν Εὐχὴν Χερουβικῶ ὕμνου

Ουδείς άγιος των συνδεδεμένων ταις σαρκικαίς επιθυμίαις και ηδοναίς προσέρχεται ή προσεγγίζει ή λειτουργεί σοι, Βασιλεύ της δόξης· το γαρ διακονεί σοι μέγα και φοβερόν και αυταίς ταις επουρανίαις δυνάμεσιν. Αλλ όμως, δια την άρατον και αμέτρητόν σου φιλανθρωπίαν, απρέπτως και αναλλοιώτως γέγονας άνθρωπος και αρχιερεύς ημών εχημάτισας και της λειτουργικής ταύτης και αναιμάκτου θυσίας την ιερουργίαν παρέδωκας ημίν, ως Δεσπότης των απάντων. Συ γαρ μόνος, Κύριε ο Θεός ημών, δεσπόζεις των επουρανίων και των επιγείων, ο επί θρόνου χερουβικού εποχούμενος, ο των Σεραφεϊμ Κύριος και βασιλεύς του Ισραήλ, ο μόνος άγιος και εν αγίοις αναπαυόμενος. Σε τοίνυν δυσωπώ τον μόνον αγαθόν και ευήκοον· επίβλεπον επ εμέ τον αμαρτωλόν και αχρείον δούλόν σου, και καθάρισόν μου την ψυχήν και την καρδίαν από συνειδήσεως πονηράς· και ικάνωσόν με τη δυνάμει του Αγίου σου Πνεύματος, ενδεδυμένον την της ιερατείας χάριν, παραστήναι τη αγία σου ταύτη τραπέζην και ιερουργήσαι το άγιον και άχραντον σώμά σου και το τίμιον αίμα. Σοί γαρ προσέρχομαι κλίνας τον εμαντού αυχένα και δέομαί σου· μη αποστρέψης το πρόσωπόν σου απ εμού, μηδέ αποδοκιμάσης με εκ παιδών σου, αλλ αξιώσον προσενεχθήναι σοι υπ εμού του αμαρτωλού και αναξίου δούλου σου τα δώρα ταύτα. Συ γαρ ει ο προσφέρων και προσφερόμενος και προσδεχόμενος και διαδιδόμενος, Χριστέ ο Θεός ημών, και σοί την δόξαν αναπέμπομεν, συν τω ανάρχω σου Πατρί και τω παναγίω και αγαθώ και ζωοποιώ σου Πνεύματι, νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν.

Νίνομαι εν αθώοις τας χείράς μου και κυκλώσω το θυσιαστήριόν σου, Κύριε, του ακούσαι με φωνής αινεσεώς σου και διηγήσομαι πάντα τα θαυμάσιά σου· Κύριε, ηγάπησα ευπρέπειαν οίκου σου και τόπον σκηνώματος δόξης σου. Μη συναπολέσης μετά ασεβών την ψυχήν μου και μετά ανδρών αιμάτων την ζωήν μου, ων εν χερσίν αι ανομίαι· η δεξιά αυτών επλήσθη δώρων, εγώ δε εν ακακία μου επορεύθην· λύτρωσαί με, Κύριε, και ελέησόν με. Ο πούς μου έστη εν ευθύτητι, εν εκκλησίαις ευλογήσω, Κύριε.

Μετά την εύχην λέγουσιν αυτός και ο διάκονος τόν Χερουβικόν ύμνον. Έίτα, λαβόν ο ίερείς τó θυματήριον, θυμιά κύκλον την άγιαν Τράπεζαν, τó ιερατεϊόν και τας δεσποτικας εικόνας και τόν λαόν, μικρόν προελθόν τόν βημοθύρον· λέγει δε καθ' έαυτόν, εί μόν έστι Κυριακή, τó «Ανάστασιν Χριστού θεασάμενον» και τόν ν' ψαλμόν· εί δε ού, λέγει τó «Δεύτε προσκνήσασμεν» (γ'), και είτα τόν ν' ψαλμόν. Έίτα οι ιερουργούντες, προσκνούντες τρις πρό της άγίας Τραπέζης και άσπαζόμενοι τó άγιον αντίμνησιον λέγουσι καθ' έαυτούς τά κατανκτικά ταύτα τροπάρια:

Αδελφοί, συγχωρήσατέ μοι τω αμαρτωλώ.

Τοις μισούσι και τοις αγαπόσιν ημάς συγχώρησον, Κύριε.

Ο Θεός, ο Θεός ημών, ο τον ουράνιον άρτον, την τροφήν του παντός κόσμου, τον Κύριον ημών και Θεόν Ιησούν Χριστόν, εξαποστείλας σωτήρα και λυτρωτήν και ενεργέτην, ευλογούντα και αγιάζοντα ημάς· αυτός ευλόγησον την πρόθεσιν ταύτην και πρόσδεξαι αυτήν εις το υπερουράνιόν σου θυσιαστήριον· μνημόνευσον, ως αγαθός και φιλάνθρωπος, των προσενεγκόντων και δι ους προσήγαγον και ημάς ακατακρίτους διαφύλαξον εν τη ιερουργία των θείων σου μυστηρίων. Ότι ηγίασται και δεδόξασται το πάντιμον και μεγαλοπρεπές όνομά σου, του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν.

*

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΙΜΙΩΝ ΔΩΡΩΝ

Ψάλλεται ο χερουβικός ύμνος· Ήχος α'. Ο α' χορός·

Οι τὰ Χερουβιμ μυστικῶς εἰκονίζοντες * και τῆ ζωοποιῶ Τριάδι * τὸν τρισάγιον ὕμνον προσάδοντες, * πᾶσαν νῦν βιοτικὴν ἀποθώμεθα μέριμναν, *

Ὁ β' χορός· συνεχίζει:

Ὡς τὸν βασιλέα τῶν ὅλων ὑποδεξόμενοι, *

*

Εδώ γίνεται η ΜΕΓΑΛΗ ΕΙΣΟΔΟΣ

*

Ο Ιερέας ξεκινάει από την Προσκομιδή και, κρατώντας τον Άγιο Δίσκο και το Άγιο Ποτήριο, περνάει ανάμεσα από τους πιστούς και από την Ωραία Πύλη μπαίνει στο Ιερό Βήμα για να τα τοποθετήσει πάνω στην Αγία Τράπεζα και να τα σκεπάσει με ένα τετράγωνο ύφασμα, τον «Αέρα», που συμβολίζει το λίθο που σφράγισε τον Πανάγιο Τάφο.

Η λιτανεία αυτή συμβολίζει την είσοδο του Κυρίου στα Ιεροσόλυμα για το πάθος και την πορεία του Κυρίου προς τον Γολγοθά και τον Πανάγιο Τάφο (δηλαδή την εναπόθεση Του στην Αγία Τράπεζα). Λέγεται «Μεγάλη Είσοδος» διότι πλησιάζει η τέλεση του μεγάλου Μυστηρίου. Το θυμίαμα κατά την Μεγάλη Είσοδο συμβολίζει το Άγιο Πνεύμα με τη φωτιά του θυμιατού και τον ευοδιαστό καπνό του θυμιάματος. Το θυμίαμα μετά την απόθεση των τιμίων Δώρων επάνω στο Αντιμήσιο και την κάλυψη τους με τον Αέρα, υποδηλώνει τα αρώματα του Μυροφόρων. Σε ορισμένους ναούς και στα μοναστήρια, μετά την Μεγάλη Είσοδο, κλείνονται πρώτα τα Βημόθυρα (οι ξύλινες μικρές πόρτες της Ωραίας Πύλης), που σημαίνουν την κάθοδο στον Άδη, και κατόπιν το καταπέτασμα (η κουρτίνα της Ωραίας Πύλης), που υποδηλώνει την εγκατάσταση της κουστωδιάς.

Στη Μεγάλη Είσοδο ο ιερέας κρύβει το πρόσωπό του με τα προσφερόμενα Δώρα: **ο Χριστός έρχεται για να θυσιαστεί**. Φορτωμένος τον Σταυρό Του ανέρχεται από την πόλη της Ιερουσαλήμ στον λόφο του Γολγοθά, για να χύσει το Τίμιο και Ζωοποιό Αίμα Του "υπέρ τής τού κόσμου όλου ζωής και σωτηρίας". Ακόμη και υπέρ της ψυχικής σωτηρίας του μετανοημένου ληστή, που σταυρώθηκε δίπλα στον Ιησού. Αυτόν τον ληστή θυμόμαστε την ώρα εκείνη κι εμείς, παίρνουμε κουράγιο και επαναλαμβάνουμε τα λόγια του: **"Μνησθητί μου Κύριε όταν έλθης εν τη βασιλεία σου"** (Λουκ. 23:42)· με τη πίστη και ελπίδα ότι ο εύσπλαχνος Κύριος, θα πει και σε μας - την ώρα που έχει ορίσει για τον καθένα μας- "Σήμερον μετ' εμού έση εν τω Παραδείσῳ" (Λουκ. 23:43).

Γι' αυτό ο ιερέας, ενώ κρατεί στα χέρια του τα Τίμια Δώρα, και προχωρεί δια μέσου του ναού, προσαρμόζοντας το αίτημα του ληστή γι' όλους τους πιστούς, δέεται μεγαλοφώνως: **"Πάντων υμών, και πάντων τών ευσεβών και Ορθοδόξων Χριστιανών, μνησθεί Κύριος ο Θεός, εν τη βασιλεία Αυτού, πάντοτε νυν και αεί και εις τους αιώνας τών αιώνων"**. Και ο λαός αποδέχεται το αίτημα με ένα εγκάρδιο **"Αμήν"**. Ολόκληρο το εκκλησίασμα συμμετέχει ψυχικά στην πορεία του Ιησού προς τον τόπο της θυσίας. Όλοι υποκλινόμαστε βαθειά και με τα θυμιάματα, που προηγούνται, τις λαμπάδες, τα Εξαπτέρυγα και τους ύμνους, προσπαθούμε να μιμηθούμε τους αγίους Αγγέλους, που προτρέχουν αοράτως υμνούντες τον Βασιλέα Χριστόν.

Όταν η Ιερά πομπή διέλθει από το μέσον του ναού και φθάσει στο Άγιο Βήμα, με την τάξη που έχει καθιερώσει η Εκκλησία, ο ιερέας αποθέτει ευλαβικά τα Τίμια Δώρα επάνω στην Αγία Τράπεζα. Οι Πατέρες ερμηνεύουν ότι με την απόθεση του αγίου Δισκαρίου και του αγίου Ποτηρίου στην Αγία Τράπεζα έχουμε μια υπόμνηση του στρωμένου τραπέζιού στο Μυστικό Δείπνο. Στη συνέχεια αυτό το τραπέζι θα γίνει ο Σταυρός, ο Τάφος του Κυρίου, η Ανάσταση και η Ανάλυψη.

Αποθέτοντας ο ιερέας τα Τίμια Δώρα στην Αγία Τράπεζα, που συμβολίζει τον Τάφο του Κυρίου, θυμάται επίσης τον ενταφιασμό του Ιησού από τον Ιωσήφ και γι' αυτό λέγει τον σχετικό ύμνο: **«Ο ευσχήμων Ιωσήφ από τού ξύλου καθελών το άχραντόν σου Σώμα, συνδόνη καθαρά ειλήσας και αρώμασιν, εν μνήματι καινώ κηδέυσας απέθετο»**.

Ο άγιος Γερμανός Κων/πόλεως γράφει πως το Δισκάριο έχει τη θέση του Ιωσήφ και Νικοδήμου Αρμαθαίας που υποδέχθηκαν το Σώμα του Κυρίου από το Σταυρό, και ο Αέρας (το μεγαλύτερο κάλυμμα) τη θέση της συνδόνης με την οποία ο Ιωσήφ τύλιξε το νεκρόν Σώμα του Ιησού. Το θυμίαμα συμβολίζει τα αρώματα με τα οποία ο Νικόδημος άλειψε το Σώμα του Ιησού.

*

Διάκονος: Πάντων ημών (και πάντων τών ευσεβών και ὀρθοδόξων χριστιανῶν) μνησθεί Κύριος ὁ Θεός ἐν τῆ βασιλείᾳ αὐτοῦ, πάντοτε, νῦν και αεί και εις τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ Χορός: Ἀμήν.

Ὁ Ιερέας Πάντων τῶν ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως ζωῆς αἰωνίου κεκοιμημένων μνησθεί Κύριος ὁ Θεός ἐν τῆ βασιλείᾳ αὐτοῦ· πάντοτε, νῦν και αεί και εις τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ Χορός Ἀμήν.

Ὁ Ιερέας Τοῦ ἀρχιεπισκόπου ημών (...) και πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ημών ἀδελφότητος. Τοῦ εὐσεβοῦς ημών ἔθνους, πάσης ἀρχῆς και ἐξουσίας ἐν αὐτῷ. Τοῦ κατὰ ξηράν, θάλασσαν και ἄερα φιλοχρίστου ημών στρατοῦ. Τῶν κατοικοῦντων και παρεπιδημούντων ἐν τῆ πόλει (ἢ κόμῃ, ἢ νήσῳ) ταύτῃ, τῶν ἐνοριτῶν ἐπιτρόπων, , συνδρομητῶν και ἀφιερωτῶν τοῦ ἱεροῦ

Ναοῦ τούτου καὶ πάντων ἡμῶν τῶν προσελθόντων εἰς τὴν θείαν Μυσταγωγίαν ταύτην.

Τῶν μακαρίων καὶ αἰοιδίμων κτιόρων, ἀνακαινιστῶν καὶ ἀφιερωτῶν τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τούτου, τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἀγωνισαμένων καὶ πεσόντων καὶ πάντων τῶν ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως ζωῆς αἰωνίου, κεκοιμημένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, μνησθεὶς Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῇ Βασιλείᾳ αὐτοῦ πάντοτε· νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ΜΕΤΑ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΕΙΣΟΔΟ ὁ χορὸς ολοκληρώνει τὸν Ὑμνον

*

Ὁ Χορὸς Ἀμήν.

Ὁ Χορὸς Ταῖς ἀγγελικαῖς ἀοράτως δορυφορούμενον τάξεσιν. * Ἀλληλουῖα, ἀλληλουῖα, ἀλληλουῖα.

ΤΑ ΠΛΗΡΩΤΙΚΑ

Πληρωθέντος τοῦ Χερουβικοῦ ὕμνου λέγει ὁ διάκονος:

Πληρώσωμεν τὴν δέησιν ἡμῶν τῷ Κυρίῳ.

Ὁ χορὸς: Κύριε, ἐλέησον.

Ὁμοίως καὶ εἰς τὰς ἐφεξῆς δεήσεις.

ὑπὲρ τῶν προτεθέντων τιμίων δώρων τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ χορὸς: Κύριε, ἐλέησον.

ὑπὲρ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου καὶ τῶν μετὰ πίστεως, εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ εἰσιόντων ἐν αὐτῷ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ χορὸς: Κύριε, ἐλέησον.

ὑπὲρ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, ὀργῆς, κινδύνου καὶ ἀνάγκης τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ χορὸς: Κύριε, ἐλέησον.

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῆ χάριτι.

Ὁ χορὸς: Κύριε, ἐλέησον.

Τὴν ἡμέραν πᾶσαν, τελείαν, ἁγίαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Ὁ χορὸς: Παράσχου, Κύριε.

Ὁμοίως καὶ εἰς τὰς ἐφεξῆς δεήσεις.

Ἄγγελον εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Ὁ χορὸς: Παράσχου, Κύριε.

Συγγνώμην καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Ὁ χορὸς: Παράσχου, Κύριε.

Τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν καὶ εἰρήνην τῷ κόσμῳ παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Ὁ χορὸς: Παράσχου, Κύριε.

Τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ μετανοίᾳ ἐκτελέσαι παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Ὁ χορὸς: Παράσχου, Κύριε.

Χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικὰ καὶ καλὴν ἀπολογία, τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ αἰτησώμεθα.

Ὁ χορὸς: Παράσχου, Κύριε.

Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, (ὑπεραγία Θεοτόκε σῶσον ἡμᾶς), μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

Ὁ χορὸς: Σοὶ, Κύριε.

Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν τῆς προσκομιδῆς

Κύριε, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ κτίσας ἡμᾶς καὶ ἀγαθὸν εἰς τὴν ζωὴν ταύτην, ὁ υποδείξας ἡμῖν ὁδὸς εἰς σωτηρίαν, ὁ χαρισάμενος ἡμῖν ουρανίων μυστηρίων ἀποκάλυψιν· σὺ εἰ ὁ θέμενος ἡμᾶς εἰς τὴν διακονίαν ταύτην ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματός σου τοῦ Ἁγίου.

Ευδόκησον δη, Κύριε, τοῦ γενέσθαι ἡμᾶς διακόνους τῆς καινῆς σου διαθήκης, λειτουργοὺς τῶν ἁγίων σου μυστηρίων· πρόσδεξαι ἡμᾶς προσεγγίζοντας τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ, κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου· ἵνα γενώμεθα ἄξιοι τοῦ προσφέρειν σοὶ τὴν λογικὴν ταύτην καὶ ἀναίμακτον θυσίαν ὑπὲρ τῶν ημετέρων ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων· ἢν προσδεξάμενος εἰς τὸ ἅγιον καὶ ὑπερουράνιον καὶ νοερὸν σου θυσιαστήριον εἰς ὁσμὴν εὐωδίας, ἀντικατάπεμψον ἡμῖν τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου σου Πνεύματος.

Επίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς, ὁ Θεός, καὶ ἐπίδε ἐπὶ τὴν λατρείαν ἡμῶν ταύτην, καὶ πρόσδεξαι αὐτήν, ὡς προσεδέξω Ἄβελ τὰ δώρα, Νῶε τὰς θυσίας, Ἀβραάμ τὰς ὀλοκαρπώσεις, Μωυσέως καὶ Ἀαρὼν τὰς ιερωσύνας, Σαμουὴλ τὰς εἰρηνικάς.

Ὡς προσεδέξω ἐκ τῶν ἁγίων σου Ἀποστόλων τὴν ἀληθινὴν ταύτην λατρείαν, οὕτω καὶ ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν πρόσδεξαι τὰ δώρα ταῦτα ἐν τῇ χρηστότητί σου, Κύριε· ἵνα, καταξιωθέντες λειτουργεῖν ἀμέμπτως τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ, εὐρωμεν τὸν μισθὸν τῶν πιστῶν καὶ φρονίμων οἰκονόμων, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆ φοβερά τῆς ἀνταποδόσεώς σου τῆς δικαίας.

καὶ τὴν ἐκφώνησιν·

Διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορὸς: Ἀμήν.

*

ΑΣΠΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑ

Ὁ ἱερεὺς: Εἰρήνη πᾶσι.

Ὁ χορὸς: Καὶ τῷ πνεύματί σου.

Ὁ διάκονος: Ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ ὁμολογήσωμεν.

Ὁ χορὸς: Πατέρα, Υἱὸν * καὶ ἅγιον Πνεῦμα, * Τριάδα ὁμοούσιον * καὶ ἀχώριστον.

ἢ σε συλλειτουργοῦ ἱερέων:

Ἀγαπήσω σε, Κύριε, ἡ ἰσχὺς μου, Κύριος στερέωμά μου, καὶ καταφυγή μου, καὶ ῥύστης μου.

Ὁ ἱερεὺς προσκυνήσας τρεῖς ἀσπάζεται τὰ Ἅγια οὕτως, ὡς εἰσὶν ἐπικεκαλυμμένα, λέγων μυστικῶς:

Ἀγαπήσω σε, Κύριε, ἡ ἰσχὺς μου, Κύριος στερέωμά μου, καὶ καταφυγή μου καὶ ῥύστης μου (τρεῖς).

Ἐνταῦθα γίνεται ὁ ἀσπασμὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης μεταξὺ τῶν ἐν τῷ Βήματι Κληρικῶν, τοῦ προεξάρχοντος λέγοντος: Ὁ Χριστὸς ἐν μέσῳ ἡμῶν, καὶ τῶν λοιπῶν ἀποκρινομένων: Καὶ ἔστι καὶ ἔσται. Εἶναι δὲ λείψανον τοῦ μεταξὺ ὄλων τῶν ἐκκλησιαζομένων διδομένου τοιοῦτου ἐν τῇ παλαιοχριστιανικῇ ἐποχῇ.

Ὁμοίως καὶ ὁ διάκονος συμπροσκυνεῖ. Ἐνταῦθα γίνεται κατὰ τὴν τάξιν ὁ ἄσπασμός. Ὁ πρῶτος τῶν ἱερέων:

Ὁ Χριστὸς ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν.

Καὶ ἐκεῖνοι: **Καὶ ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται.**

Ὁ διάκονος: Τὰς θύρας, τὰς θύρας· ἐν σοφίᾳ πρόσχωμεν.

Ὁ ἱερεὺς, ἄρας τὸν Ἄερα ἐπάνω τῶν τιμίων δώρων, κινεῖ αὐτὸν ἀνοικτόν, λέγων καθ' ἑαυτὸν τὸ Πιστεύω. Μετὰ τὴν κίνησιν τοῦ Ἄερα συμβολίζεται ὁ **σεισμός** που ἐγένετο κατὰ τὴν **Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ**

Ὁ προσετώξ ἀπαγγέλλει μετὰ τοῦ λαοῦ Τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως.

Πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν, Πατέρα, παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καὶ ἀοράτων. Καὶ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων· φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο. Τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα. Σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ παθόντα καὶ ταφέντα. **Καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς Γραφάς. Καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρὸς. Καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. **Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν. Εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν. Ὁμολογῶ ἕν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν.****

*

Η ΑΓΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑ

Ὁ διάκονος: Στῶμεν καλῶς· στῶμεν μετὰ φόβου· πρόσχωμεν τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν ἐν εἰρήνῃ προσφέρειν.

Ὁ α' χορός: Ἔλεον εἰρήνης, θυσίαν αἰνέσεως.

Ὁ ἱερεὺς:

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ὁ β' χορός: Καὶ μετὰ τοῦ πνεύματός σου.

Ὁ ἱερεὺς: Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας.

Ὁ α' χορός: Ἔχομεν πρὸς τὸν Κύριον.

Ὁ ἱερεὺς: Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ.

Ὁ β' χορός: (αργά) Ἄξιον καὶ δίκαιον.

Καὶ ὁ ἱερεὺς ἀπάρχεται τῆς ἁγίας ἀναφορᾶς,

Ὁ ὢν, Δέσποτα, Κύριε, Θεέ, Πάτερ Παντοκράτορ, προσκυνητέ, ἄξιον ὡς ἀληθῶς, καὶ δίκαιον, καὶ πρέπον τὴ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς αἰωσύνῃς σου, σε αἰνεῖν, σε υμνεῖν, σε εὐλογεῖν, σε προσκυνεῖν, σοι εὐχαριστεῖν, σε δοξάζειν τὸν μόνον ὄντως ὄντα Θεόν, καὶ σοι προσφέρειν ἐν καρδίᾳ συντετριμμένη καὶ πνεύματι ταπεινώσεως τὴν λογικὴν ταύτην λατρείαν ἡμῶν· ὅτι σὺ εἶ ὁ χαρισάμενος ἡμῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς σῆς ἀληθείας. Καὶ τίς ἱκανὸς λαλήσει τὰς δυναστείας σου; Ακουστάς ποιῆσαι πάσας τὰς αἰνέσεις σου ἢ διηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου ἐν παντὶ καιρῷ;

Δέσποτα τῶν ἀπάντων, Κύριε οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ πάσης κτίσεως, ὠρωμένης τε καὶ οὐκ ὠρωμένης, ὁ καθηήμενος ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ ἐπιβλέπων ἀβύσσους, ἀναρχε, ἀόρατε, ἀκατάληπτε, ἀπερίγραπτε, ἀναλλοίωτε, ὁ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος τῆς ἐλπίδος ἡμῶν· ὅς ἐστίν εἰκὼν τῆς σῆς ἀγαθότητος, σφραγὶς ἰσότητος, ἐν εαυτῷ δεικνύς σε τὸν Πατέρα, Λόγος ζῶν, Θεὸς ἀληθινός, ἡ προ αἰώνων σοφία, ζωὴ, ἁγιασμός, δύναμις, τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν· παρ' οὗ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐξεφάνη, τὸ τῆς ἀληθείας Πνεῦμα, τὸ τῆς νιοθεσίας χάρισμα, ὁ ἀρραβῶν τῆς μελλούσης κληρονομίας, ἡ ἀπαρχὴ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ἡ ζωοποιὸς δύναμις, ἡ πηγὴ τοῦ ἁγιασμοῦ· παρ' οὗ πάσα κτίσις λογικὴ τε καὶ νοερά δύναμουμένη σοι λατρεύει, καὶ σοι τὴν αἰδίων ἀναπέμπει δοξολογίαν, ὅτι τὰ σύμπαντα δούλα σα. Σε γὰρ αἰνοῦσιν Ἄγγελοι, Ἀρχάγγελοι, Θρόνοι, Κυριότητες, Ἀρχαί, Ἐξουσίαι, Δυνάμεις, καὶ τὰ πολυόματα Χερουβεὶμ.

Σοι παρίστανται κύκλω τὰ Σεραφεῖμ, ἐξ πτέρυγες τῶ ἐνὶ, καὶ ἐξ πτέρυγες τῶ ἐνὶ' καὶ ταις μεν δυσὶ κατακαλύπτουσι τὰ πρόσωπα εαυτῶν, ταις δε δυσὶ τοὺς πόδας, καὶ ταις δυσὶ πετόμενα, κέκραγεν ἕτερον πρὸς τὸ ἕτερον, ἀκαταπαύστοις στόμασιν, ασιγήτοις δοξολογίαις.

ἐν τέλει λέγει ἐκφώνως:

Τὸν ἐπινίκιον ὕμνον ἄδοντα, βοῶντα, κέκραγόντα καὶ λέγοντα.

Ὁ α' χορός: (αργά) Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαώθ, * πλήρης ὁ οὐρανὸς * καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου. * Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις: * εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος * ἐν ὀνόματι Κυρίου. * Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

Ὁ δὲ ἱερεὺς κλινόμενος ἐπεύχεται

Μετὰ τούτων τῶν μακαρίων δυνάμεων, Δέσποτα φιλόφρονε, καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ βοῶμεν καὶ λέγομεν Ἅγιος εἶ, ὡς ἀληθῶς, καὶ πανάγιος, καὶ οὐκ ἔστι μέτρον τῆ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς αἰωσύνῃς σου, καὶ ὅσιος ἐν πάσι τοῖς ἔργοις σου, ὅτι ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρίσει ἀληθινῇ πάντα ἐπήγαγες ἡμῖν· πλάσας γὰρ τὸν ἄνθρωπον, χουν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ εἰκόνι τῆ σῆ, ὁ Θεός, τιμήσας τέθεικας αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἀθανασίαν ζωῆς καὶ ἀπόλαυσιν αἰωνίων ἀγαθῶν, ἐν τῇ τηρήσει τῶν ἐντολῶν σου, επαγγεῖλάμενος αὐτῷ· ἀλλὰ παρακούσαντα σοι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τοῦ κτίσαντος αὐτόν, καὶ τὴ ἀπάτη τοῦ ὄψεως υπαχθέντα, νεκρωθέντα τε τοῖς οικείοις αὐτοῦ παραπτώμασιν, ἐξώρισας αὐτόν ἐν τῇ δικαιοκρίσει σου, ὁ Θεός, ἐκ τοῦ παραδείσου εἰς τὸν κόσμον τούτον, καὶ ἀπέστρεψας εἰς τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη, οἰκονομῶν αὐτῷ τὴν ἐκ παλιγγενεσίας σωτηρίαν, τὴν ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ σου.

Ὁν γὰρ ἀπεστράφης τὸ πλάσμα σου εἰς τέλος, ὁ ἐποίησας, ἀγαθέ, οὐδὲ ἐπελάθου ἔργου χειρῶν σου, ἀλλ' ἐπεσκέψω πολυτρόπως διὰ σπλάγχνα ἐλέους σου. Προφῆτας ἐξαπέστειλας· ἐποίησας δυνάμεις διὰ τῶν ἁγίων σου, τῶν καθ' ἐκάστην γενεάν εὐαρεστησάντων σοι· ἐλάλησας ἡμῖν διὰ στόματος τῶν δούλων

σου των προφητών, προκαταγγέλλων ἡμῖν την μέλλουσαν ἔσεσθαι σωτηρίαν· νόμον ἔδωκας εἰς βοήθειαν· ἀγγέλους ἐπέστησας φύλακας.

Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα των καιρῶν, ἐλάλησας ἡμῖν ἐν αὐτῷ τῷ Υἱῷ σου, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησας· οὗς, ὧν ἀπαύγασμα τῆς δόξης σου καὶ χαρακτήρ τῆς υποστάσεώς σου, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ρήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα σοι τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ· ἀλλὰ, Θεὸς ὧν προαιώνιος, ἐπὶ τῆς γῆς ὠφθῆ καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστρέφῃ· καὶ ἐκ Παρθένου ἁγίας σαρκωθεῖς, ἐκένωσεν εαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν, σύμμορφος γενόμενος τῷ σώματι τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, ἵνα ἡμᾶς συμμόρφους ποιῆσῃ τῆς εἰκόνος τῆς δόξης αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, ἠυδόκησεν ὁ μονογενὴς σου Υἱός, ὁ ὧν ἐν τοῖς κόλποις σου τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, γενόμενος ἐκ γυναικὸς, τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, γενόμενος ὑπὸ νόμον, κατακρίναι τὴν ἀμαρτίαν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, ἵνα οἱ ἐν τῷ Ἀδὰμ ἀποθνήσκοντες ζωοποιηθῶσιν ἐν αὐτῷ τῷ Χριστῷ σου· καὶ ἐμπολιτευσάμενος τῷ κόσμῳ τούτῳ, δὸς προστάγματα σωτηρίας, ἀποστήσας ἡμᾶς τῆς πλάνης των εἰδώλων, προσήγαγε τὴν ἐπιγνώσει σου τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, κτησάμενος ἡμᾶς εαυτῷ λαὸν περιούσιον, βασιλείου ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον· καὶ καθάρισας ἐν ὕδατι, καὶ ἁγιάσας τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ, ἔδωκεν εαυτὸν ἀντάλλαγμα τῷ θανάτῳ, ἐν ᾧ κατειχόμεθα πεπραμένοι ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν· καὶ κατελθὼν διὰ τοῦ Σταυροῦ εἰς τὸν Ἄδην, ἵνα πληρώσῃ εαυτοῦ τὰ πάντα, ἔλυσε τὰς οὐδύνας τοῦ θανάτου· καὶ ἀναστὰς τῇ Τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ὁδοποιήσας πάσῃ σαρκὶ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν, καθότι οὐκ ἦν δυνατόν κρατεῖσθαι ὑπὸ τῆς φθορᾶς τῶν ἀρχηγῶν τῆς ζωῆς, ἐγένετο ἀπαρχὴ των κεκοιμημένων, πρωτότοκος ἐκ των νεκρῶν, ἵνα ἡ αὐτὸς τὰ πάντα ἐν πάσι πρωτεύων· καὶ ἀνελθὼν εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης σου ἐν ὑψηλοῖς· οὗς καὶ ἤξει ἀποδοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. κατέλιπε δὲ ἡμῖν ὑπομνήματα τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ πάθους ταῦτα, ἀπροτεθείκαμεν ἐνώπιόν σου κατὰ τὰς αὐτοῦ ἐντολάς. Μέλλων γὰρ ἐξιέναι ἐπὶ τὸν ἐκούσιον, καὶ αἰοίδιμον, καὶ ζωοποιὸν αὐτοῦ θάνατον, τῇ νυκτί, ἢ παρεδίδου εαυτὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς, λαβὼν ἄρτον ἐπὶ των ἁγίων αὐτοῦ καὶ ἀχράντων χειρῶν, καὶ ἀναδείξας σοι τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ, εὐχαριστήσας, εὐλογήσας, ἁγιάσας, κλάσας·

καὶ εἶτα λέγει ἑκφώνως·

Ἀλάβετε, φάγετε· τοῦτό μού ἐστι τὸ Σῶμα, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν.

Ὁ β' χορός· Ἀμήν.

Καὶ πάλιν ἐπέυχεται ὁ ἱερεὺς,

Ὁμοίως καὶ τὸ ποτήριον ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου λαβὼν, κεράσας, εὐχαριστήσας, εὐλογήσας, ἁγιάσας·

Ὁ ἱερεὺς δείχνοντας με τὸ δεξιὸν χέρι τὸ ἅγιον Ποτήριον· Ἐδωκε τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ ἀποστόλοις ἐπιών·

καὶ εἶτα λέγει ἑκφώνως·

Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτό ἐστι τὸ Αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν.

Ὁ α' χορός·(αργά) Ἀμήν.

Ὁ ἱερεὺς κλινόμενος ἐπέυχεται

Τούτου ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν· ὁσάκις γὰρ ἀν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τούτον, καὶ τὸ ποτήριον τούτου πίνητε,

τὸν ἐμὸν θάνατον καταγγέλλετε καὶ τὴν ἐμὴν ἀνάστασιν ὁμολογεῖτε.

Μεμνημένοι οὖν, Δέσποτα, καὶ ἡμεῖς των σωτηρίων αὐτοῦ παθημάτων, τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, τῆς τριήμερου ταφῆς, τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀνόδου, τῆς ἐκ δεξιῶν σου τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καθέδρας, καὶ τῆς ἐνδόξου καὶ φοβερᾶς δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας·

καὶ εἶτα λέγει ἑκφώνως·

Τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν σοὶ προσφέροντες κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα.

Ὁ β' χορός· (αργά) Σὲ ὑμνοῦμεν, * σὲ εὐλογοῦμεν, * σοὶ εὐχαριστοῦμεν, Κύριε, * καὶ δεόμεθά σου, ὁ Θεὸς ἡμῶν.

Ὁ δὲ ἱερεὺς κλινὰς τὴν κεφαλὴν μετὰ πάσης κατανύξεως εὔχεται, σφραγίζει τὰ τίμια δῶρα,

Διὰ τούτου, Δέσποτα πανάγιε, καὶ ἡμεῖς οἱ ἀμαρτωλοὶ καὶ ἀνάξιοι δούλοι σου, οἱ καταξιοθέντες λειτουργεῖν τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ, οὐ διὰ τὰς δικαιοσύνας ἡμῶν (οὐ γὰρ ἐποίησαμέν τι ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς γῆς), ἀλλὰ διὰ τὰ ἐλέη σου καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου, οὗς ἐξέχεας πλουσίως ἐφ' ἡμᾶς, θαρροῦντες προσεγγίζομεν τῷ ἁγίῳ σου θυσιαστηρίῳ· Καὶ προθέντες τὰ ἀντίτυπα τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου, σου δεόμεθα, καὶ σε παρακαλοῦμεν, Ἄγιε Ἁγίων, εὐδοκία τῆς σῆς ἀγαθότητος, ἐλθεῖν τὸ Πνεῦμά σου τὸ Ἅγιον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ προκείμενα δῶρα ταῦτα, καὶ εὐλογήσαι αὐτά, καὶ ἁγιάσαι καὶ ἀναδείξαι.

Καὶ ἀφοῦ σηκωθεῖ, σφραγίζει τρεῖς φορές τὰ ἅγια δῶρα λέγοντας·

Τὸν μὲν ἄρτον τούτον αὐτὸ τὸ τίμιον σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ διάκονος· Ἀμήν.

Ὁ ἱερεὺς·

Τὸ δε ποτήριον τούτου αὐτὸ τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὁ διάκονος· Ἀμήν.

Ὁ ἱερεὺς·

Τὸ ἐκχυθὲν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας.

Ὁ διάκονος· Ἀμήν, Ἀμήν, Ἀμήν.

Ὁ ἱερεὺς σκύβει καὶ εὐχεται·

Ἡμᾶς δὲ πάντας, τοὺς ἐκ τοῦ ἐνός ἄρτου καὶ τοῦ ποτηρίου μετέχοντας, ἐνώσῃς ἀλλήλοις εἰς ἐνὸς Πνεύματος ἁγίου κοινωνίαν, καὶ μηδένα ἡμῶν εἰς κρίμα ἢ εἰς κατάκριμα ποιήσῃς μετασχεῖν τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου·

ΙΚΕΤΕΥΤΙΚΑΙ ΔΕΗΣΕΙΣ – ΔΙΠΤΥΧΑ

Ὁ ἱερεὺς συνεχίζει·

ἀλλ' ἵνα εὐρωμεν ἔλεον καὶ χάριν μετὰ πάντων των ἁγίων των ἀπ' αἰῶνός σοι εὐαρεστησάντων, Προπατόρων, Πατέρων, Πατριαρχῶν, Προφητῶν, Ἀποστόλων, Κηρύκων, Ευαγγελιστῶν, Μαρτύρων, Ὁμολογητῶν, Διδασκάλων, καὶ παντός πνεύματος δικαίου ἐν πίστει τετελειωμένου.

εἶτα ἐπέυχεται καὶ θυμῶν τρεῖς ἐκ γ' τὰ ἅγια **λέγει ἑκφώνως·**

Ἐξαιρέτως τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας.

Ὁ χορὸς τὸ μεγαλυνάριον τῆς Θεοτόκου.

Ἀντὶ τοῦ Ἄξιόν ἐστιν· (+ μια φορά εμμελή ανάγνωση)

Ἐπὶ σοὶ χαίρει, Κεχαριτωμένη, * πᾶσα ἡ κτίσις, * ἀγγέλων τὸ σύστημα * καὶ ἀνθρώπων τὸ γένος, * ἡγιασμένε ναὲ * καὶ παράδεισε λογικέ, * παρθενικὸν καύχημα, * ἐξ ἧς Θεὸς ἐσαρκώθη * καὶ παιδίον γέγονεν * ὁ πρὸ αἰώνων ὑπάρχων Θεὸς ἡμῶν * τὴν γὰρ σὴν μήτραν * θρόνον ἐποίησε * καὶ τὴν σὴν γαστέρα * πλατυτέραν οὐρανῶν ἀπειργάσατο. * Ἐπὶ σοὶ χαίρει, Κεχαριτωμένη, * πᾶσα ἡ κτίσις· δόξα σοι. **Καὶ πάλιν ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς,**

Τὴν ὥρα αὐτὴ ὁ διάκονος μνημονεύει τὰ δίπτυχα τῶν κεκοιμημένων, ἐνῶ ὁ ἱερεὺς σκύβοντας εὐχεται:

Τοῦ αγίου Ἰωάννου, προφήτου, προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ τῶν αγίων, ἐνδόξων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων, τοῦ αγίου..., οὐ καὶ τὴν μνήμην ἐπιτελούμεν, καὶ πάντων σου τῶν αγίων, ὧν τὰς ἱκεσίαις ἐπίσκεψαι ἡμᾶς, ὁ Θεός.

Καὶ μνήσθητι πάντων τῶν προκεκοιμημένων ἐπ' ἐλπίδι ἀναστάσεως ζωῆς αἰωνίου (μνημονεύει ὀνομαστικὰ ὅσους κεκοιμημένους θέλει) καὶ ἀνάπαυσον αὐτούς, ὅπου ἐπισκοπεῖ τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου.

Ἐτι σου δεόμεθα μνήσθητι, Κύριε, τῆς αγίας σου καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης, καὶ εἰρήνευσον αὐτήν, ἣν περιποιήσω τῷ τιμίῳ αἵματι τοῦ Χριστοῦ σου, καὶ τὸν ἅγιον οἶκον τούτον στερέωσον μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Μνήσθητι, Κύριε, τῶν τὰ δῶρα σοὶ ταῦτα προσκομισάντων, καὶ ὑπὲρ ὧν, καὶ δι' ὧν, καὶ ἐφ' οἷς αὐτὰ προσεκόμισαν.

Μνήσθητι, Κύριε, τῶν καρποφορούντων καὶ καλλιεργούντων ἐν τὰς αγίαις σου ἐκκλησίαις, καὶ μεμνησμένων τῶν πενήτων. Ἀμειψαὶ αὐτοὺς τοῖς πλουσίοις σου καὶ ἐπουρανίοις χαρίσμασι· χάρισαι αὐτοῖς ἀντὶ τῶν ἐπιγείων τὰ ἐπουράνια, ἀντὶ τῶν προσκαίρων τὰ αἰώνια, ἀντὶ τῶν φθαρτῶν τὰ ἀφθάρτα.

Μνήσθητι, Κύριε, τῶν ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ τοῖς ὄποις τῆς γῆς. Μνήσθητι, Κύριε, τῶν ἐν παρθενία καὶ εὐλαβείᾳ καὶ ἀσκήσει καὶ σεμνῇ πολιτείᾳ διαγόντων.

Μνήσθητι, Κύριε, τῶν εὐσεβεστάτων καὶ πιστοτάτων ἡμῶν βασιλέων, οὓς ἐδικαίωσας βασιλεύειν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὅπλω ἀληθείας, ὅπλω εὐδοκίας στεφάνωσον αὐτούς· ἐπισκίασον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ πολέμου· ἐνίσχυσον αὐτῶν τὸν βραχίονα· ὑψώσον αὐτῶν τὴν δεξιάν· κράτυνον αὐτῶν τὴν βασιλείαν· ὑπόταξον αὐτοῖς πάντα τὰ βάρβαρα ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα· χάρισαι αὐτοῖς βαθείαν καὶ ἀναφαίρετον εἰρήνην·

Ἀλάησον εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας σου καὶ παντός τοῦ λαοῦ σου, ἵνα ἐν τῇ γαλήνῃ αὐτῶν ἡρέμων καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν, ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.

Μνήσθητι, Κύριε, πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, καὶ τῶν ἐν τῷ παλατίῳ ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ παντός τοῦ στρατοπέδου. Τοὺς ἀγαθοὺς ἐν τῇ ἀγαθότητι σου διατήρησον. Τοὺς πονηροὺς ἀγαθοὺς ποίησον ἐν τῇ χρηστότητι σου.

Μνήσθητι, Κύριε, τοῦ περιστώτος λαοῦ, καὶ τῶν δι' εὐλόγους αἰτίας ἀπολειφθέντων, καὶ ἐλέησον αὐτούς καὶ ἡμᾶς κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου.

Τὰ ταμεία αὐτῶν ἐμπλήσον παντός ἀγαθοῦ· τὰς συζυγίας αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ διατήρησον· τὰ νήπια ἐκθρέψον· τὴν νεότητα παιδαγωγήσον· τὸ γῆρας περικράτησον· τοὺς ὀλιγοψύχους παραμύθησαι· τοὺς ἐσκορπισμένους ἐπισυνάγαγε·

τοὺς πεπλανημένους ἐπανάγαγε, καὶ σύναψον τῇ αγίᾳ σου καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Τοὺς οχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐλευθέρωσον· τοὺς πλέουσι σύμπλευσον· τοὺς ὁδοιποροῦσι συνόδευσον· χηρῶν πρόσθητι· ὀρφανῶν υπεράσπισον· αἰχμαλώτους ῥύσαι· νοσοῦντας ἰάσαι.

Τῶν ἐν βήμασι, καὶ μετάλλοις, καὶ ἐξορίαις, καὶ πικραῖς δουλείαις, καὶ πάσῃ θλίψει καὶ ἀνάγκῃ καὶ περιστάσει ὄντων μνημόνευσον, ὁ Θεός, καὶ πάντων τῶν δεομένων τῆς μεγάλης σου εὐσπλαχνίας· καὶ τῶν ἀγαπόντων ἡμᾶς, καὶ τῶν μισούντων, καὶ τῶν ἐντειλαμένων ἡμῖν τοῖς ἀναζήτοις εὐχεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν.

Καὶ παντός τοῦ λαοῦ σου μνήσθητι, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ ἐπὶ πάντας ἔκχεον τὸ πλοῦσιόν σου ἔλεος, πᾶσι παρέχον τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα.

Καὶ ὧν ἡμεῖς οὐκ ἐμνημονεύσαμεν δι' ἀγνοίαν, ἢ λήθην, ἢ πλῆθος ὀνομάτων, αὐτὸς μνημόνευσον, ὁ Θεός, ὁ εἰδὼς ἕκαστον τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν προσηγορίαν, ὁ εἰδὼς ἕκαστον ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ.

Σὺ γὰρ εἰ, Κύριε, ἡ βοήθεια τῶν ἀβοηθήτων, ἡ ἐλπίς τῶν ἀπηλπισμένων, ὁ τῶν χεμαζομένων σωτήρ, ὁ τῶν πλεόντων λιμῆν, ὁ τῶν νοσοῦντων ἰατρός. Αὐτὸς τοῖς πᾶσι τὰ πάντα γενοῦ, ὁ εἰδὼς ἕκαστον καὶ τὸ αἴτημα αὐτοῦ, οἶκον καὶ τὴν χρείαν αὐτοῦ.

Ῥύσαι, Κύριε, τὴν πόλιν (ἢ τὴν μονήν) ταύτην, καὶ πάσαν πόλιν καὶ χώραν, ἀπὸ λιμοῦ, λοιμοῦ, σεισμοῦ, καταποντισμοῦ, πυρὸς, μαχαίρας, ἐπιδρομῆς ἀλλοφύλων καὶ ἐμφυλίου πολέμου.

καὶ εἶτα λέγει ἐκφώνως·

Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε, τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δεῖνος), ὃν χάρισαι ταῖς αγίαις σου Ἐκκλησίαις ἐν εἰρήνῃ, σῶρον, ἔντιμον, ὑγιᾶ, μακρομερέοντα καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας.

Ὁ χορὸς· Κύριε, ἐλέησον.

Ὁ διάκονος· μνημονεύει τὰ δίπτυχα τῶν ζωντανῶν προσθέτοντας στο τέλος:

Καὶ ὧν ἕκαστος κατὰ διάνοιαν ἔχει, καὶ πάντων καὶ πασῶν.

Ὁ χορὸς· Καὶ πάντων καὶ πασῶν.

Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν

Μνήσθητι, Κύριε, πάσης ἐπισκοπῆς ὀρθοδόξων, τῶν ὀρθοτομοῦντων τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας.

Μνήσθητι, Κύριε, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρῶν σου καὶ τῆς ἐμῆς ἀναξίτητος· συγχώρησόν μοι παντὶ πλημμέλημα ἐκουσίῳ τε καὶ ἀκούσιον· καὶ μὴ δια τὰς ἐμὰς ἀμαρτίας κώλυσης τὴν χάριν τοῦ Αγίου σου Πνεύματος ἀπὸ τῶν προκειμένων δώρων.

Μνήσθητι, Κύριε, τοῦ πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας καὶ παντός ἱερατικοῦ καὶ μοναχικοῦ τάγματος· καὶ μηδένα ἡμῶν καταισχύνης τῶν κυκλοῦντων τὸ ἅγιόν σου θυσιαστήριον.

Ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν τῇ χρηστότητι σου, Κύριε. Ἐπιφάνηθι ἡμῖν ἐν τοῖς πλουσίοις σου οἰκτιρμῶν· ἐγκράτους καὶ ἐποφελεῖς τοὺς ἀέρας ἡμῖν χάρισαι· ὄμβρους εἰρηνικοὺς τῇ γῇ πρὸς καρποφορίαν δώρησαι.

Εὐλόγησον τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου· παῦσον τὰ σχίσματα τῶν ἐκκλησιῶν· σβέσον τὰ φρυάγματα τῶν ἐθνῶν· τὰς τῶν ἀιρέσεων ἐπαναστάσεις ταχέως κατάλυσον τὴν δυνάμει τοῦ Αγίου σου Πνεύματος.

Πάντας ἡμᾶς πρόσδεξαι εἰς τὴν βασιλείαν σου, υἱὸς φωτός καὶ υἱὸς ἡμέρας ἀναδείξας. Τὴν σὴν εἰρήνην καὶ τὴν σὴν ἀγάπην χάρισαι ἡμῖν, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν.

Ὁ ἱερεὺς ἐκφωνεῖ τὴν ἐκφώνησιν·

Καὶ δὸς ἡμῖν, ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μὴ καρδίᾳ, δοξάζειν καὶ ἀνυμνεῖν τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομα

μά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορός· Ἀμήν.

Ὁ ἱερεὺς εὐλογῶν τὸν λαόν·

Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ὁ χορός· Καὶ μετὰ τοῦ πνεύματός σου.

*

ΔΕΗΣΕΙΣ - Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΠΡΟΣ ΘΕΙΑΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ

Ὁ διάκονος· Πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον. Ὁμοίως καὶ εἰς τὰς ἐφεξῆς δεήσεις. Σε κάθε αίτηση ο λαός αποκρίνεται: **Κύριε, ἐλέησον.**

Ἰπὲρ τῶν προσκομισθέντων καὶ ἁγιασθέντων τιμίων δώρων τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὅπως ὁ φιλόανθρωπος Θεὸς ἡμῶν, ὁ προσδεξάμενος αὐτὰ εἰς τὸ ἅγιον καὶ ὑπερουράνιον καὶ νοερὸν αὐτοῦ θυσιαστήριον εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς, ἀντικαταπέμψῃ ἡμῖν τὴν θεῖαν χάριν καὶ τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος δεηθῶμεν.

Ἰπὲρ τοῦ ρυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, οργῆς, κινδύνου καὶ ἀνάγκης, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ἀντιλαβοῦ, σώσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῆς χάριτι.

Τὴν ἡμέραν πάσαν τελείαν, ἁγίαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον, παρά τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Ὁ χορός· Παράσχου, Κύριε.

Ἄγγελον εἰρήνης, πιστὸν οδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, παρά τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Συγγνώμην καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν, παρά τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ εἰρήνην τῶ κόσμῳ, παρά τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ μετάνοιᾳ ἐκτελέσαι, παρά τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

Χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικά καὶ καλὴν ἀπολογία τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, αἰτησώμεθα.

Τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος αἰτησάμενοι, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθήμεθα.

Ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχὴν

Ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ σώζειν, σὺ ἡμᾶς διδάξον εὐχαριστεῖν οὕτως ὑπὲρ τῶν ἐνεργειῶν σου, ὧν ἐποίησας καὶ ποιεῖς μεθ' ἡμῶν.

Σὺ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ προσδεξάμενος τὰ δῶρα ταῦτα, καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, καὶ διδάξον ἐπιτελεῖν ἀμωσύνην ἐν φόβῳ σου, ἵνα ἐν καθαρῷ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνειδήσεως

ἡμῶν υποδεχόμενοι τὴν μερίδα τῶν ἁγιασμάτων σου, ἐνωθόμεν τῷ ἁγίῳ σώματι καὶ αἵματι τοῦ Χριστοῦ σου.

Καὶ υποδεξάμενοι αὐτὰ ἀξίως, σχώμεν τὸν Χριστὸν κατοικοῦντα ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, καὶ γενόμεθα ναὸς τοῦ ἁγίου σου Πνεύματος.

Ναί, ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ μηδένα ἡμῶν ἐνοχὸν ποιήσης τῶν φρικτῶν σου τούτων καὶ ἐπουρανίων μυστηρίων, μηδέ ἀσθενὴ ψυχὴ καὶ σώματι ἐκ τοῦ ἀναξίως αὐτῶν μεταλαμβάνειν· ἀλλὰ δὸς ἡμῖν, μέχρι τῆς ἐσχάτης ἡμῶν ἀναπνοῆς, ἀξίως υποδεχέσθαι τὴν μερίδα τῶν ἁγιασμάτων σου, εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου, εἰς ἀπολογία εὐπρόσδεκτον τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ σου· ὅπως ἀν καὶ ἡμεῖς μετὰ πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνός σου εὐαρεστησάντων, γενόμεθα, μέτοχοι τῶν αἰωνίων σου ἀγαθῶν, ἃ ἠτοίμασας τοῖς ἀγαποῦσί σε, Κύριε.

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ὁ ἱερεὺς τὴν ἐκφώνησιν·

Καὶ καταξίωσον ἡμᾶς, Δέσποτα, μετὰ παρρησίας, ἀκατακρίτως τολμᾶν ἐπικαλεῖσθαι σὲ τὸν ἐπουράνιον Θεὸν Πατέρα καὶ λέγειν·

Ὁ προεστὼς ἀπαγγέλλει μετὰ τοῦ λαοῦ·

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γεννηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ὁ ἱερεὺς· Ὅτι σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορός· Ἀμήν.

*

ΚΕΦΑΛΟΚΛΙΣΙΑ

Ὁ ἱερεὺς εὐλογῶν τὸν λαόν· Εἰρήνη πᾶσι.

Ὁ χορός· Καὶ τῷ πνεύματί σου.

Ὁ διάκονος· Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.

Ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

Ὁ ἱερεὺς κλινόμενος τὴν εὐχὴν τῆς Κεφαλοκλισίας.

Δέσποτα, Κύριε, ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, τοὺς υποκεκλιότας σοὶ τὰς εαυτῶν κεφαλὰς εὐλόγησον, ἁγίασον, φρούρησον, οὐρώσωσον, ἐνδυνάμωσον, ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ ἀπόστησον, παντὶ δε ἔργῳ ἀγαθῷ σύναμνον, καὶ καταξίωσον ἀκατακρίτως μετασχεῖν τῶν ἀχράντων σου τούτων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, εἰς Πνεύματος ἁγίου κοινωνίαν.

καὶ τὴν ἐκφώνησιν·

Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλοφροσύνη τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ, σὺν τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορός· Ἀμήν.

*

ΥΨΩΣΙΣ - ΚΛΑΣΙΣ - ΜΕΤΑΛΗΨΙΣ

Ὁ ἱερεὺς ἐπεύχεται

Πρόσχες, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐξ ἀγίου κατοικητηρίου σου καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης τῆς βασιλείας σου καὶ ἔλθε εἰς τὸ ἀγιασάσαι ἡμᾶς, ὁ ἄνω τῷ Πατρὶ συγκαθήμενος καὶ ὧδε ἡμῖν ἀοράτως συνὼν καὶ καταξίωσον τῇ κραταιᾷ σου χειρὶ μεταδοῦναι ἡμῖν τοῦ ἀχράντου σώματός σου καὶ τοῦ τιμίου αἵματος, καὶ δι' ἡμῶν παντὶ τῷ λαῷ.

καὶ προσκυνεῖ τρὶς λέγων καθ' ἑαυτόν· Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ καὶ ἐλέησόν με.

Εἶτα ὁ διάκονος ἐκφωνεῖ· **Πρόσχωμεν.**

Καὶ ὁ ἱερεὺς ὑψῶν τὸν ἅγιον Ἄρτον **ἐκφωνεῖ**

Τὰ ἅγια τοῖς ἀγίοις.

Ὁ ἀ' χορὸς· Εἷς ἅγιος, εἷς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, εἷς δόξαν Θεοῦ Πατρός. Ἀμήν.

Καὶ ψάλλει τὸ κοινωτικὸν τῆς ἡμέρας·

Εἶτα ψάλλει τὸ κοινωτικὸν τῆς ἡμέρας (εἰς τὸν ἴσον, εἰς ἃν ἐψάλη καὶ τὸ Χερουβικόν). Τῇ μὲν Κυριακῇ τό: Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν. Ἀλληλουῖα. Εἰ δὲ τύχοι Δεσποτικῆ ἢ Θεομητορικῆ ἑορτῆ ἢ ἀπόδοσις αὐτῆς, ψάλλεται τὸ κοινωτικὸν τῆς ἑορτῆς.

Ὁ β' χορὸς το Κοινωνικόν.

Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν. Ἀλληλουῖα.

*

Περὶ τοῦ, πῶς δεῖ προσέρχεσθαι τοῖς ἀχράντοις Μυστηρίοις.

Εὐχὴ γιὰ τὴ Θεία Κοινωνία ΕΥΧΗ Α΄. ΤΟΥ Μ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Οἱ ψάλλτες ψάλλουν τὸ Κοινωνικόν. Τὴν ἴδια ὥρα οἱ κληρικοὶ στοῖ τερὸ Βῆμα καὶ σιωπηλὰ οἱ πιστοὶ που θα κοινωνήσουν σκύβουν τὰ κεφάλια τους καὶ προσεύχονται με φόβο λέγοντας:

Εὐχαὶ Θείας Κοινωνίας.

*

Πιστεύω Κύριε, καὶ ὁμολογῶ, ὅτι σύ εἶ ἀληθῶς ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ ἐλθὼν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ. Ἔτι πιστεύω, ὅτι τοῦτο αὐτὸ ἐστὶ τὸ ἄχραντον Σῶμά σου, καὶ τοῦτο αὐτὸ ἐστὶ τὸ τίμιον Αἷμά σου. Δέομαι οὖν σου· ἐλέησόν με, καὶ συγχώρησόν μοι τὰ παραπτώματά μου, τὰ ἐκούσια καὶ τὰ ἀκούσια, τὰ ἐν λόγῳ τὰ ἐν ἔργῳ, τὰ ἐν γνώσει καὶ ἀγνοίᾳ· καὶ ἀξιώσόν με ἀκατακρίτως μετασχεῖν τῶν ἀχράντων σου Μυστηρίων, εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Ἀμήν.

*

Ἐρχόμενος δὲ μεταλαβεῖν, λέγει τοὺς ἐξῆς Στίχους τοῦ Μεταφραστοῦ·

Ἴδού, βαδίζω πρὸς θεῖαν Κοινωνίαν·
Πλαστουργέ, μή φλέξης με τῇ μετουσίᾳ·
Πῦρ γάρ ὑπάρχεις τοὺς ἀναξίους φλέγον.
Ἄλλ' οὖν κάθαρον ἐκ πάσης με κηλίδος.

*

Τοῦ Δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ, σήμερον, Υἱέ Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε· οὐ μὴ γάρ τοῖς ἐχθροῖς σου τό μυστήριον εἶπω· οὐ φιλημά σοι δώσω, καθάπερ ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ὡς

ὁ Ληστής ὁμολογῶ σοι· Μνήσθητί μου Κύριε, ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου.

*

Καὶ τὰ Τροπάρια ταῦτα·

Ἔθελξας πόθῳ με Χριστέ, καὶ ἠλλοίωσας τῷ θείῳ σου ἔρωτι· ἀλλὰ κατάφλεξον πυρὶ αὐλῶ τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ ἐμπλησθῆναι τῆς ἐν σοὶ τρυφῆς καταξίωσον, ἵνα τὰς δύο σκιρτῶν μεγαλύνω, Ἀγαθέ, παρουσίας σου.

Ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἀγίων σου, πῶς εἰσελεύσομαι ὁ ἀνάξιος; Ἐάν γάρ τολμήσω συνεισελθεῖν εἰς τὸν νυμφῶνα, ὁ χιτῶν με ἐλέγχει, ὅτι οὐκ ἔστι τοῦ γάμου, καὶ δέσμιος ἐκβαλοῦμαι ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων· καθάρισον, Κύριε, τὸν ρύπον τῆς ψυχῆς μου, καὶ σῶσόν με, ὡς φιλόφιλανθρωπος.

Καὶ τὴν παροῦσαν Εὐχὴν·

Δέσποτα φιλόφιλανθρωπε, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς μου, μή εἰς κρῖμα μοι γένοιτο τὰ Ἄγια ταῦτα, διὰ τὸν ἀνάξιον εἶναί με, ἀλλ' εἰς κάθαρσιν καὶ ἁγιασμόν ψυχῆς τε καὶ σώματος, καὶ εἰς ἀρραβῶνα μελλούσης ζωῆς καὶ βασιλείας. Ἐμοὶ δὲ τό προσκολλᾶσθαι τῷ Θεῷ ἀγαθόν ἐστὶ, τίθεσθαι ἐν τῷ Κυρίῳ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου.

Καὶ πάλιν·

Τοῦ Δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ, σήμερον, Υἱέ Θεοῦ, κοινωνόν με παράλαβε· οὐ μὴ γάρ τοῖς ἐχθροῖς σου τό μυστήριον εἶπω· οὐ φιλημά σοι δώσω, καθάπερ ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ὡς ὁ Ληστής ὁμολογῶ σοι· Μνήσθητί μου Κύριε, ἐν τῇ Βασιλείᾳ σου.

*

Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας, ὁ πάσης ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως δημιουργός, ὁ τοῦ ἀνάρχου πατρός συναΐδιος Υἱὸς καὶ συνάναρχος, ὁ δι' ὑπερβολὴν ἀγαθότητος, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, σάρκα φορέσας, καὶ σταυρωθεὶς, καὶ τυθεὶς **ὑπὲρ τῶν ἀχαρίστων καὶ ἀγνωμόνων ἡμῶν,** καὶ τῷ οικείῳ σου Αἵματι ἀναπλάσας τὴν φθαρεῖσαν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας φύσιν ἡμῶν· αὐτὸς ἀθάνατε Βασιλεῦ, πρόσδεξαι κάμου τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὴν μετάνοιαν, καὶ κλῖνον τό οὖς σου ἐπ' ἐμοί, **καὶ εἰσάκουσον τῶν ρημάτων μου· ἤμαρτον γάρ, Κύριε, ἤμαρτον** εἰς τὸν οὐρανόν καὶ ἐνώπιόν σου καὶ οὐκ εἰμί ἄξιος ἀτενίσαι εἰς τό ὕψος τῆς δόξης σου· **παρώργισα**

γάρ σου τὴν ἀγαθότητα, τὰς σὰς ἐντολάς παραβάς, καὶ μὴ ὑπακούσας τοῖς σοῖς προστάγμασιν. Ἄλλὰ σύ, Κύριε, ἀνεξίκακος ὢν, μακρόθυμος τε καὶ πολυέλεος, οὐ παρέδωκάς με συναπολέσθαι ταῖς ἀνομίαις μου, τὴν ἐμὴν πάντως ἀναμένων ἐπιστροφὴν. Σὺ γάρ εἶπας, φιλόανθρωπε, διὰ τοῦ προφήτου σου, **ὅτι οὐ θελήσει θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν**· οὐ γάρ βούλει Δέσποτα, τὸ πλάσμα τῶν σῶν ἀπολέσθαι χειρῶν, οὐδ' εὐδοκεῖς ἐπ' ἀπωλείᾳ ἀνθρώπων, **ἀλλὰ θέλεις πάντας σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν**. Διό καὶ γὰρ, εἰ καὶ ἀνάξιός εἰμι τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ αὐτῆς τῆς προσκαίρου ζωῆς, ὅλον ἐμαυτὸν ὑποτάξας τῇ ἀμαρτίᾳ· καὶ ταῖς ἡδοναῖς δουλώσας καὶ τὴν σὴν ἀχρειώσας εἰκόνα, ἀλλὰ ποῖμα καὶ πλάσμα σὸν γερονῶς, οὐκ ἀπογινώσκω τὴν ἐμαυτοῦ σωτηρίαν ὁ ἄθλιος· τῇ δέ σῃ ἀμετρήτῳ εὐσπλαγχνίᾳ, θαρρήσας προσέρχομαι. Δέξαι οὖν καμέ, φιλόανθρωπε Χριστέ, ὡς τὴν πόρνην, ὡς τὸν ληστήν, ὡς τὸν τελώνην καὶ ὡς τὸν ἄσωτον· καὶ ἄρον μου τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἀμαρτιῶν, ὃ τὴν ἀμαρτίαν αἴρων τοῦ κόσμου καὶ τὰς ἀσθενείας τῶν ἀνθρώπων ἰώμενος, ὃ τοὺς κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους πρὸς σεαυτὸν καλῶν καὶ ἀναπαύων· **ὁ μὴ ἔλθὼν καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν· καὶ καθάρισόν με ἀπὸ παντός μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος**· δίδαξόν με ἐπιτελεῖν ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ σου· ἵνα, ἐν καθαρῷ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνειδήσεώς μου τῶν ἀγιασμάτων σου τὴν μερίδα ὑποδεχόμενος, ἐνωθῶ τῷ ἁγίῳ σώματί σου καὶ αἵματι, καὶ ἔξω σε ἐν ἐμοί κατοικοῦντα καὶ μένοντα, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι. Ναί, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός μου, καὶ μὴ εἰς κριμὰ μοι γένοιτο ἢ μετάληψις τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν μυστηρίων σου, μηδὲ ἀσθενῆς γενοίμην ψυχῇ τε καὶ σώματι, ἐκ τοῦ ἀναξίως αὐτῶν μεταλαμβάνειν· ἀλλὰ δός μοι, μέχρι τελευταίας μου πνοῆς, ἀκατακρίτως ὑποδέχεσθαι τὴν μερίδα τῶν ἀγιασμάτων σου, εἰς Πνεύματος ἁγίου κοινωνίαν, εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου, καὶ εἰς εὐπρόσδεκτον ἀπολογία τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματός σου· ὅπως καὶ γὰρ, σὺν πᾶσι τοῖς ἐκλεκτοῖς σου μέτοχος γένωμαι τῶν ἀκηράτων σου ἀγαθῶν, ὧν ἠτοιμάσας τοῖς ἀγαπῶσί σε, Κύριε· ἐν οἷς δεδοξασμένος ὑπάρχεις εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

ΕΥΧΗ Θ'. ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ναοῦ σου παρέστηκα, καὶ τῶν δεινῶν λογισμῶν οὐκ ἀφίσταμαι, ἀλλὰ σύ Χριστέ ὁ Θεός, ὁ τελώνην δικαιοσύνης, καὶ χαναναίαν ἐλεήσας, καὶ τῷ ληστῇ παραδείσου πύλας ἀνοίξας, ἀνοίξόν μοι τὰ σπλάγχνα τῆς φιλανθρωπίας σου καὶ δέξαι με προσερχόμενον καὶ ἀπτόμενόν σου, ὡς τὴν πόρνην, καὶ τὴν αἰμόρρουν· ἢ μὲν γάρ, τοῦ κρασπέδου σου ἀψαμένη, εὐχερῶς τὴν ἴασιν ἔλαβεν, ἢ δέ, τοὺς σούς ἀχράντους πόδας κρατήσασα, τὴν λύσιν τῶν ἀμαρτημάτων ἐκομίσατο. Ἐγὼ δέ ὁ ἐλεεινός, ὅλον σου τὸ σῶμα τολμῶν δέξασθαι, μὴ καταφλεχθεῖν· ἀλλὰ δέξαι με, ὡς περ ἐκείνας καὶ φώτισόν μου τὰ τῆς ψυχῆς αἰσθητήρια, καταφλέγων μου τὰ τῆς ἀμαρτίας ἐγκλήματα, πρεσβείαις τῆς ἀσπύρωτος τεκούσης σε, καὶ τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων. Ὅτι εὐλογητός εἶ, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

*

Ἐνῶ ψάλλεται τὸ Κοινωνικὸ ἀπὸ τὸ Χορὸ: ὁ ἱερεὺς διαμελίζει τὸν ἅγιον Ἄρτο σε τέσσερις μερίδες καὶ τις βάζει στο ἅγιο Δισκάριο σταυροειδῶς λέγοντας:

λέγει ὁ Διάκονος *Μέλισον, Δέσποτα, τὸν ἅγιον ἄρτον.*

Ἰερεὺς Μελίζεται καὶ διαμερίζεται ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ μελιζόμενος καὶ μὴ διαιρούμενος, ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καὶ μηδέποτε δαπανώμενος, ἀλλὰ τοὺς μετέχοντας ἀγιαζών.

Διάκονος Πλήρωσον, Δέσποτα, τὸ ἅγιον ποτήριον.

Ὁ Ἰερεὺς παίρνει ἀπὸ τὸν ἅγιον Ἄρτο μία μερίδα καὶ τὴν βάζει μέσα στο ἅγιο Ποτήριον λέγοντας:

Ἰερεὺς Πλήρωμα ποτηρίου πίστεως Πνεύματος Ἁγίου. Ἀμήν.

Ἐπειτα προσφέρεται τὸ ζέον·

Διάκονος Εὐλόγησον, Δέσποτα, τὸ ζέον.

ὁ ἱερεὺς τὸ εὐλογεῖ καὶ λέει:

Ἰερεὺς Εὐλογημένη ἡ ζέσις τῶν ἁγίων σου, πάντοτε νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἐπειτα χύνει σταυροειδῶς μέσα στο ἅγιο Ποτήριον λέγοντας:

Διάκονος Ζέσις πίστεως, πλήρης Πνεύματος Ἁγίου. Ἀμήν.

Ἰερεὺς Ἰδοὺ, προσέρχομαι Χριστῷ τῷ ἀθανάτῳ Βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν. Μεταδίδοταί μοι... τῷ ἀναξίῳ ἱερεῖ τὸ τίμιον καὶ πανάγιον σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσίν μου ἀμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Ἰερεὺς Διάκονε, πρόσελθε.

Διάκονος Ἰδοὺ προσέρχομαι Χριστῷ τῷ ἀθανάτῳ βασιλεῖ καὶ Θεῷ ἡμῶν. Μετάδος μοι, Δέσποτα, τὸ τίμιον καὶ πανάγιον σῶμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσίν μου ἀμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Μεταδίδοταί σοι... τὸ τίμιον καὶ πανάγιον σῶμα...

Ἰερεὺς Ἔτι μεταδίδοταί μοι... τῷ ἀναξίῳ ἱερεῖ τὸ τίμιον καὶ πανάγιον καὶ ζωηρὸν αἷμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ

Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσίν μου ἁμαρτιῶν
καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Ἱερεὺς Διάκονε, ἔτι πρόσελθε.

Διάκονος Ἐπι προσερχομένῳ μετάδος μοι, Δέσποτα, τὸ
τίμιον καὶ πανάγιον καὶ ζωηρὸν αἷμα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ
καὶ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσίν μου
ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Ἱερεὺς Ἐπι μεταδίδοται σοι ..... τῷ εὐλαβεστάτῳ
διακόνῳ τὸ τίμιον καὶ πανάγιον καὶ ζωηρὸν αἷμα τοῦ
Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς
ἄφεσίν σου ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Ἀμήν.

**Τοῦτο ἦψατο τῶν χειλέων ἡμῶν, καὶ ἀφελεῖ τὰς
ἀνομίας ἡμῶν, καὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν περικαθαριεῖ.**

*

Μετὰ τὴν μετάληψιν τῶν ἐν τῷ βήματι ὁ διάκονος ἐμβάλλει εἰς τὸ ἅγιον ποτήριον τὰς μερί-
δας τοῦ ἁγίου Ἄρτου καὶ ἐκφωνεῖ πρὸς τὸν λαόν·

Μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε.

Καὶ ὁ ἱερεὺς μεταδίδει εἰς ἕνα ἕκαστον διὰ τῆς μιάς λαβίδος.

Ὅταν κοινώνει τοὺς πιστοὺς, συνήθως λέει: "Μεταλαμβάνει ὁ δούλος τῶν (...) Θεοῦ Σώμα
καὶ Αἷμα Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον".

**Ὁ χορός· Ἀμήν, Ἀμήν, Ἀμήν. Εὐλογημένος
ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. Θεὸς
Κύριος καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν.**

Ἐν δὲ τῷ κοινωνεῖν τοὺς πιστοὺς ὁ χορὸς ψάλλει:

Τοῦ δείπνου σου τοῦ μυστικοῦ, σήμερον Υἱὲ
Θεοῦ κοινωνόν με παράλαβε· οὐ μὴ γὰρ τοῖς
ἐχθροῖς σου τὸ μυστήριον εἶπω· οὐ φίλημά σοι
δώσω, καθάπερ ὁ Ἰούδας· ἀλλ' ὡς ὁ ληστής
ὁμολογῶ σοι· Μνήσθητί μου Κύριε ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου.

Μετὰ δὲ τὴν θείαν μετάληψιν, εὐλογεῖ ὁ ἱερεὺς τὸν λαὸν
λέγων·

**Σῶσον, ὁ Θεός, τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κλη-
ρονομίαν σου.**

**Μετὰ τὴν μετάδοσιν Ὁ χορὸς, τὸ ἐξῆς. Ἦχος β΄.
Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, * ἐλάβομεν
Πνεῦμα ἐπουράνιον, * εὔρομεν πίστιν ἀλη-
θῆ, * ἀδιαίρετον Τριάδα προσκυνοῦντες· *
αὕτη γὰρ ἡμᾶς ἔσωσεν.**

Τὴν ἴδια ὥρα ὁ ἱερεὺς αποθέτει τὰ ἅγια Δώρα πάνω στο
Θυσιαστήριον καὶ θυμιάζει ἐπάνω τοὺς λέγοντας σιωπηλά:

Διάκονος Ὑψωσον, Δέσποτα.

Ἱερεὺς Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς, ὁ Θεός, καὶ ἐπὶ
πάσαν τὴν γῆν· ἡ δόξα σου διαμένει εἰς αἰῶνας αἰώνων.

Διάκονος Εὐλόγησον, Δέσποτα.

Ἱερεὺς Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν,

Καὶ καθὼς στρέφεται στο λαὸ προβάλλοντάς τα, εὐχεται
εκφώνως·

**πάντοτε Πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων.**

Στὴ συνέχεια εἰσάγει τὰ ἅγια στὴν αγία Πρόθεση καὶ τα
αποθέτει ἐκεῖ.

Ὁ χορὸς· Ἀμην, Ἀμην, Ἀμην.

καὶ ψάλλεται τὸ «Πληρωθήτω» Ἦχος β΄.

**Πληρωθήτω τὸ στόμα ἡμῶν * αἰνέσεώς
σου, Κύριε, * ὅπως ὑμνήσωμεν τὴν δόξαν
Σου, ὅτι ἠξίωσας ἡμᾶς μετασχεῖν τῶν
ἁγίων μυστηρίων Σου*. Στήριζον ἡμᾶς ἐν
τῷ σῶ ἁγιασμῷ ὅλην τὴν ἡμέραν *
μελετᾶν τὴν δικαιοσύνην Σου. Ἀλληλουῖα,
Ἀλληλουῖα.**

*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

Ὁ διάκονος·

Ὅρθοί· μεταλαβόντες τῶν θείων, ἁγίων, ἀχράντων, ἀ-
θανάτων, ἐπουρανίων καὶ ζωοποιῶν, φρικτῶν τοῦ Χρι-
στοῦ μυστηρίων, ἀξίως εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ.

Ὁ χορὸς· Δόξα σοι Κύριε, δόξα σοι.

**Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ
Θεός, τῇ σῆ χάριτι.**

Ὁ χορὸς· Κύριε, ἐλέησον.

**Τὴν ἡμέραν πᾶσαν τελείαν, ἁγίαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀνα-
μάρτητον αἰτησάμενοι, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶ-
σαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.**

Ὁ χορὸς· Σοί, Κύριε.

Ὁ ἱερεὺς τὴν εὐχαριστήριον εὐχὴν

Εὐχαριστοῦμέν σοι, Δέσποτα φιλόανθρωπε, εὐεργέτα τῶν
ψυχῶν ἡμῶν, ὅτι καὶ τῇ παρουσίᾳ ἡμέρα κατηξίωσας ἡμᾶς
τῶν ἐπουρανίων σου καὶ ἀθανάτων μυστηρίων.
Ὅρθοτόμησον ἡμῶν τὴν ὁδόν, στήριζον πάντας ἡμᾶς ἐν
τῷ φόβῳ σου, φρούρησον ἡμῶν τὴν ζωὴν, ἀσφάλισαι
ἡμῶν τὰ διαβήματα· εὐχαῖς καὶ ἰκεσίαις τῆς ἐνδόξου
Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ πάντων τῶν Ἁγίων σου.
καὶ τὴν ἐκφώνησιν·

Ὅτι σὺ εἶ ὁ ἁγιασμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπο-
μεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ
αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων·

Καὶ λέγων τοῦτο λαμβάνει τὸ ἰ. Εὐαγγέλιον καὶ ποιήσας
δι' αὐτοῦ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ἐπὶ τοῦ ἤδη διπλωθέντος
εἰλητοῦ ἐπιθέτει αὐτὸ ἐπ' αὐτοῦ.

Ὁ χορὸς· Ἀμήν.

*

ΑΠΟΛΥΣΙΣ

Ὁ ἱερεὺς· Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν.

Ὁ χορὸς· Ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Ὁ διάκονος· Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

**Ὁ χορὸς· Κύριε, ἐλέησον. Κύριε, ἐλέησον
Κύριε, ἐλέησον Πάτερ Ἁγίε Εὐλόγησον**

Καὶ ὁ ἱερεὺς ἐξελθὼν τῆς Ὡραίας Πύλης ἀναγινώσκει μεγαλο-
φώνως ἐμπροσθεν τῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ τὴν εὐχὴν ταύτην·

Ὁ εὐλογῶν τοὺς εὐλογοῦντάς σε, Κύριε, καὶ ἁγιαζῶν τοὺς
ἐπὶ σοὶ πεποιθότας, σῶσον τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον
τὴν κληρονομίαν σου. Τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας σου φύ-
λαξον· ἁγιάσον τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου
σου· σὺ αὐτοὺς ἀντιδόξασον τῇ θεϊκῇ σου δυνάμει, καὶ μὴ
ἐγκαταλίπῃς ἡμᾶς τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ. Εἰρήνην τῷ κό-
σμῳ σου δώρησαι, ταῖς Ἐκκλησίαις σου, τοῖς ἱερεῦσι, τοῖς

ἄρχουσιν ἡμῶν, τῷ στρατῷ καὶ παντὶ τῷ λαῷ σου· ὅτι πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἐκ σοῦ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων· καὶ σοὶ τὴν δόξαν καὶ εὐχαριστίαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορὸς· Ἀμήν.

Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἵωνος.

Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἵωνος.

Τὸ ὄνομα Κυρίου Εἶη εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἵωνος.

Ὁ δὲ ἱερεὺς ἀπέρχεται εἰς τὴν Πρόθεσιν καὶ λέγει χαμηλοφώνως τὴν εὐχὴν ἐν τῷ συστεῖλαι τὰ ἅγια

Τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, αὐτὸς ὑπάρχων, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πληρώσας πᾶσαν τὴν πατρικὴν οἰκονομίαν, πλήρωσον χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

καὶ τὴν ἐκφώνησιν.

Ὁ διάκονος· Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Ὁ χορὸς· Κύριε, ἐλέησον.

Ὁ ἱερεὺς εὐλογῶν τὸν λαόν·

Εὐλογία Κυρίου καὶ ἔλεος ἔλθοι ἐφ' ὑμᾶς, τῇ αὐτοῦ χάριτι καὶ φιλανθρωπία, πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Ὁ χορὸς· Ἀμήν.

Καὶ μετὰ τοῦτο ὁ ἱερεὺς τὴν ἀπόλυσιν διαλογικῶς·

Δόξα σοι, ὁ Θεός, ἡ ἐλπίς ἡμῶν, δόξα σοι.

Ὁ χορὸς· Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. Κύριε, ἐλέησον (γ'). Πάτερ ἅγιε, εὐλόγησον.

Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, ταῖς πρεσβείαις τῆς παναχράντου καὶ παναμώμου αὐτοῦ μητρὸς, δυνάμει τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, προστασίας τῶν τιμίων ἐπουρανίων δυνάμεων ἀσωμάτων, ἰκεσίαις τοῦ τιμίου καὶ ἐνδόξου, προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ καλλινίκων μαρτύρων, τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, τῶν ἁγίων καὶ δικαίων θεοπατόρων Ἰωακείμ καὶ Ἄννης καὶ πάντων τῶν ἁγίων ἐλεῆσαι καὶ σώσαι ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος.

ΧΟΡΟΣ: Στερεώσαι Κύριος ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν καὶ ἀμόμητον πίστιν τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, συν τῇ ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ, πόλει καὶ ἐνορίᾳ (κόμῃ) ταύτῃ εἰς αἰῶνας αἰώνων. Ἀμήν.
Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν μακαρίων καὶ ἀοιδίμων κτητόρων τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας ταύτης καὶ πάντων τῶν ὀρθοδόξων.

Εἶτα ὁ ἱερεὺς, εὐλογῶν τὸν λαόν, λέγει:

Ἡ Ἁγία Τριάς διαφυλάξει πάντας ὑμᾶς.

ΧΟΡΟΣ: Ἀμήν.

Τὸν εὐλογοῦντα καὶ ἀγιάζοντα ἡμᾶς, Κύριε, φύλαττε εἰς πολλὰ ἔτη.

Καὶ ποιῶν τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ μεθ' ὑποκλίσεως, κατακλείει διὰ τοῦ·

Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ὁ Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς.

Ὁ χορὸς καὶ σύμψας ὁ λαός· Ἀμήν.

*****

® Χριστούγεννα 2025 ®

*****

Ζῆ Κύριος ὁ Θεός ὁ Παντοκράτωρ!

*****

Ψαλμός γ' (33ος) - Ευλογήσω Τον Κύριον

*****

Ευλογήσω τον Κύριον ἐν παντί καιρῷ, δια παντός ἡ αἰνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματι μου.

Ἐν τῷ Κυρίῳ ἐπαινεθήσεται ἡ ψυχὴ μου· ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ ευφρανθήτωσαν.

Μεγαλύνατε τον Κύριον συν ἐμοί καὶ υψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό.

Ἐξεζήτησα τον Κύριον καὶ ἐπήκουσε μου καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων μου ἐρρύσατο με.

Προσέλθετε πρὸς αὐτόν καὶ φωτίσθητε καὶ τα πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ καταισχυνηθῇ.

Οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραξε καὶ ὁ Κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν.

Παραμβalaί ἀγγελος Κυρίου κύκλω τῶν φοβουμένων αὐτόν καὶ ρύσεται αὐτούς.

Γεύσασθε καὶ ἴδετε ὅτι Χριστὸς ὁ Κύριος· μακάριος ἀνὴρ, ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν.

Τε ρι ρεμ τε ρι ρεμ τε ρι ρεμ

Φοβήθητε τον Κύριον, πάντες οἱ ἅγιοι αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἐστὶν υστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπειήσαν· οἱ δὲ ἐκζητούντες τον Κύριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντός αγαθοῦ. Δεῦτε, τέκνα, ἀκούσατε μου, φόβον Κυρίου διδάξω ὑμᾶς. Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν, ἀγαπᾶν ἡμέρας ἰδεῖν αγαθὰς;

Παύσον τὴν γλώσσαν σου ἀπὸ κακοῦ καὶ χεῖλῃ σου τὸ μὴ λαλήσαι δόλον.

Ἐκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον αγαθόν· ζητήσον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν.

Ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὅτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν.

Πρόσωπον δε Κυρίου ἐπὶ ποιούντας κακά, του ἐξολοθρεύσει ἐκ γῆς το μνημόσυνον αὐτῶν.

Ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι καὶ ὁ Κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς.

Ἐγγὺς Κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν καὶ τοὺς ταπεινοὺς τὸ πνεῦμα σώσει.

Πολλὰ οἱ θλίψεις τῶν δικαίων καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ρύσεται αὐτούς ὁ Κύριος.

Φυλάσσει Κύριος πάντα τὰ ὀστά αὐτῶν, ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται.

Θάνατος ἀμαρτωλῶν πονηρὸς καὶ οἱ μισούντες τον δίκαιον πλημμελήσουσι.

Λυτρώσεται Κύριος ψυχὰς δούλων αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ πλημμελήσουσι πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτόν.

*****

® Χριστούγεννα 2025 ®

*****

Ζῆ Κύριος ὁ Θεός ὁ Παντοκράτωρ!